

Sprawozdanie
Biblioteki
Narodowej

za rok 2021

Spis treści

4	Wstęp
8	Kalendarium
22	ROZDZIAŁ 1 Gromadzenie zbiorów bibliotecznych
37	ROZDZIAŁ 2 Katalogowanie zbiorów bibliotecznych
45	ROZDZIAŁ 3 Funkcje centralne Biblioteki Narodowej
51	ROZDZIAŁ 4 Digitalizacja i udostępnianie zbiorów bibliotecznych
69	Nowe czytelnie

79

ROZDZIAŁ 5

Konserwacja zbiorów bibliotecznych

85

ROZDZIAŁ 6

Przechowywanie zbiorów bibliotecznych

89

ROZDZIAŁ 7

Prowadzenie działalności naukowej

103

ROZDZIAŁ 8

Współpraca międzynarodowa

108

ROZDZIAŁ 9

Promocja czytelnictwa i działalność wydawnicza

137

ROZDZIAŁ 10

Zadania zlecone

146

ROZDZIAŁ 11

Projekty w trakcie realizacji

152

ROZDZIAŁ 12

Struktura organizacyjna Biblioteki Narodowej
i zarządzenia dyrektora BN

WSTĘP

10 milionów

W historii Biblioteki Narodowej rok 2021 zapisze się jako data przekroczenia 10 milionów jednostek zbiorów zgromadzonych w magazynach Narodowej Książnicy. Coroczny wpływ około 200 tysięcy jednostek poprzez egzemplarz obowiązkowy, kupno, dary i wymianę z innymi bibliotekami buduje Korpus Publikacji Polskich, jego kompletność i reprezentatywność. Nie tylko przyjmujemy bieżącą produkcję wydawniczą, ale także poszukujemy intensywnie brakujących egzemplarzy na rynkach antykwarycznych polskim i zagranicznym, w innych bibliotekach i u kolekcjonerów prywatnych. Wiele brakujących tytułów otrzymaliśmy od osób prywatnych oraz instytucji, w tym czasem zaskakujących, jak szpitale i banki.

Polska Biblioteka Narodowa należy do największych i jednych z najstarszych bibliotek narodowych świata. Nie wolno jednak zapomnieć o ogromnych stratach, które Narodowa Książnica poniosła w wyniku działań Rosji – po likwidacji przez Katarzynę II w końcu XVIII wieku, a także po podpaleniu przez Niemców w czasie drugiej wojny światowej. O ile egzemplarze książek i czasopism drukowanych możemy często zastąpić, o tyle w przypadku rękopisów i innych obiektów unikatowych jest to niemożliwe. Tych tekstów nikt już nie przeczyta.

Rok 2021 był drugim naznaczonym ograniczeniami i obawami wynikającymi z pandemii. W tym trudnym okresie Biblioteka Narodowa pracowała niezwykle intensywnie i efektywnie. Priorytetem stało się zapewnienie bezpieczeństwa pracownikom i czytelnikom, bez uszczerbku dla wykonywanych zadań statutowych i prowadzonych inwestycji. Najważniejszym zadaniem było zakończenie modernizacji oraz przebudowy czytelni i przestrzeni publicznych Biblioteki Narodowej według projektu Tomasza Koniora. Stanowiło to duże wyzwanie ze względu na ograniczenia pandemiczne firm

wykonujących prace oraz wzrost kosztów w trakcie ich trwania. Oficjalnego otwarcia czytelń dokonano 20 stycznia 2022 roku w obecności prof. Piotra Glińskiego, wiceprezesa Rady Ministrów, ministra kultury i dziedzictwa narodowego oraz Grzegorza Pudy, ministra funduszy i polityki regionalnej.

Z powodu zamknięcia czytelń BN lub ograniczenia miejsc w czytelniach, podobnie jak w innych bibliotekach w Polsce, rekordowe wykorzystanie zasobów notował serwis polona.pl oraz cyfrowa wypożyczalnia Academica, obecna w prawie czterech tysiącach bibliotek. Tym chętniej prowadziliśmy masową digitalizację zbiorów, która pozwoliła korzystać z naszych zasobów nawet w czasie ograniczeń pandemicznych.

W 2021 roku Rada Ministrów uchwaliła kolejną edycję „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa na lata 2021–2025”, w ramach którego Biblioteka Narodowa będzie nie tylko operatorem środków na zakup książek w bibliotekach publicznych, ale także będzie kontynuowała budowę ogólnokrajowej sieci bibliotek, korzystając z nowoczesnych narzędzi informatycznych.

W 2021 roku BN rozstrzygnęła konkurs, w wyniku którego zakwalifikowano 16 dużych bibliotek publicznych i bibliotek zaliczonych do ogólnokrajowej sieci bibliotecznej oraz 124 biblioteki publiczne z województwa świętokrzyskiego, łódzkiego i lubelskiego do wdrożenia w nich do końca 2025 roku systemu Alma. Nowoczesny, darmowy system działający w chmurze oraz połączone katalogi pozwolą bibliotekom rozwijać nowe formy działania, a także kompleksowo dostarczać użytkownikom opracowaną według jednolitych zasad informację o posiadanych zbiorach. Dla bibliotek oznacza to brak konieczności lokalnej instalacji systemu, utrzymywania zaplecza serwerowego czy ponoszenia kosztów zakupu licencji. Obsługa systemu odbywa się poprzez przeglądarkę internetową, a biblioteki zyskują dostęp do stałych aktualizacji oprogramowania.

Biblioteka Narodowa (centralna i największa biblioteka polska), Biblioteka Jagiellońska wraz z bibliotekami jednostek organizacyjnych Uniwersytetu Jagiellońskiego (największa polska biblioteka akademicka), Wojewódzka Biblioteka Publiczna

w Lublinie, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Kielcach oraz przyłączone w czerwcu i lipcu 2021 roku – Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu i Biblioteka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, których zbiory należą do narodowego zasobu bibliotecznego, połączą swoje katalogi z kolejnymi bibliotekami polskimi, w tym wojewódzkimi bibliotekami publicznymi województw: mazowieckiego, warmińsko-mazurskiego, łódzkiego, lubuskiego i małopolskiego, z Zakładem Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu, bibliotekami miejskimi we Wrocławiu, Elblągu, Łodzi, Zamościu, Skierniewicach i Gdyni, Biblioteką Politechniki Wrocławskiej, Biblioteką Uniwersytecką w Warszawie, Bibliotekami Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej i Szkoły Głównej Handlowej.

Książnice te w ramach przygotowania do integracji z kolejnymi bibliotekami zrealizowały szereg działań, takich jak: melioracja, deduplikacja i scalanie rekordów bibliograficznych i wzorcowych oraz przekształcanie rekordów bibliograficznych zawierających JHP BN i JHP KABA w Deskryptory BN. Wspólna platforma ogólnokrajowej sieci bibliotecznej umożliwi współkatalogowanie z zastosowaniem jednolitych przepisów przy wykorzystaniu Deskryptorów BN, co pozwoli kompleksowo – za pośrednictwem centralnego katalogu – dostarczać użytkownikom spójną i wiarygodną informację o polskich zbiorach bibliecznych.

W roku 2021 zostały opublikowane kolejne tomy *Katalogu rękopisów Biblioteki Narodowej*, t. 27: *Archiwum Henryka Mikołaja Góreckiego* w opracowaniu Mateusza Melskiego oraz t. 28: *Archiwum rodziny Nałkowskich* w opracowaniu Marii Gamczyk-Kłuźniak. Należy odnotować również podniesienie przez Ministerstwo Edukacji i Nauki punktacji czasopism BN na liście czasopism naukowych. „Polish Libraries” uzyskało nawet 100 punktów, co stawia je wśród najlepszych czasopism polskich. Dziękuję Monice Michowicz za znakomite kierowanie Wydawnictwem Biblioteki Narodowej. Od wielu lat możemy odnotowywać jego sukcesy i cieszyć się nagrodami wynikającymi z połączenia wysokiego poziomu tekstów, redakcji i szaty graficznej.

Szczególne wyrazy wdzięczności kieruję do Grażyny Spiechowicz-Kristensen, mojej zastępczyni nadzorującej bezpośrednio realizację wielu inwestycji oraz funkcjonowanie infrastruktury Biblioteki Narodowej. Podsumowanie tego roku skłania również do podziękowań dla Artura Galińskiego, wieloletniego kierownika Zakładu Inwestycji i Remontów, który z zapałem prowadzi inwestycje w BN. Dzięki ich zaangażowaniu Narodowa Książnica modernizuje swoje budynki z dobrym efektem.

Tomasz Makowski
dyrektor Biblioteki Narodowej

STYCZEŃ

15

Biblioteka Narodowa kontynuowała wydawanie rekomendacji dla bibliotek po każdorazowej zmianie przepisów dotyczących pandemii COVID-19.

19

Przeprowadzono promocję 70 audiobooków bezpłatnie udostępnionych na polona.pl oraz w bibliotece internetowej Wolne Lektury. Za ich przygotowanie odpowiadała Fundacja Nowoczesna Polska. Wybrane zostały utwory polskich i zagranicznych autorów zaliczane do klasyki literatury, w tym także literatury dziecięcej i młodzieżowej, które dotychczas nie były dostępne w formie audiobooków. Znalazły się wśród nich m.in. *Moralność Pani Dulskiej* będąca lekturą Narodowego Czytania w 2021 roku oraz dzieła Cypriana Kamila Norwida, literackiego patrona 2021 roku. Audiobooki zostały udostępnione dzięki realizacji Priorytetu 4 „Narodowego Programu Rozwoju

Czytelnictwa” – „Udostępnienie publikacji w formatach cyfrowych”, którego operatorem była Biblioteka Narodowa.

30

Zmarł Waław Żurek (1943–2021), kierownik Wydawnictwa Biblioteki Narodowej w latach 1997–2009. Pracował m.in. w Młodzieżowej Agencji Wydawniczej i Państwowym Instytucie Wydawniczym. Był redaktorem naczelnym czasopism „Student” i „Przegląd Tygodniowy” oraz sekretarzem redakcji czasopisma „Bez Pardonu”.

LUTY

9

Dr Marta Przyszychowska zatrudniona w Zakładzie Starych Druków obroniła z wyróżnieniem rozprawę doktorską *Macrina the Younger as a substitute for Eustathius of Sebastea* na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego.

10

Rozpoczęły się webinaria z cyklu „Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta”, transmitowane w serwisie poświęconym UKD na stronie internetowej Biblioteki Narodowej. Webinaria poprowadziły dr Jolanta Hys i Joanna Kwiatkowska z Pracowni UKD Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej.

MARZEC

2

Otwarte Seminaria Biblioteki Narodowej zostały wznowione w formie webinarów. Pracownicy Narodowej Książnicy oraz inni specjaliści zajmujący się tematyką książki i bibliotek zaprezentowali i przedyskutowali wyniki prowadzonych badań. W 2021 roku odbyły się 22 webinaria, w których w sumie wzięło udział ponad 850 osób.

5

Julia Konopka-Żołnierczuk objęła funkcję zastępcy dyrektora Biblioteki Narodowej. Pracę w Narodowej Książnicy rozpoczęła

w styczniu 2016 roku. Była kierownikiem Sekretariatu, Sekretarzem Dyrekcji i pełnomocnikiem dyrektora BN ds. zakupów i darów materiałów bibliotecznych. Brała udział w przygotowaniu projektu „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa na lata 2021–2025”.

7

Zmarł profesor Jacek Łukasiewicz (1934–2021), polonista, historyk literatury, krytyk literacki, publicysta i poeta. W 2020 roku profesor Łukasiewicz podarował Bibliotece Narodowej część swojego archiwum, zawierającą m.in. materiały warsztatowe do prac naukowych, rękopisy i maszynopisy wierszy. W zbiorach Narodowej Książnicy znajdują się również jego listy do Jerzego Krzysztonia, Zbigniewa Herberta, Michała Głowińskiego i Krzysztofa Lisowskiego.

15

Biblioteka Narodowa została zamknięta dla czytelników na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 marca 2021 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

21

Zmarł Adam Zagajewski (1945–2021), poeta, prozaik, eseista, tłumacz, czołowy

przedstawiciel poezji Nowej Fali. Biblioteka Narodowa dzięki środkom z „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa” pozyskała licencje umożliwiające opublikowanie całej twórczości Adama Zagajewskiego na polona.pl. Utwory można bezpłatnie czytać online i pobierać w formie e-booków.

23

Tadeusz Woźniak przekazał swoje archiwum do zbiorów Biblioteki Narodowej.

26

Przeprowadzono promocję wybranych utworów Stanisława Lema, do których w porozumieniu z synem pisarza pozyskano licencje ze środków z „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa”. Stanisław Lem został ogłoszony przez Sejm RP literackim patronem 2021 roku.

30

Opublikowano w formie elektronicznej najnowszy numer raportu „Ruch Wydawniczy w Liczbach. Periodyki. Tom 70: 2019”. W 2019 roku wydano 6788 tytułów periodyków, co stanowiło spadek o 6% w stosunku do 2018 roku.

KWIECIEŃ

15

Dwutomowy anglojęzyczny katalog inkunabułów Biblioteki Narodowej *Catalogue of Incunabula in the National Library of Poland* zdobył Silver Award in Print w kategorii „Published Media Design” na prestiżowym międzynarodowym konkursie A’ Design Award & Competition.

*

Zmarła Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska (1949–2021), przewodnicząca Zarządu Głównego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, zastępca dyrektora Biblioteki Narodowej ds. naukowych w latach 1993–2005. Z Narodową Książnicą była związana od 1972 roku. Pełniła m.in. funkcje kierownika Sekcji Centralnego Katalogu Bieżących Czasopism Zagranicznych (1974–1982), kierownika Zakładu Katalogów Centralnych (1982–1991), sekretarza naukowego (1991–1993) i pełnomocnika dyrektora Biblioteki Narodowej ds. współpracy z bibliotekami publicznymi (2006–2009). Od 2019 roku była członkiem Krajowej Rady Bibliotecznej.

21

Biblioteka Narodowa opublikowała najnowszy raport o stanie czytelnictwa w Polsce. Na zadawane od blisko trzech dekad pytanie

o przeczytanie w całości lub we fragmencie co najmniej jednej książki w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie, twierdząco odpowiedziało 42% respondentów. To najlepszy wynik od sześciu lat. Oznacza wzrost o 3% w skali roku i o 5% w skali dwóch lat.

MAJ

1

Zmarła Barbara Czarny-Karaś (1927–2021). W latach 1993–1994 Barbara i Jerzy Czarny-Karaś podarowali Bibliotece Narodowej ponad 500 poloników kartograficznych wydanych od XVI do XX wieku, w tym ponad 200 map starodrukowych. Kolekcja gromadzona była po wojnie na emigracji. Zbiory zostały zaprezentowane przez Bibliotekę Narodową w 1994 roku podczas wystawy „Z Bristolu do Warszawy”.

6

W ramach spotkania online z serii „Reading Rooms” zorganizowanego przez Bibliotekę Narodową Izraela dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej i Oren Weinberg, dyrektor Biblioteki Narodowej Izraela rozmawiali o historii bibliotek narodowych Polski i Izraela oraz o stojących przed nimi wyzwaniach. Rozmowę prowadziła prof. Barbara Kirshenblatt-Gimblett, emerytowana na profesor New York University.

8

Biblioteka Narodowa wznowiła działalność czytelní. Ze względu na duży wzrost zakażeń wirusem SARS-CoV-2 w województwie mazowieckim Narodowa Książnica była zamknięta dla czytelników od 15 marca.

16

Kapituła Nagrody Literackiej imienia Marka Nowakowskiego przyznała nagrodę prof. Wojciechowi Kudybie za zbiór opowiadań *I co dalej?* Jury doceniło konsekwencję i oryginalność, z jaką pisarz sportretował współczesnych, zwykle przeciętnych bohaterów. Z uznaniem wskazano też na mocne osadzenie nowelistyki Kudyby w codzienności, na cechujące ją empatię i współczucie, obecność tematyki warszawskiej, formalne zróżnicowanie opowiadań, a także ich związek z najznakomitszymi tradycjami naszej literatury, w tym zwłaszcza z pisarstwem Patrona nagrody.

21

Rada Ministrów przyjęła uchwałę nr 69/2021 w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”. Na wspieranie rozwoju czytelnictwa przeznaczonych zostanie ponad miliard złotych. Z uwagi na skalę oddziaływania finansowego to największy program wieloletni Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa

Narodowego. Został przygotowany we współpracy z Ministerstwem Edukacji i Nauki, a w jego koordynację zaangażowano trzy narodowe instytucje kultury: Bibliotekę Narodową, Instytut Książki i Narodowe Centrum Kultury, jak również Departament Programów Nauczania i Podręczników MEiN. Biblioteczce Narodowej powierzony został Priorytet 1 – „Poprawa oferty bibliotek publicznych”, mający na celu zakup nowości wydawniczych do bibliotek oraz rozwój ogólnokrajowej sieci bibliotecznej.

CZERWIEC

10

Dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej, podczas uroczystości w Belwedrze odebrał certyfikaty potwierdzające wpisy na Polską Listę Krajową Programu UNESCO „Pamięć Świata” trzech obiektów ze zbiorów Narodowej Książnicy: Tek Górskiego, autografu *Balladyny* Juliusza Słowackiego oraz rękopiśmiennego tomiku poetyckiego *W żalu najczystszy* Krzysztofa Kamila Baczyńskiego.

Teki Górskiego należą do najcenniejszych rękopisów Biblioteki Narodowej. Stanowią unikalny zbiór korespondencji królewskiej i polskich dostojników oraz innych materiałów z czasów Zygmunta I, zebranych przez

Stanisława Górskiego – sekretarza biskupa krakowskiego Piotra Tomickiego, a następnie królowej Bony. Jest to jeden z podstawowych zasobów źródłowych do historii Polski i krajów sąsiednich w pierwszej połowie XVI wieku. Rękopis *Balladyny* Juliusza Słowackiego jest kompletnym czystopisem dramatu zapisanym ręką autora. Biblioteka Narodowa zakupiła go w 1937 roku. *Balladyna* od ponad 150 lat pozostaje jednym z najczęściej wystawianych na polskich scenach tekstów dramatycznych. Dzieło Słowackiego jest też stale obecne w kanonie lektur szkolnych, a w 2020 roku było tematem Narodowego Czytania. Rękopiśmienny, własnoręcznie złożony, oprawiony i zilustrowany tomik *W żalu najczystszy* Krzysztof Kamil Baczyński podarował swojej żonie Barbarze Drapczyńskiej jako prezent ślubny. Zawiera on utwory, które poeta uznał za godne upamiętnienia jednego z najważniejszych wydarzeń w życiu. Każdy wiersz został ozdobiony inicjałem i miniaturą. Tomik zakupiła Biblioteka Narodowa w 1963 roku razem z innymi rękopisami poety od Feliksy Drapczyńskiej, matki Barbary.

14

Rozpoczął się cykl 26 webinarów „Zastoso-
wanie Deskryptorów Biblioteki Narodowej
w katalogowaniu publikacji z poszczegól-
nych dyscyplin”, w trakcie których pra-
cownicy Narodowej Książnicy podzieli się

swoimi doświadczeniami ze stosowania Deskryptorów Biblioteki Narodowej z ponad pięcioma tysiącami bibliotekarzy z całej Polski. Odbyło się łącznie 26 webinarów, którym towarzyszyły ożywione dyskusje.

26

Dwutomowy anglojęzyczny katalog inkunabułów Biblioteki Narodowej *Catalogue of Incunabula in the National Library of Poland* otrzymał wyróżnienie w konkursie na najlepsze polskie projekty komunikacji wizualnej Polish Graphic Design Awards w kategorii Wydawnictwa.

27

Zmarła Liliana Hofert-Karczewska (1930–2021), wieloletni pracownik Biblioteki Narodowej. Pracę w Narodowej Książnicy rozpoczęła w 1950 roku. Zajmowała się katalogowaniem, a następnie gromadzeniem zbiorów. W latach 1959–1978 kierowała Sekcją Zakupów Zakładu Uzupelniania Zbiorów, w latach 1978–2001 Sekcją Programowania Nabytków ZUZ. Pełniła również funkcję zastępcy kierownika ZUZ. W Bibliotece Narodowej pracowała do 2002 roku. Została uhonorowana Złotym Krzyżem Zasługi i odznaką Zasłużony Działacz Kultury.

*

Przedstawiciel Biblioteki Narodowej dr Paweł Leleń został wybrany do Komitetu Sterującego Sekcji Bibliografii Międzynarodowej Federacji Bibliotekarskich Stowarzyszeń i Instytucji (The International Federation of Library Associations and Institutions – IFLA) na kadencję 2021–2025. Sekcja Bibliografii IFLA zajmuje się opracowaniem i rozpowszechnianiem standardów oraz informacji bibliograficznych. Szczególną uwagę poświęca bibliografii narodowej, jednocześnie promując wiedzę o bibliografii jako dyscyplinie naukowej wśród bibliotekarzy wszystkich typów bibliotek.

28

Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu dołączyła do grona bibliotek współkatalogujących w ramach wspólnego środowiska sieciowego stworzonego z połączenia katalogów: Biblioteki Narodowej, Biblioteki Jagiellońskiej wraz ze wszystkimi bibliotekami instytutowymi Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz dwóch bibliotek wojewódzkich – w Kielcach i w Lublinie. Było to możliwe dzięki implementacji zintegrowanego systemu zarządzania zasobami bibliotek Alma, będącego obecnie najnowocześniejszym zintegrowanym systemem zarządzania zasobami bibliotek. Korzystają z niego m.in. biblioteki Uniwersytetu Harvarda i Uniwersytetu w Oksfordzie, sieci bibliotek

narodowych Danii i Szwajcarii wraz z wybranymi bibliotekami uniwersyteckimi tych krajów. Biblioteka Narodowa, jako pierwsza w Polsce, od 21 grudnia 2018 roku rozpoczęła pracę w Almie.

LIPIEC

6

Zmarła profesor Paulina Buchwald-Pelcowa (1934–2021), historyk literatury i kultury, bibliolog, wieloletnia kierownik Zakładu Starych Druków. Zainteresowania badawcze prof. Pelcowej koncentrowały się wokół zagadnień szeroko rozumianej kultury staropolskiej, w tym roli literatury i książki w tym okresie. Była autorką ponad 200 publikacji. Pracę w Bibliotece Narodowej rozpoczęła w 1964 roku. W latach 1975–1994 kierowała Zakładem Starych Druków, a następnie została doradcą dyrektora BN ds. zbiorów specjalnych (1994–1999). Przez 50 lat zasiadała w Radzie Naukowej Biblioteki Narodowej. Uehonorowana została Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi i odznaką Zasłużony Działacz Kultury.

7

Krystyna Piórkowska przekazała w darze 44 szklane diapozytywy pochodzące ze spuścizny po Mieczysławie Orłowiczu (1881–

1959), zasłużonym dla rozwoju polskiego krajoznawstwa popularyzatorze turystyki. Przezrocza zostały wykonane prawdopodobnie około 1930 roku na zlecenie Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Dokumentują one polską przyrodę, zabytki największych miast i inne charakterystyczne miejsca ówczesnej Polski, jak np. port w Gdyni, Mysią Wieżę w Kruszwicy, szyb naftowy w Boryslawiu, kaplicę św. Kingi w kopalni soli w Wieliczce.

Ponadto dzięki Krystynie Piórkowskiej bogata kolekcja fotografii Biblioteki Narodowej wzbogaciła się o zespół zdjęć z czasów II wojny światowej, składający się z 7 fotografii dokumentujących niemiecką akcję dywersyjną, zwaną „Krwawą niedzielą”, przeprowadzoną 3 i 4 września 1939 roku, tuż przed wkroczeniem Wehrmachtu do Bydgoszczy, oraz 19 fotografii wykonanych w latach 1942–1943 w Stalagu XI-B w Fallingbommel w Niemczech, gdzie jako jeńców wojennych przetrzymywano m.in. żołnierzy polskich, francuskich i belgijskich. Fotografie dokumentują życie obozowe.

Natomiast do zbiorów Zakładu Starych Druków trafiło 15 numerów oraz 4 suplementy francuskojęzycznej gazety berneńskiej „Nouvelles Politiques” z 1794 roku, zakupionych przez Krystynę Piórkowską i ofiarowanych w darze Bibliotece Narodowej. Czasopismo

uważane jest za najważniejszy tytuł prasowy ukazujący się w Bernie w XVIII wieku. Przekazane numery relacjonują przebieg insurekcji kościuszkowskiej, przynosząc informacje nieznane polskiej historiografii. Zawierają raporty wojskowo-dyplomatyczne oraz listy ze szczegółowymi opisami bitew i unikatowymi danymi na temat wyposażenia, lokalizacji i działań armii Kościuszki. Dzięki kolejnemu darowi Krystyny Piórkowskiej zasoby Biblioteki Narodowej wzbogaciły się o cenny i nienotowany dotąd w polskich zbiorach materiał badawczy.

14

Biblioteka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II dołączyła do grona bibliotek współkatalogujących w ramach wspólnego środowiska sieciowego. Po scaleniu katalogu biblioteki z katalogami Biblioteki Narodowej, Biblioteki Jagiellońskiej wraz ze wszystkimi bibliotekami instytutowymi Uniwersytetu Jagiellońskiego, bibliotek wojewódzkich w Kielcach i w Lublinie oraz Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu połączone katalogi liczą 25 milionów jednostek.

15

Biblioteka Narodowa opublikowała *Katalog rękopisów Biblioteki Narodowej*, t. 28: *Archiwum rodziny Nałkowskich* opracowany przez Marię Gamdzyk-Kluźniak. W części pierw-

szej katalogu opisane zostały dzieje rodziny od końca XVIII do końca XIX wieku, w tym m.in. dokumenty dotyczące Wacława Nałkowskiego, wybitnego geografa, pedagoga i publicysty. Druga, najobszerniejsza część poświęcona została Zofii Nałkowskiej, a trzecia jej młodszej siostrze, rzeźbiarce Hannie Nałkowskiej. Całość uzupełniają indeksy: nazwisk, incipitów i tytułów oraz instytucji.

SIERPIEŃ

25

Działalność rozpoczął Europejski Komitet Regionalny IFLA (Europe Regional Division Committee IFLA), mający za zadanie przygotowywanie regionalnych planów działania w ramach IFLA, wspieranie inicjatyw na rzecz biblioteki, wytyczanie specyficznych dla danego regionu celów strategii IFLA. Przedstawiciel Biblioteki Narodowej Tomasz Gruszkowski został wybrany do Europejskiego Komitetu Regionalnego IFLA na kadencję 2021–2023.

27

Zmarł Jan Borkowski (1934–2021), dziennikarz i producent muzyczny, organizator życia jazzowego, dyrektor festiwalu Jazz Jamboree. W 2012 roku Jan Borkowski przekazał do Archiwum Jazzu Polskiego

Biblioteki Narodowej fragment swojego prywatnego archiwum dokumentującego organizację festiwalu Jazz Jamboree oraz działalność w Hot Clubie Hybrydy i Polskim Stowarzyszeniu Jazzowym.

31

W Pałacu Rzeczypospolitej odbyła się konferencja otwierająca projekt „Modernizacja i aranżacja wnętrza Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy Placu Krasińskich 3/5 w Warszawie”. Projekt zakłada przywrócenie zabytkowi dawnej świetności oraz zmianę jego funkcjonalno-użytkowej przestrzeni w celu udostępnienia w jego wnętrzach unikatowych zabytków dziedzictwa historyczno-kulturowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej. Projekt został dofinansowany ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014–2021 i budżetu państwa.

WRZESIEŃ

4

W trakcie jubileuszowej 10. edycji akcji Narodowe Czytanie, organizowanej przez Prezydenta RP, czytano *Moralność pani Dulskiej* Gabrieli Zapolskiej.

*

Zmarła Zofia Mycielska-Golik (1933–2021), redaktorka, tłumaczka literatury czeskiej i słowackiej. W latach 2012–2014 oraz w 2019 roku przekazała Bibliotece Narodowej archiwum swojego stryja, Zygmunta Mycielskiego, kompozytora, pisarza i krytyka muzycznego.

9–12

Po raz jedenasty odbyły się Warszawskie Targi Książki, tym razem w wersji plenerowej na placu Defilad. Biblioteka Narodowa objęła wydarzenie patronatem honorowym. Dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej, wziął udział w debacie *Rynek książki i czytelnictwo w Czechach i w Polsce*. Jury Konkursu PTWK „Najpiękniejsze Książki Roku 2020” przyznało Bibliotece Narodowej, nagrodę honorową za dwutomowy anglojęzyczny *Catalogue of Incunabula in the National Library of Poland*, a indywidualne nagrody w kategorii „Katalogi i wydania bibliofilskie” otrzymały dr Aleksandra Toborowicz za projekt graficzny katalogu oraz Katarzyna Niewczas za skład tekstu.

10

Podczas państwowych uroczystości pogrzebowych złożono na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie prochy zmarłej przed rokiem w Nowym Jorku Walentyny

Janty-Połczyńskiej. W czasie II wojny światowej była tłumaczką i sekretarką gen. Sikorskiego. Po wojnie wyjechała do Stanów Zjednoczonych, gdzie wraz z mężem Aleksandrem Jantą-Połczyńskim, dziennikarzem, pisarzem i bibliofilem prowadziła antykwariat. W 1994 roku przekazała Narodowej Książnicy rodzinne archiwum, które w następnych latach uzupełniała o kolejne materiały. W 2009 roku Biblioteka Narodowa wydała zbiór korespondencji Jerzego Giedroycia i Aleksandra Janty-Połczyńskiego z lat 1947–1974, a w 2011 roku *Katalog rękopisów Biblioteki Narodowej*, t. 22: *Archiwum Aleksandra Janty-Połczyńskiego*, którego pierwszy egzemplarz został osobiście wręczony Walentynie Jancie-Połczyńskiej przez dr. Tomasza Makowskiego, dyrektora Biblioteki Narodowej.

14–18

W dniach 14–18 września w Warszawie odbyły się XXV Spotkania Konserwatorskie „Sztuka Konserwacji”. Biblioteka Narodowa objęła wydarzenie patronatem merytorycznym. Referaty wygłosiło pięcioro pracowników Instytutu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych BN.

30

Zbiory Biblioteki Narodowej uzupełnił zespół materiałów związanych z polsko-amerykańskim fizykiem żydowskiego

pochodzenia Ludwikiem Silbersteinem (1872–1948). Wśród nich znalazł się unikatowy, nigdy wcześniej niepublikowany, rękopis powstały dzień przed jego śmiercią, dotyczący analizy zachowania się ziaren w emulsji fotograficznej w odniesieniu do krzywej charakterystycznej filmu. Silberstein był wybitny znawcą fizyki matematycznej, optyki i teorii względności, w sprawie której polemizował z Albertem Einsteinem. Materiały zostały zakupione przez Krystynę Piórkowską i przekazane w darze Bibliotece Narodowej.

PAŹDZIERNIK

9

W VII edycji ogólnopolskiej akcji Noc Bibliotek, która odbyła się pod hasłem „Czytanie wzmacnia”, wzięło udział 1300 bibliotek. Biblioteka Narodowa objęła wydarzenie patronatem honorowym.

14

W siedzibie Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach odbyła się promocja *Katalogu rękopisów Biblioteki Narodowej*, t. 27: *Archiwum Henryka Mikołaja Góreckiego*. Dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej, wręczył egzemplarze publikacji Jadwidze Góreckiej, prof. Annie Góreckiej oraz dyrektor

NOSPR Ewie Bogusz-Moore. Wydarzeniu towarzyszyła debata prowadzona przez Jakuba Kuklę, w której udział wzięli prof. Eugeniusz Knapik, uczeń i asystent Góreckiego, dr Tomasz Makowski i autor katalogu Mateusz Melski.

Biblioteka Narodowa zakupiła archiwum Henryka Mikołaja Góreckiego w grudniu 2017 roku dzięki dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Za zgodą spadkobierców: wdowy – Jadwigi Góreckiej, córki – Anny Góreckiej i syna – Mikołaja Góreckiego wszystkie rękopisy muzyczne zostały zdigitalizowane i udostępnione na polona.pl.

14–17

Odbyły się 24. Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie. Biblioteka Narodowa objęła wydarzenie patronatem honorowym. Dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski oraz kierownik Pracowni Badań Czytelnictwa BN dr hab. Roman Chymkowski wzięli udział w dyskusji *Czy pandemia podniosła poziom czytelnictwa?*.

LISTOPAD

1

Zmarła Bogusława Latawiec (1939–2021), poetka, prozaiczka i eseistka. Wraz z mężem,

Edwardem Balcerzanem, przekazała do zbiorów Biblioteki Narodowej rodzinne archiwum zawierające m.in. autografy jej utworów, do których ponadto udzieliła licencji na udostępnienie na polona.pl.

10

Rozpoczęły się szkolenia online z obsługi wypożyczalni międzybibliotecznej Academia. W trakcie dwunastu spotkań, w których wzięło udział 1700 bibliotekarzy, zaprezentowane zostały funkcjonalności systemu.

26

Laureatem Nagrody Literackiej Skrzydła Dedala został prof. dr hab. Jan Tomkowski za całokształt twórczości. Wyróżnienie ustanowione w 2015 roku przez Bibliotekę Narodową przyznawane jest pisarzom za książkę lub całokształt twórczości w dziedzinie literatury pięknej. W 2021 roku jury obradowało w trybie online.

GRUDZIEŃ

3

Julia Konopka-Żołnierczuk – zastępca dyrektora BN, Tomasz Gruszkowski – kierownik Centrum Kompetencji Biblioteki Narodowej w zakresie digitalizacji materiałów bibliotecznych oraz Szymon Cierpisz

z Instytutu Bibliograficznego wzięli udział w webinarium z serii „Meet the National Libraries” zorganizowanym przez Slavic Reference Service Biblioteki Uniwersytetu Illinois, którego celem było zaprezentowanie Biblioteki Narodowej.

6–8

Centrum Kompetencji Biblioteki Narodowej w zakresie digitalizacji materiałów bibliotecznych zorganizowało trzy dwugodzinne webinaria dotyczące projektów digitalizacyjnych. Wykłady były prowadzone w języku angielskim z symultanicznym tłumaczeniem na język polski. Nagrania dostępne są w obu wersjach językowych w serwisie Centrum Kompetencji działającym na stronie internetowej Biblioteki Narodowej. Webinaria zostały dofinansowane ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

8–14

Biblioteka Narodowa w ramach realizacji Priorytetu 1 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0” – „Poprawa oferty bibliotek publicznych” ogłosiła nabór wniosków o bezpłatne wdrożenie zintegrowanego systemu zarządzania zasobami bibliotek Alma, który umożliwia współkatalogowanie w ramach wspólnego środowiska sieciowego. Dla bibliotek zainteresowanych złożeniem wniosków zorganizowany został czterodniowy cykl webinarium.

15

Stowarzyszenie Historyków Sztuki przyznało nagrodę im. prof. Jerzego Z. Łozińskiego Renacie Słomie z Zakładu Zbiorów Ikonicznych za *Katalog fotografii ze zbioru Aleksandra Czółowskiego*, wydany przez Bibliotekę Narodową w 2020 roku.

*

Projekt modernizacji czytelni i przestrzeni publicznych Biblioteki Narodowej został zakończony. Główny gmach Narodowej Książnicy zyskał przestronne i nowoczesne wnętrza. Projekt architektoniczny stworzyła pracownia Konior Studio. Prace budowlane trwały od IV kwartału 2018 roku.

16

Katalog Tek Górskiego (*Katalog rękopisów Biblioteki Narodowej. Seria III, Zbiory Biblioteki Ordynacji Zamojskiej. T. VII, Teki Górskiego*) autorstwa Patryka Sapały z Zakładu Rękopisów otrzymał III nagrodę w kategorii „Edycje źródłowe i pomoce naukowe” w finale X edycji Nagrody „Studiów Źródłoznawczych” im. Stefana K. Kuczyńskiego.

*

Podczas uroczystej gali wręczono podwójną Nagrodę im. Kościelskich. Laureatem za 2021 rok został Jan Baron, autor tomu poetyckiego *Psińco*. Nagrodę za 2020 rok

odebrała Małgorzata Rejmer za publikację *Błoto słodsze niż miód. Głosy komunistycznej Albanii*. To pierwsza gala współorganizowana przez Fundację im. Kościelskich w Genewie i Bibliotekę Narodową na mocy porozumienia zawartego w 2020 roku. Uczestników gali przywitani prof. François Rosset, prezes Fundacji im. Kościelskich i dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej.

17

W Bibliotece Narodowej odbyła się gala Nagrody Literackiej im. Marka Nowakowskiego. Dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski przywitał gości, a wśród nich wdowę po patronie nagrody Jolanę Nowakowską oraz wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego Wandę Zwińgrodzką. Doradca Prezydenta RP Tadeusz Deszkiewicz odczytał list skierowany przez Prezydenta Andrzeja Dudę do organizatorów Nagrody, laureatów i uczestników uroczystości. Nagroda za 2020 rok została przyznana Marcie Kwaśnickiej, autorce zbioru opowiadań *Pomyłka*, natomiast tegoroczną statuetkę odebrał Wojciech Kudyba za zbiór opowiadań *I co dalej?*.

22

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego zaakceptował listę rankingową obejmującą 16 dużych bibliotek oraz 124 biblioteki

publiczne z województwa świętokrzyskiego, łódzkiego i lubelskiego, które złożyły wnioski o bezpłatne wdrożenie zintegrowanego systemu zarządzania zasobami bibliotek Alma. Implementacja systemu w tych bibliotekach została zaplanowana do końca 2025 roku.

Relacje i dodatkowe materiały można zobaczyć na stronie internetowej Biblioteki Narodowej www.bn.org.pl.

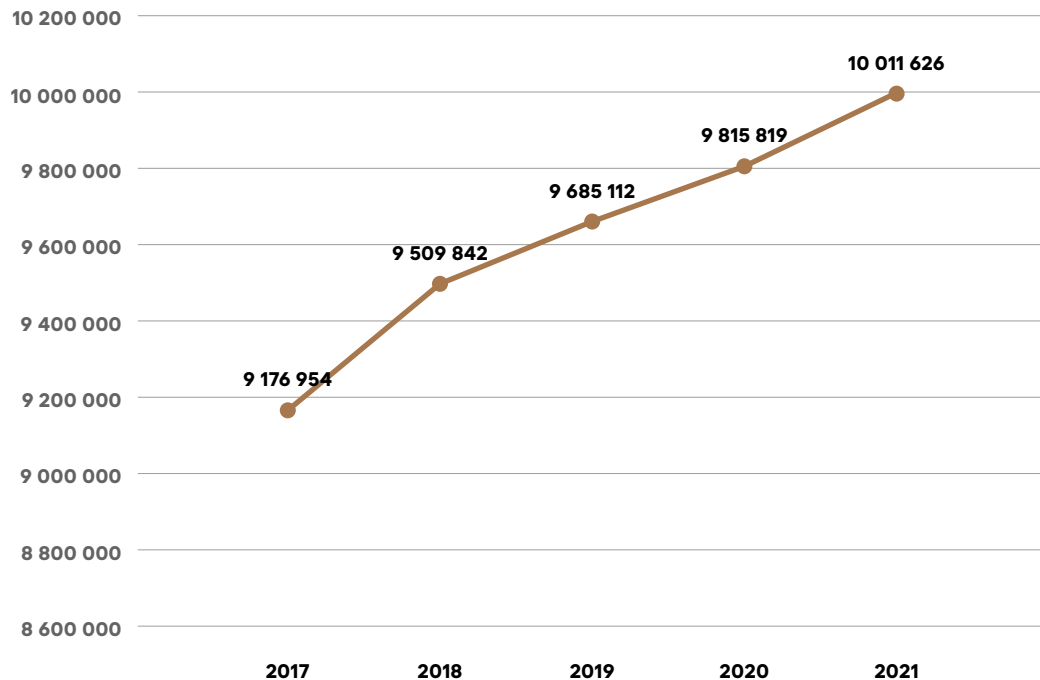
Gromadzenie i wieczyste przechowywanie dorobku piśmienniczego Rzeczypospolitej Polskiej jest nadrzędnym zadaniem Biblioteki Narodowej. Gromadzeniem objęte są publikacje krajowe: książki i czasopisma, starodruki, druki ulotne, mapy, nuty, nagrania dźwiękowe i audiowizualne, publikacje elektroniczne (m.in. audiobooki, e-booki, czasopisma online), ryciny, rysunki, fotografie oraz rękopisy. Włączane do zbiorów i wieczyście przechowywane są również publikacje polskie lub dotyczące Polski ukazujące się poza jej granicami, piśmiennictwo innych narodów powstające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przechowywane niegdyś w historycznych polskich księgozbiorach, a także najważniejsze współczesne publikacje zagraniczne z zakresu humanistyki. Narodowa Książnica jako biblioteka naukowa prenumeruje też najbardziej renomowane czasopisma zagraniczne i bazy danych.

W 2021 roku do Biblioteki Narodowej wpłynęło i zostało wpisanych do ksiąg inwentarzowych 195 807 jednostek materiałów bibliotecznych (w jednostkach, rocznikach, plikach i woluminach). Tym samym liczba zbiorów Narodowej Książnicy przekroczyła 10 000 000 jednostek materiałów bibliotecznych.

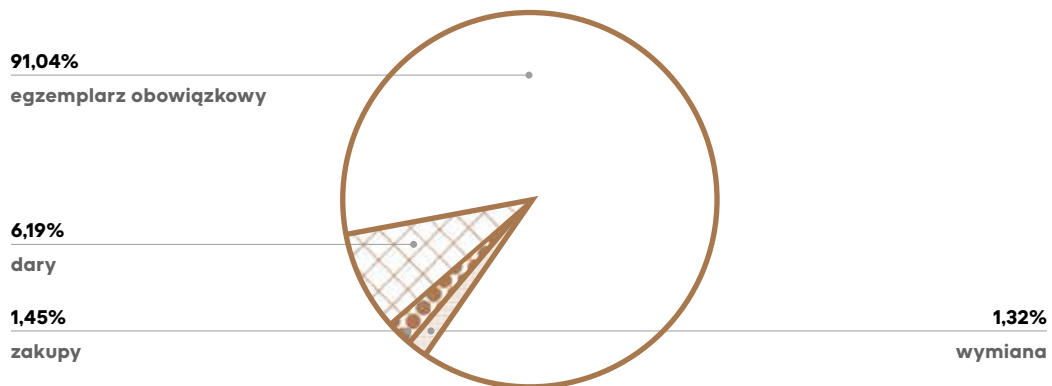
Na wpływ składają się: egzemplarz obowiązkowy, dary, wymiana, zakupy i prenumerata. Zbiory zinwentaryzowane w 2021 roku pochodziły z:

- wpływu egzemplarza obowiązkowego – 178 729 j.
- zakupów – 2849 j.
- wymiany krajowej i zagranicznej – 2593 j.
- darów – 12 152 j.

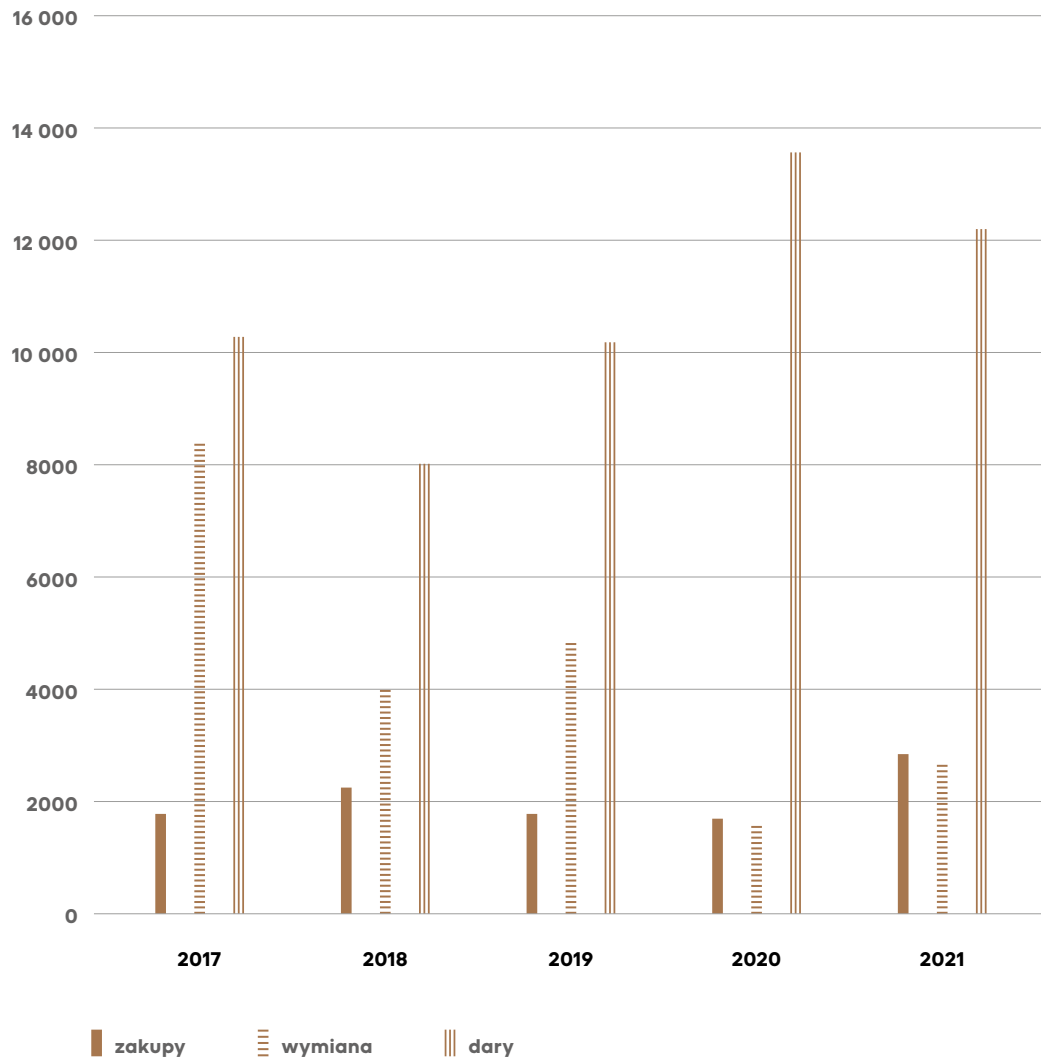
TEMPO GROMADZENIA ZBIORÓW W BIBLIOTECE NARODOWEJ W LATACH 2017-2021
(W JEDNOSTKACH, ROCZNIKACH, PLIKACH I WOLUMINACH)

WPLYW MATERIAŁÓW BIBLIOTECZNYCH WEDŁUG SPOSOBU NABYCIA W 2021 ROKU

WPLYW MATERIAŁÓW BIBLIOTECZNYCH WEDŁUG SPOSOBU NABYCIA (ZAKUPY, WYMIANA, DARY) W LATACH 2017-2021 (W JEDNOSTKACH, PLIKACH I WOLUMINACH)

WPLYW MATERIAŁÓW BIBLIOTECZNYCH W 2021 ROKU

Rodzaj materiałów bibliotecznych	Jedn.	Źródło wpływu				Razem
		Egzemplarz obowiązkowy	Kupno	Wymiana	Dary	
Książki	wol.	64 585	913	2 078	8 794	75 847*
Czasopisma	rocz.	14 308	167	224	437	15 136
Druki ulotne	j.	6 731	6	239	1 941	8 917
Nagrania dźwiękowe i audiowizualne	j.	8 617	1 197	48	659	10 521
Publikacje elektroniczne (e-booki, czasopisma online, audiobooki i in.)	p.	81 702	0	3	28	81 733
Rękopisy	j.		131	0	11	142
Starodruki	wol.		77	0	26	103
Ikonografia	j.		20	0	158	178
Mapy	j.	1 568	97	1	23	1 698**
Nuty	wol.	1 218	239	0	75	1 532
Razem	j.	178 729	2 847	2 593	12 152	195 807

* W wyniku przeprowadzenia dodatkowych prac inwentarzowych 523 woluminy zostały wycofane do Zakładu Czasopism i Zakładu Dokumentów Życia Społecznego.

** Dodatkowe 9 map zostało zainwentaryzowanych w wyniku melioracji dawnego zasobu.

EGZEMPLARZ OBOWIĄZKOWY

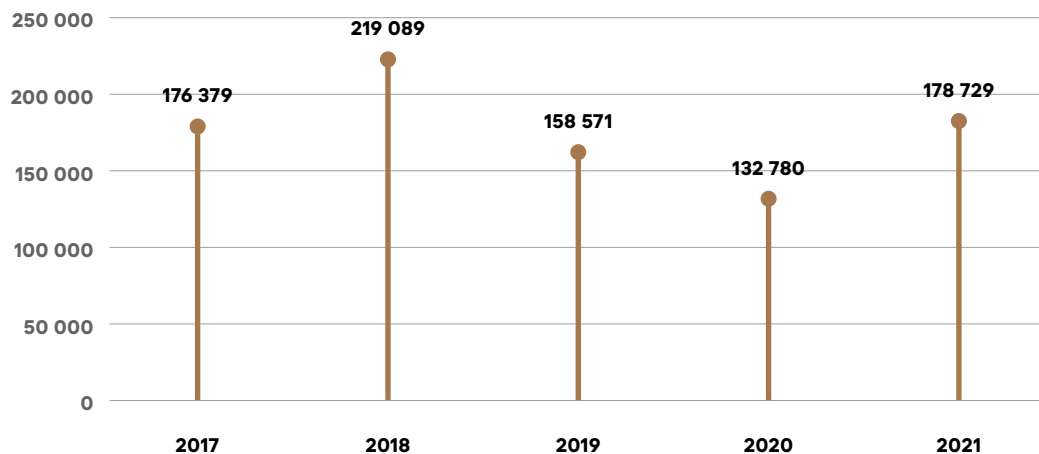
Na mocy ustawy o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych z 7 listopada 1996 roku oraz rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z 6 marca 1997 roku w sprawie wykazu bibliotek uprawnionych do otrzymywania egzemplarzy obowiązkowych poszczególnych rodzajów publikacji oraz zasad i trybu ich przekazywania, a także zmieniającego je rozporządzenia z 24 maja 1999 roku, Biblioteki Narodowej przekazywane są po dwa egzemplarze wszystkich publikacji wydawanych w Polsce: atlasów, czasopism, druków muzycznych, druków ulotnych dokumentujących życie społeczne, gazet, globusów, książek, map, nagrań dźwiękowych i audiowizualnych oraz publikacji elektronicznych. Stanowi to uregulowaną prawnie podstawę tworzenia przez Narodową Książnicę kompletnego archiwum piśmiennictwa polskiego, co służy, podobnie jak w innych krajach, zachowaniu dziedzictwa kulturowego, opracowywaniu bibliografii narodowej i sporządzaniu statystyki wydawniczej.

W 2021 roku do Biblioteki Narodowej wpłynęło 178 729 jednostek materiałów bibliotecznych, w tym: 64 585 woluminów książek, 6520 tytułów czasopism w 14 308 rocznikach (139 352 zeszytach), 6731 druków ulotnych, 8617 nagrań dźwiękowych i audiowizualnych, 81 702 pliki publikacji elektronicznych w tym 12 446 e-booków i 76 tytułów czasopism elektronicznych, 1568 map i 691 tytułów druków muzycznych (nut) w 1218 woluminach.

WPŁYW EGZEMPLARZA OBOWIĄZKOWEGO WEDŁUG TYPÓW DOKUMENTÓW W LATACH 2017-2021 (W JEDNOSTKACH, ROCZNIKACH, PLIKACH I WOLUMINACH)

Rok	Książki	Czasopisma	Druki ulotne	Publikacje elektroniczne	Nagrania dźwiękowe i audiowizualne	Zbiory specjalne (nuty i mapy)
2017	67 170	7 410	38 732	51 402	9 272	2 393
2018	64 069	7 156	32 387	105 384	7 945	2 148
2019	67 037	6 978	16 563	56 922	8 549	2 522
2020	58 700	6 813	7 674	51 265	6 403	2 981
2021	64 585	6 520	6 731	81 702	8 617	2 786

WPLYW EGZEMPLARZA OBOWIĄZKOWEGO W LATACH 2017-2021
(W JEDNOSTKACH, ROCZNIKACH, PLIKACH I WOLUMINACH)

DARY

W 2021 roku darczyńcy przekazali do zbiorów Narodowej Książnicy 12 152 jednostki materiałów bibliotecznych. Do kolekcji rękopisów trafiło wiele cennych materiałów rękopiśmiennych z archiwów m.in. Janiny Jankowskiej, Romana Jasińskiego, Edmunda Niziurskiego, Mieczysława Pruszyńskiego, Romualda Twardowskiego, Piotra Wojciechowskiego, Krzysztofa Zanussiego oraz z archiwów krakowskiego oddziału SPP i podziemnej „Solidarności”. Wśród darów znalazły się również listy Zbigniewa Herberta, Julii Hartwig i Artura Międzyrzeckiego do Juliana Strykowskiego, autograf *Fragmentu de Requiem* Józefa Brzowskiego oraz dzieła św. Augustyna w czteroczęściowej edycji z 1506 roku.

DARY KRYSZYNY PIÓRKOWSKIEJ

Dzięki szczodrości Krystyny Piórkowskiej zbiory Narodowej Książnicy wzbogaciły się o unikatowe obiekty rękopiśmienne, starodruczne i fotograficzne. Do Zakładu Starych Druków trafiło 15 numerów oraz 4 suplementy francuskojęzycznej gazety berneńskiej „Nouvelles Politiques” z 1794 roku. Czasopismo, zwane powszechnie

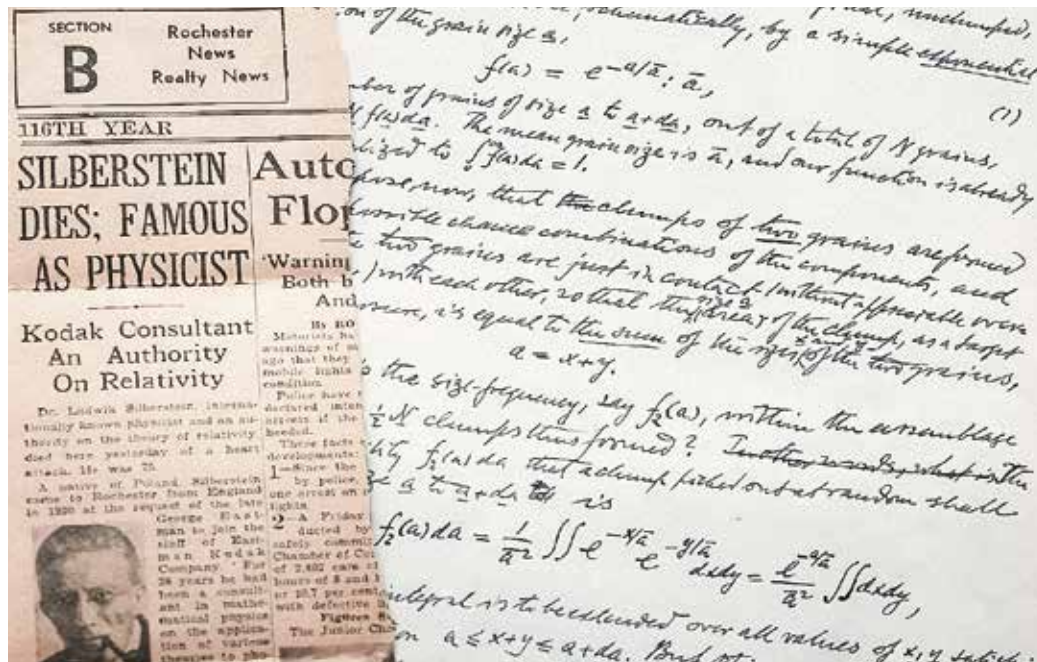
„Gazette de Berne”, uważane jest za najważniejszy tytuł prasowy ukazujący się w Bernie w XVIII wieku. Przekazane numery relacjonują przebieg insurekcji kościuszkowskiej. Zawierają raporty wojskowo-dyplomatyczne oraz listy ze szczegółowymi opisami bitew i unikatowymi danymi na temat wyposażenia, lokalizacji i działań armii Kościuszki. Jest to bardzo cenny i nienotowany dotąd w polskich zbiorach materiał badawczy.

„Nouvelles Politiques” z 1794 roku. Dar Krystyny Piórkowskiej dla Biblioteki Narodowej. Czasopismo nazywano powszechnie „Gazette de Berne”

Zbiory Biblioteki Narodowej uzupełnił również podarowany przez Krystynę Piórkowską zespół materiałów związanych z polsko-amerykańskim fizykiem żydowskiego pochodzenia Ludwikiem Silbersteinem (1872–1948). Silberstein był wybitnym znawcą fizyki matematycznej, optyki i teorii względności, w sprawie której polemizował z Albertem Einsteinem. Napisał jeden z pierwszych podręczników fizyki relatywistycznej. Publikował prace z zakresu elektromagnetyzmu i mechaniki płynów. Był także konsultantem naukowym firmy Eastman Kodak. W zakupionym dla Narodowej Książnicy

zespołe materiałów znalazł się m.in. nigdy wcześniej niepublikowany, napisany przez Silbersteina dzień przed śmiercią, rękopis zawierający analizę zachowania się ziaren w emulsji fotograficznej w odniesieniu do krzywej charakterystycznej filmu, a także wspomnienie pośmiertne poświęcone fizykowi, jego fotografia szkolna z czasów nauki w krakowskim gimnazjum oraz opinia o badaczu napisana przez jego wykładowcę, prof. Augusta Witkowskiego.

Zespół materiałów związanych z Ludwikiem Silbersteinem (1872–1948). Dar Krystyny Piórkowskiej dla Biblioteki Narodowej

Do Zakładu Zbiorów Ikonograficznych trafiły 44 szklane diapozytywy prezentujące krajobrazy górskie (m.in. Trzy Korony, Giewont, Dolinę Kościeliską, Morskie Oko), widoki miejscowości i obiekty architektoniczne: port w Gdyni, Mysią Wieżę w Krużwicy, zamek w Mirze, widok ogólny Torunia, szyb naftowy w Boryslawiu, kaplicę św. Kingi w kopalni soli w Wieliczce, fabrykę Karola Scheiblera w Łodzi, a także za- bytki Krakowa, Wilna, Poznania oraz Warszawy. Wykonane prawdopodobnie około 1930 roku przezrocza były własnością Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego,

powołanego w 1906 roku z inicjatywy m.in. Aleksandra Janowskiego (1866–1944), Kazimierza Kulwiecia (1871–1943), Zygmunta Glogera (1845–1910). Towarzystwo postawiło sobie za cel „zbieranie wiadomości krajoznawczych i szerzenie ich wśród ogółu oraz gromadzenie zbiorów naukowych dotyczących ziem polskich, organizowanie wycieczek po kraju, tworzenie oddziałów prowincjonalnych, urządzenie wystaw krajoznawczych, roztaczanie opieki nad pamiątkami historycznymi oraz osobliwościami przyrody”. W 1908 roku w ramach Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego powołano Komisję Fotograficzną, której celem było m.in. gromadzenie materiałów krajoznawczych utrwalanych na fotografiach i negatywów, sprzedaż pocztówek i wypożyczanie przezroczy oraz urządzenie wystaw fotograficznych.

Szklane diapozytywy Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Dar Krystyny Piórkowskiej dla Biblioteki Narodowej

Dzięki ofiarności Krystyny Piórkowskiej do zbiorów Narodowej Książnicy trafił także zespół zdjęć z okresu II wojny światowej, w tym 19 fotografii wykonanych w Stalagu XI-B w Fallingb. w Niemczech, gdzie jako jeńców wojennych przetrzymywano

m.in. żołnierzy polskich, francuskich i belgijskich. Fotografie dokumentują życie obozowe w latach 1942-1943, przede wszystkim działalność teatralną żołnierzy polskich, którzy wystawili w tym okresie kilkanaście sztuk (wyreżyserowanych przez Jana Stanocha, kolejarza i aktora amatora, po wojnie pracującego w teatrach krakowskich) oraz zorganizowali kilka wieczorów pieśni i tańca prezentujących polskie tradycje muzyczne. Zdjęcia ukazują m.in. żołnierzy w strojach krakowskich, w kostiumach do *Mazepy* Juliusza Słowackiego, a także podczas inscenizacji *Mostu* Jerzego Szaniawskiego czy *Lekkomysłnej siostry* Włodzimierza Perzyńskiego. Niektóre odbitki noszą obozową pieczęć cenzorską. W zespole znalazło się również siedem fotografii dokumentujących niemiecką akcję dywersyjną, przeprowadzoną 3 i 4 września 1939 roku, tuż przed wkroczeniem Wehrmachtu do Bydgoszczy. W rezultacie tej prowokacji, zwanej „Krwawą niedzielą”, zginęło ponad 360 mieszkańców miasta. Wydarzenia te posłużyły nazistowskiej propagandzie niemieckiej, jako uzasadnienie masowych egzekucji ludności cywilnej.

WYMIANA MIĘDZYBIBLIOTECZNA

W ramach wymiany Narodowa Książnica otrzymała 2593 jednostki materiałów bibliotecznych. Tą drogą pozyskiwane są głównie polonika z bibliotek zagranicznych współpracujących z Biblioteką Narodową oraz wybrane materiały bibliologiczne i informacyjne.

ZAKUPY

Biblioteka Narodowa kupuje publikacje, których brakuje w zbiorach na przykład z powodu strat wojennych, a także wybrane publikacje obce z zakresu nauk humanistycznych i społecznych, publikacje do księgozbiorów podręcznych oraz na wymianę z bibliotekami zagranicznymi. Od 2012 roku działa w strukturze Narodowej Książnicy samodzielne stanowisko pracy do spraw zakupów i darów materiałów bibliotecznych, którego zadaniem jest gromadzenie informacji o ofertach zakupu materiałów bibliotecznych kierowanych do komórek merytorycznych, jak również

przekazywanie komórkom informacji o katalogach i aukcjach antykwarycznych oraz przedstawianie do akceptacji Dyrekcji Biblioteki Narodowej wytypowanych materiałów wraz z ich wyceną.

W okresie sprawozdawczym pracownicy Biblioteki Narodowej wzięli udział w 28 aukcjach antykwarycznych, podczas których zakupiono 489 pozycji katalogowych, w tym: 20 rękopisów, 70 wol. starodruków, 19 zeszytów czasopism, 205 map, 19 druków muzycznych, 6 druków ulotnych oraz 150 wol. książek. Rozpatrzono również 27 ofert zgłoszonych do sprzedaży przez osoby prywatne, z których zakupiono: osiem rękopisów, jeden starodruk, 38 książek, 38 druków ulotnych, 55 dokumentów dźwiękowych, jeden obiekt ikonograficzny, dwa zeszyty czasopism, 112 druków muzycznych i jedną mapę.

Kolekcję rękopisów uzupełnił m.in. szkicownik Józefa Mehoffera, autograf *Caelum et terra. Oratorium na bas-baryton, chór i orkiestrę* Romualda Twardowskiego oraz materiały zakupione m.in. z archiwów rodzinnych Sienkiewiczów i Kraszewskich, archiwów Jerzego Jarockiego, Tadeusza Kwiatkowskiego, Jerzego Miliana, Romany Próchnickiej-Vogler.

W 2021 roku zbiory Narodowej Książnicy wzbogaciły się także o archiwum Tadeusza Woźniaka, muzyka, kompozytora i wokalisty. W trzynastu skrzyniach oraz kilku tekach i rulonach znalazły się m.in. dokumenty osobiste, rękopisy, w tym autograf kompozycji do *Zegarmistrza światła*, maszynopisy i wydruki komputerowe tekstów i nut, fotografie dokumentujące koncerty i spotkania, plakaty reklamujące koncerty i płyty Tadeusza Woźniaka oraz nagrody, dyplomy i odznaczenia świadczące o uznaniu dla jego twórczości. Część fonograficzna obejmuje łącznie 307 nagrań na różnych nośnikach: płytach CD, DVD i gramofonowych, kasetach magnetofonowych i cyfrowych DAT, taśmach szpulowych i kasetach VHS. Znaczącą część archiwum stanowią rejestracje archiwalne i niepublikowane m.in. nagrania muzyki do sztuk teatralnych oraz koncertów, występów radiowych i telewizyjnych oraz spotkań.

Do kolekcji starodrucznej zakupiony został monumentalny album projektów Jana Lamoura (1698-1771), artysty na dworze Stanisława Leszczyńskiego, twórcy

finezyjnych, niezwykle rozbudowanych i dekoracyjnych artystycznych konstrukcji kowalskich zdobiących plac królewski w Nancy. Do zbiorów trafiło także 25 druków akademickich (rozpraw, gratulacji, zbiorów dysertacji) z Gdańska, Halle, Jeny, Lipska i in. z lat 1609–1785 z dziedziny teologii, medycyny i prawa. Respondentami byli często studenci pochodzący z terenów dawnej Rzeczypospolitej. Zakupiono również dzieła najśłynniejszego polskiego alchemika – Michała Sędziwoja (1566–1636): rzadkie wydanie wiedeńskie z 1627 roku traktatu o kamieniu filozoficznym: *Tripus Chemicus Sendivogianus, dreyfach-chimisches Kleinod* oraz *Novum Lumen Chymicum* z 1628 roku.

W 2021 roku zakupiony został również unikatowy pamiątkowy album ofiarowany Józefowi Lambertowi, dyrektorowi Gimnazjum Państwowego w Rohatynie (w dawnym woj. stanisławowskim) w dniu imienin 19 marca 1930 roku przez członków polskich organizacji społecznych. Zawiera fotografie grupowe i autografy członków Klubu polskiego Rady Miejskiej, Wydziału Towarzystwa Szkoły Ludowej, Wydziału Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, Wydziału Stowarzyszenia Mieszczan Polskich „Gwiazda”, Narodowej Organizacji Kobiet, Wydziału Ochotniczej Straży Pożarnej, Zarządu Kasy im. Stefczyka, grona profesorów Gimnazjum Państwowego. Całości dopełniają widoki miasta, fotografie budynków użyteczności publicznej w Rohatynie oraz zdjęcia lotnicze miasta i okolic. Skórzana oprawa, zdobiona złoconymi tłoczeniami i wykończona jedwabną wyklejką została wykonana w zakładzie intrologatorskim M. Krzywieckiego we Lwowie.

Dzięki zakupom kolekcja map Biblioteki Narodowej wzbogaciła się m.in. o: planszę z około 1785 roku z 26 planami bitew i mapą teatru trzech wojen śląskich (1740–1763) toczonych za panowania Fryderyka II Wielkiego – Müller et d’Engelbrecht, *Tableau des Guerres de Frederic le Grand*; rzadko spotykaną mapę z okresu kampanii napoleońskich wydaną między 1806 a 1815 rokiem – *A Carta topografica del Regno di Polonia : per servire alla istoria della guerra presente fatta sulle recenti osservazioni dell’Accademia di Parigi* oraz niezwykle ciekawy i cenny zbiór poloników kartograficznych w postaci 62 map starodrukowych i dawnych, pochodzących z prywatnej, nieznannej kolekcji. Do najcenniejszych nabytków z tej kolekcji należą: mapa wydana między 1684 a 1687 rokiem z wizerunkiem króla Jana III Sobieskiego – *Nova totius Regni Poloniae Magniq. Ducatus Lithuaniae : cum suis palatinatibus ac confiniis*; pochodząca z 1803 roku, do-

syć dokładna przeróbka mapy ziem Rzeczypospolitej Williama Fadena z 1799 roku, w tłumaczeniu na język arabski, która została zamieszczona w pierwszym atlasie wydanym na Bliskim Wschodzie – *Kadimi memalik-i Leh* oraz mapa opublikowana przed 1630 rokiem z ozdobną bordiurą, w której umieszczono m.in. portrety czterech królów Polski, wedyty sześciu miast polskich oraz wykaz 40 władców Polski – *Haec Tabula nova Poloniae et Silesiae : Sigismondo Tertio, dei Gratia Regi Poloniae, Magno Duci Lithuaniae, Rußiae, Borussiae, Masoviae, Samogetarum, Livoniae, nec non Suecorum, Gotthorum Haeriditario Regi D.D.D.*

Do kolekcji druków muzycznych zakupione zostały m.in.: najwcześniejszy nakład pierwszego wydania w sztychu, z najstarszą pieczęcią wydawcy *Op. 29 – Impromptu Pour le Piano* Fryderyka Chopina (M. Schlesinger, Paris 1837); unikatowy egzemplarz *Airs Nationaux Polonais varies et chantes aux Concerts de Varsovie par Mademoiselle Sontag* Fryderyka Chopina (M. Schlesinger, Paris 1832); unikatowy druk w sztychu *Op. 10 – Trois Caprices ou Etudes Pour le Violon* Karola Lipińskiego (S. Richault, Paris 1835); rzadki druk Adama Wieniawskiego *Mondlicht* (Max Eschig, Paris 1910) z odręczną dedykacją autora na stronie tytułowej; komplet głosów niezwykle rzadkiego druku Henryka Wieniawskiego *Op. 4 – Polonaise Brillante en Re majeur Pour le Violon avec accompagnement d’orchestre ou de piano* (E. Girod, Paris ca 1858); aranżacja i autorskie wydanie *Beethoven’s New Quartetts Three Quartetts, for Two Violins Tenor and Violoncello Arranged from the Piano Forte Works of Beethoven... Dedicated to The Philharmonic Society* (Liverpool [1813]) Feliksa Janiewicza na okoliczność powstania Philharmonic Society w Londynie w 1813 roku oraz kolekcja 85 pierwszych i wczesnych wydań Edwarda Wolffa.

Zbiór rolek pianolowych Biblioteki Narodowej w 2021 roku powiększył się o 46 publikacji z nagraniami utworów fortepianowych polskich kompozytorów, przede wszystkim Fryderyka Chopina, Maurycego Moszkowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego i Teodora Leszetyckiego. Kolekcja obejmuje tym samym obecnie 1814 nośników. Jest to największy w kraju zbiór tego rodzaju nagrań historycznych.

PRENUMERATA

W 2021 roku zaprenumerowano 53 tytuły czasopism polskich do czytelników i księgozbiorów podręcznych oraz 147 tytułów czasopism zagranicznych do czytelników, księgozbiorów podręcznych i do zbiorów.

ZBIORY BIBLIOTEKI NARODOWEJ NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 ROKU*

Lp.	Rodzaj dokumentów	Jednostka	Zbiory
1.	Książki	wol.	3 484 790
2.	Czasopisma	rocz.	928 547
3.	Druki ulotne (dokumenty życia społecznego)	j.	2 827 976
4.	Publikacje elektroniczne (e-booki, czasopisma online, audiobooki i in.)	pliki	583 988
5.	Rękopisy	wol./j.	33 818 wol./ 23 496 j.
6.	Starodruki	wol.	183 753
7.	Nuty	j.	136 791
8.	Nagrania dźwiękowe i audiowizualne	j.	296 613
9.	Ikonografia (ryciny, rysunki, fotografie)	j.	391 003
10.	Mapy	j.	145 200
11.	Mikroformy	j.	274 794
12.	Zbiór negatywów	j.	423 447
RAZEM		j.	10 011 626

* Stan zbiorów BN nie obejmuje zbiorów Biblioteki Donacji Pisarzy Polskich.

Wszystkie książki, czasopisma, druki ulotne, mapy, nagrania dźwiękowe i audiowizualne, nuty i publikacje elektroniczne wpływające do Biblioteki Narodowej są na bieżąco rejestrowane, a egzemplarze obowiązkowe są zazwyczaj katalogowane w ciągu nie więcej niż 24 godzin od momentu ich dostarczenia do Narodowej Książnicy. W okresie pandemii okres ten uległ nieznacznemu wydłużeniu.

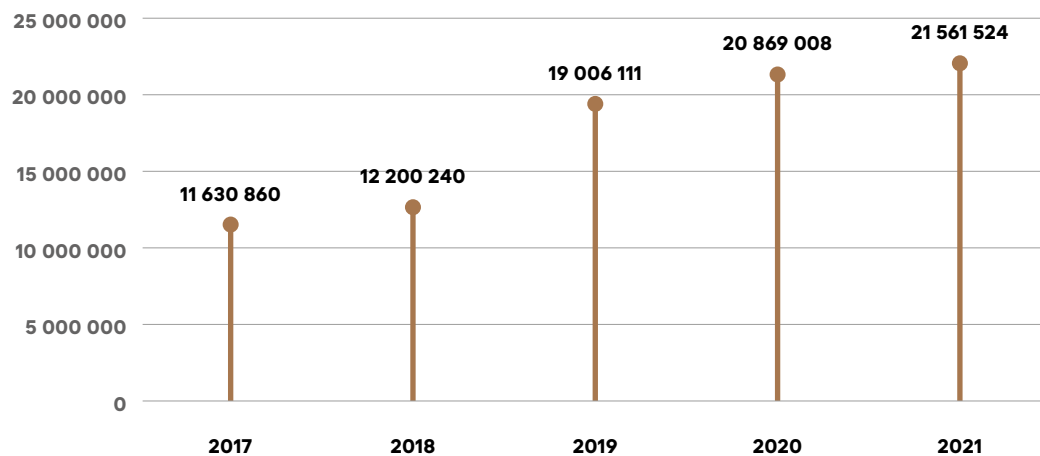
W 2021 roku skatalogowano: 38 040 tytułów książek, 34 127 artykułów z prac zbiorowych, 77 922 artykuły z czasopism i prasy, 15 130 roczników czasopism, 142 jednostki rękopisów, 2000 starodruków (pozycji bibliograficznych) w 2989 egzemplarzach, 12 133 druki ulotne, 9725 nagrań dźwiękowych i audiowizualnych, 76 tytułów w 442 rocznikach czasopism online oraz 4094 tytuły innych publikacji elektronicznych, 2667 egzemplarzy map i atlasów, 2387 jednostek materiałów ikonograficznych, 2123 jednostki druków muzycznych.

ZINTEGROWANY SYSTEM ZARZĄDZANIA ZASOBAMI BIBLIOTEK ALMA

W dniu 21 grudnia 2018 roku Biblioteka Narodowa, jako pierwsza w Polsce, rozpoczęła pracę w systemie Alma. Narzędzie to stanowi najnowocześniejsze obecnie na świecie rozwiązanie technologiczne do zarządzania zasobami bibliotek. Korzystają z niego m.in. biblioteki Uniwersytetu Harvarda i Uniwersytetu w Oksfordzie, sieci Bibliotek Narodowych Danii i Szwajcarii wraz z wybranymi bibliotekami uniwersyteckimi tych krajów. System oferuje wiele nowych funkcji, m.in. pracę w chmurze oraz możliwość współkatalogowania z innymi bibliotekami we wspólnym środowisku sieciowym.

Wszystkie utworzone do dnia 20 grudnia 2018 roku rekordy zostały przeniesione do systemu Alma. W 2021 roku w systemie Alma zostało utworzonych 862 805 rekordów, w tym: 222 479 bibliograficznych, 148 812 wzorcowych, 150 988 egzemplarza, 143 677 zasobu, 194 333 portfolio i 2516 czytelnika. Na dzień 31 grudnia 2021 roku w bazie danych znajdowały się łącznie 21 561 524 rekordy różnych typów: 5 860 472 bibliograficzne, 3 070 083 wzorcowe, 6 060 701 egzemplarza, 5 269 700 zasobu, 1 207 805 portfolio, 92 763 czytelnika.

LICZBA REKORDÓW OGÓŁEM W BAZIE KATALOGU GŁÓWNEGO W LATACH 2017–2021

KATALOG BIBLIOTEKI NARODOWEJ NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 ROKU

Rodzaj rekordu	Stan na 31.12.2020 r.	Usunięto w 2021 r. (melioracja)	Przybyło w 2021 r.	Stan na 31.12.2021 r.
Bibliograficzne	5 693 561	-55 568	222 479	5 860 472
Wzorcowe	3 030 721	-109 450	148 812	3 070 083
Zasobu	5 126 282	-259	143 677	5 269 700
Egzemplarza	5 914 106	-4 393	150 988	6 060 701
Portfolia	1 013 480	-8	194 333	1 207 805
Czytelnika	90 858	-611	2 516	92 763
Razem	20 869 008	-170 289	862 805	21 561 524

Opisy materiałów bibliotecznych zgromadzonych w Bibliotece Narodowej są udostępniane użytkownikom za pomocą:

- wyszukiwarki PRIMO. W 2021 roku odnotowano 2 805 130 pobrań opisów oraz zarejestrowano 10 625 536 aktywnych sesji użytkowników;
- protokołu Z39.50, z którego korzystają biblioteki do pobierania opisów bezpośrednio z systemu Alma. W 2021 roku liczba połączeń z systemem Alma za pomocą protokołu Z39.50 wyniosła 8 758 776;
- serwisu do pobierania danych za pomocą API, który jest dostępny pod adresem: data.bn.org.pl. W 2021 roku zarejestrowano 20 937 279 zapytań z serwisu.

Wykorzystanie katalogu Biblioteki Narodowej w 2021 roku wynosiło: 43 126 721.

WYKORZYSTANIE KATALOGU BIBLIOTEKI NARODOWEJ W LATACH 2017-2021

2017	36 373 344
2018	32 083 990
2019	39 588 610
2020	53 282 888
2021	43 126 721

Ponadto za pomocą formatu wymiennego przekazywane są rekordy bibliograficzne do OCLC, rekordy wzorcowe do VIAF, rekordy starych druków i cała kartoteka rekordów wzorcowych do CERL oraz rekordy bibliograficzne do EUROPEAN-y.

WSPÓLKATALOGOWANIE

Od sierpnia 2019 roku współkatalogowanie z Biblioteką Narodową we wspólnym środowisku sieciowym prowadzą Biblioteka Jagiellońska wraz z bibliotekami jednostek organizacyjnych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Witolda Gombrowicza w Kielcach i Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie. W czerwcu 2021 roku grono to zasiła Biblioteka Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, a w lipcu 2021 roku Biblioteka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Kolejne biblioteki będą dołączały do współkatalogowania dzięki realizacji zadania „Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek” wchodzącego w zakres „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa na lata 2021–2025” w ramach Priorytetu 1 – „Poprawa oferty bibliotek publicznych”. Jego koordynację powierzono Narodowej Książnicy. Wspólna platforma ogólnokrajowej sieci bibliotecznej umożliwi współkatalogowanie z zastosowaniem jednolitych przepisów przy wykorzystaniu Deskryptorów Biblioteki Narodowej, co pozwoli za pośrednictwem centralnego katalogu kompleksowo dostarczać użytkownikom spójną i wiarygodną informację o polskich zbiorach bibliotecznych.

DESKRYPTORY BIBLIOTEKI NARODOWEJ (DBN)

Od 1 stycznia 2017 roku Narodowa Książnica zaczęła stosować Deskryptory Biblioteki Narodowej. Była to najważniejsza zmiana wprowadzona w ostatnich latach w polskim bibliotekarstwie w zakresie katalogowania zbiorów. DBN-y prezentują informację o zbiorach w sposób pełny, intuicyjny i dostosowany do potrzeb zróżnicowanej grupy odbiorców. Umożliwiają zaadaptowanie opisu bibliograficznego do wymagań wyszukiwania fasetowego i zapewniają kompatybilność z międzynarodowymi standardami danych.

Od 14 czerwca do 19 lipca 2021 roku odbyło się 26 webinarium, w trakcie których pracownicy Instytutu Bibliograficznego i Zakładu Katalogowania Dziedziny

omówili zastosowanie DBN-ów w katalogowaniu publikacji z różnych dyscyplin, m.in. archeologii, ekonomii, fizyki, historii sztuki, literaturoznawstwa, pedagogiki, politologii, psychologii, socjologii. Wykładom towarzyszyły ożywione dyskusje. Cykl spotkań zgromadził łącznie ponad pięć tysięcy bibliotekarzy z całej Polski.

Przepisy katalogowania wraz z materiałami metodycznymi dostępne są na stronie internetowej Biblioteki Narodowej pod adresem: www.przepisy.bn.org.pl.

UNIWERSALNA KLASYFIKACJA DZIESIĘTNA (UKD)

Symbole UKD są stosowane w Bibliotece Narodowej od 1949 roku. Ponadto Narodowa Książnica wydała łącznie sześć edycji tablic skróconych UKD, ostatnie w grudniu 2019 roku pt.: *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna: wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych. Publikacja Konsorcjum UKD nr 102 autoryzowana przez Konsorcjum UKD na podstawie licencji PL2019/01.*

W 2021 roku Pracownia UKD opracowała i ogłosiła w serwisie UKD działającym na stronie internetowej Biblioteki Narodowej następujące numery „Biuletynu Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętniej”: Nr 1 (79). „Rodzina”, Nr 2 (80). „Obywatel”, Nr 3 (81). „Region”, Nr 4 (82). „Dział 73/76. Sztuki plastyczne”, Nr 5 (83). „Seniorzy”, Nr 6 (84). „Dzieci”.

Dr Jolanta Hys, kierownik Pracowni UKD, wygłosiła referat *Activities of UDC Department in the National Library in Poland in 2020/2021* w trakcie zorganizowanego online spotkania Komitetu Wykonawczego Konsorcjum UKD (UDCC Executive Committee). Konsorcjum UKD zostało założone przez Międzynarodową Federację Dokumentacji (FID) i wydawców edycji holenderskiej, angielskiej, francuskiej, japońskiej i hiszpańskiej. Jest to utrzymująca się samodzielnie organizacja non-profit, utworzona w celu nadzoru i rozpowszechniania Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętniej. W grudniu 2018 roku Biblioteka Narodowa podpisała umowę członkowską z Konsorcjum UKD.

W Pracowni UKD przeprowadzono także weryfikację opracowania rzeczowego związanej z publikacją „Urzędowego Wykazu Druków Wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej. Przewodnik Bibliograficzny” oraz dokonywano modyfikacji zapisów UKD w połączonych katalogach.

BIBLIOGRAFIA NARODOWA I BIBLIOGRAFIE SPECJALNE

Od 2020 roku państwowy rejestr produkcji wydawniczej w Polsce ukazuje się pod nazwą sprzed 1939 roku – „Urzędowy Wykaz Druków Wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej. Przewodnik Bibliograficzny”. Periodyk prowadzi w cyklu tygodniowym ewidencję publikacji, których wydawca lub współwydawca ma siedzibę na terenie Polski oraz publikacji ogłoszonych poza terenem państwa, jeżeli ich wydawcą lub współwydawcą są instytucje krajowe bądź ich agendy zagraniczne.

Za rok 2021 ukazały się 52 zeszyty bieżące i osiem zeszytów uzupełnień. Zawierają one łącznie 41 503 pozycje. Wszystkie zeszyty zostały opublikowane na stronie internetowej Biblioteki Narodowej w formie tygodnika w pliku PDF.

Zadaniem „Bibliografii Zawartości Czasopism” jest rejestrowanie artykułów opublikowanych w polskich czasopismach, bez względu na język publikacji, wpływających

LICZBA REKORDÓW „URZĘDOWEGO WYKAZU DRUKÓW” OPRACOWANYCH W LATACH 2017–2021

2017	39 989
2018	37 088
2019	38 406
2020	42 406
2021	41 507

jako egzemplarz obowiązkowy do Biblioteki Narodowej. BZCz rejestruje zawartość 2670 tytułów czasopism. W 2021 roku po ścisłej selekcji rozpoczęto rozpisywanie zawartości 22 nowych tytułów. Zwracano uwagę na: punktację MNiSW, obecność recenzentów i rady naukowej, afiliację czasopisma, wydawcę, aparat naukowy, stopnie naukowe i afiliacje autorów artykułów. Ukazało się 11 zeszytów BZCz w formie plików PDF, w których zarejestrowano 62 526 artykułów z czasopism. Zeszyt nr 12 jest w trakcie przygotowania do edycji, obecnie liczy 7011 artykułów.

„Wspólna Baza Artykułów z Gazet i Tygodników” tworzona jest przez dziewięć bibliotek publicznych, dwie biblioteki pedagogiczne i Zakład Katalogowania Dzieździnowego. W bazie rejestruje się zawartość 7 dzienników i 14 tygodników. W ZKD codziennie katalogowane są artykuły z dwóch dzienników: „Gazety Wyborczej” i „Dziennika Trybuna” oraz wiązane są ze strefą instytucji rekordy utworzone przez wojewódzkie biblioteki w Kielcach i Lublinie. W 2021 roku do bazy wprowadzono 34 632 rekordy (w 2020 r. – 32 422), z czego 10 138 rekordów skatalogowano w ZKD (w 2020 r. – 8193), a 24 494 utworzyły biblioteki współpracujące (w 2020 r. – 24 229). Wszystkie opisy skatalogowanych artykułów z gazet i tygodników dostępne są w połączonych katalogach.

Zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek Alma umożliwia również dostęp m.in. do: „Bibliografii Dokumentów Elektronicznych”, „Bibliografii polskiej 1901–1939” i bibliografii „Polonica zagraniczne”. Natomiast w formie baz danych lub plików PDF na stronie internetowej Biblioteki Narodowej dostępne są m.in.: „Bibliografia Wydawnictw Ciągłych”, „Bibliografia Wydawnictw Ciągłych, Nowych, Zawieszonych i Zmieniających Tytuł”, „Bibliografia niezależnych wydawnictw ciągłych z lat 1976–1990”, „Bibliografia podziemnych druków zwartych z lat 1976–1989” i „Polska Bibliografia Bibliologiczna”.

W 2021 roku ukazała się w wersji drukowanej „Polska Bibliografia Bibliologiczna” za rok 2013, która zawiera opisy 3370 pozycji z zakresu: bibliofilstwa, bibliografii, bibliotekarstwa, czasopiśmiennictwa, czytelnictwa, drukarstwa, informacji naukowej, księgarstwa, nauki o książce, ruchu wydawniczego.

Biblioteka Narodowa jako centralna biblioteka państwa pełni wiele funkcji o znaczeniu ogólnopolskim. Jest centralną biblioteką dziedzinową w zakresie bibliotekoznawstwa i nauki o książce, informacji naukowej i archiwistyki, prowadzi katalogi centralne, odpowiada za statystykę wydawnictw i statystykę bibliotek publicznych, a także pełni ważną rolę w normalizacji bibliograficznej w skali kraju. Narodowa Książnica prowadzi także działalność szkoleniową w zakresie doskonalenia zawodowego bibliotekarzy oraz pracowników informacji naukowej, oferując różnorodne kursy, warsztaty specjalistyczne, seminaria, konwersatoria, zajęcia problemowe z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, obsługi komputerowych baz danych, informatycznych systemów bibliotecznych.

OBSŁUGA ZNORMALIZOWANYCH NUMERÓW WYDAWNICTW

Biblioteka Narodowa jest odpowiedzialna za przydzielanie pul numerów identyfikacyjnych wydawcom książek (ISBN), czasopism (ISSN) i druków muzycznych (ISMN) oraz za przekazywanie danych do właściwych organizacji międzynarodowych.

W 2021 roku nadawanie numerów ISBN odbywało się przede wszystkim za pośrednictwem serwisu e-ISBN, do którego wydawcy rejestrowali się samodzielnie (istnieje także możliwość rejestracji połączonej ze szkoleniem), dzięki czemu skrócony został czas poświęcany na występowanie o kolejne pule numerów ISBN i przekazywanie informacji o numerach wykorzystanych. Funkcjonalności serwisu umożliwiają także zarządzanie produkcją wydawniczą. Jest to pierwsza w Polsce, działająca już od 2014 roku, e-usługa publiczna skierowana do branży wydawniczej.

W okresie sprawozdawczym przydzielono wydawcom 4025 pul numerów ISBN, w tym 2867 nowych i 1158 kontynuacji. W serwisie e-ISBN w 2021 roku wydawcy zarejestrowali ogółem 82 826 tytułów książek i automatycznie pobrali 682 pule numerów. Swoje dane zaktualizowało 793 wydawców, a 11 poinformowało o zawieszeniu działalności.

Wydawcom przydzielono 17 pul numerów ISMN, w tym 14 pul dla nowych wydawców i 3 pule dla wydawców kontynuujących swoją działalność, z tego 3 pule na 100 numerów ISMN i 14 pul na 10 numerów ISMN. Stan bazy w dniu 31.12.2021 roku wynosił 249 rekordów.

W 2021 roku nadano numery ISSN 640 tytułom czasopism, w tym dokonano 203 rezerwacje przed wydaniem pierwszego numeru. Ponadto 312 numerów rezerwacji z lat poprzednich zamieniono na numery stałe.

PRACE NORMALIZACYJNE

Na mocy umowy z Polskim Komitetem Normalizacyjnym Biblioteka Narodowa w 2021 roku kontynuowała prowadzenie Sekretariatu Komitetu Technicznego nr 242 do spraw Informacji i Dokumentacji.

STATYSTYKA WYDAWNICZA

Do zadań Biblioteki Narodowej należy przygotowanie urzędowej statystyki polskiej produkcji wydawniczej, tworzonej na podstawie danych o publikacjach zarejestrowanych w bieżącej bibliografii narodowej. Od 1955 roku Narodowa Książnica realizuje to zadanie w formie rocznika „Ruch Wydawniczy w Liczbach”, który od 2011 roku ukazuje się także w postaci publikacji elektronicznej dostępnej na stronie internetowej Biblioteki Narodowej.

W 2021 roku ukazał się 70 rocznik „Ruchu Wydawniczego w Liczbach” – przedstawiający informacje o periodykach w 2019 roku oraz 71 rocznik „Ruchu Wydawniczego w Liczbach” – prezentujący informacje o książkowej produkcji wydawniczej w 2020 roku. Dane otrzymuje także Główny Urząd Statystyczny i uwzględnia je w „Małym Roczniku Statystycznym” i „Roczniku Statystycznym Rzeczypospolitej Polskiej”.

KATALOGI CENTRALNE

Biblioteka Narodowa posiada największe w Polsce bazy danych o czasopiśmie polskich i zagranicznych oraz książkach zagranicznych znajdujących się w bibliotekach polskich. Dane w katalogach pochodzą z blisko tysiąca bibliotek krajowych i ponad dwudziestu zagranicznych. Kartoteki kartkowe katalogów centralnych książek i czasopism zagranicznych oraz czasopism polskich gromadzonych w bibliotekach polskich zawierają około 7 000 000 kart i liczba ta nie ulega większym zmianom. Sukcesywnie uzupełniana jest liczba opisów zarejestrowanych w bazach danych dostępnych w serwisie na stronie internetowej Biblioteki Narodowej. Narodowa Książnica prowadzi także Centralny Katalog Starych Druków oraz Centralny Katalog Rękopisów Muzycznych (w Polsce) do I połowy XIX wieku.

DOSKONALENIE ZAWODOWE I SZKOLENIA BIBLIOTEKARZY

Prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie przygotowywania kadr dla ogólnopolskiej sieci bibliotecznej znajduje się wśród statutowych obowiązków Biblioteki Narodowej. Za doskonalenie zawodowe bibliotekarzy oraz pracowników informacji naukowej odpowiedzialny jest Zakład Edukacji Bibliotekarskiej (ZEB), utworzony w 2007 roku jako komórka organizacyjna Biblioteki Narodowej w związku z likwidacją Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej im. Heleny Radlińskiej w Warszawie.

Instytut Bibliograficzny i Zakład Katalogowania Dziedziny zorganizowały na przełomie czerwca i lipca 2021 roku cykl 26 webinarów z zastosowania Deskryptorów Biblioteki Narodowej w katalogowaniu publikacji z poszczególnych dyscyplin, w których wzięło udział ponad pięć tysięcy bibliotekarzy z całej Polski. W 2021 roku zostały również zorganizowane webinaria poświęcone problematyce Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej, w których uczestniczyło łącznie kilkaset osób. Kontynuowano też praktykę stałego diagnozowania potrzeb w zakresie doskonalenia i doształcania zawodowego bibliotekarzy za pomocą przeprowadzania ankiet, wywiadów i rozmów z pracownikami wszystkich typów bibliotek.

W 2021 roku Instytut Bibliograficzny przeprowadził za pomocą aplikacji Microsoft Teams szkolenia dla pracowników Biblioteki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz Biblioteki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu przystępujących do współkatalogowania w ramach wdrożenia systemu Alma. Zakres szkoleń, których łącznie odbyło się 68, objął Deskryptory Biblioteki Narodowej oraz przepisy katalogowania i instrukcję MARC 21. W listopadzie i grudniu Zakład Wypożyczania Krajowego i Zagranicznego zorganizował dla 1700 bibliotekarzy z całej Polski 12 webinarów, których celem było przybliżenie funkcjonalności systemu Academica.

W 2021 roku ze względu na pandemię nie organizowano stacjonarnych szkoleń.

ZASÓB WYMIENNY

Na zbiory Zakładu Zasobu Wymennego (ZZW) składają się egzemplarze będące dubletami w stosunku do zbiorów głównych Biblioteki Narodowej oraz publikacje wykraczające poza przyjęty w Narodowej Książnicy zakres gromadzenia. ZZW prowadzi współpracę z bibliotekami polskimi, instytucjami kultury, placówkami szkolnymi i wychowawczymi oraz innymi instytucjami non-profit w celu przekazania tym placówkom publikacji, które nie zostały włączone do zbiorów głównych Biblioteki Narodowej. W 2021 roku wymienionym instytucjom przekazanych zostało 15 711 wol./jedm. materiałów bibliotecznych.

WSPÓŁPRACA Z BIBLIOTEKAMI KRAJOWYMI

Biblioteka Narodowa publikowała na swojej stronie internetowej rekomendacje w sprawie sposobu działania bibliotek w reżimie sanitarnym oraz pozostawała w ciągłym kontakcie z bibliotekami z całego kraju, udzielając niezbędnych rad. Ponadto uruchomiła internetową poradnię, w ramach której wszyscy zainteresowani mogli przysłać pytania dotyczące działalności bibliotek. Odpowiedzi publikowano na stronie Narodowej Książnicy, tak aby każdy zainteresowany mógł z nich skorzystać. Dyrektor BN pozostawał w kontakcie z przewodniczącymi konferencji dyrektorów bibliotek różnych typów oraz przewodniczącymi stowarzyszeń bibliotekarskich.

UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW

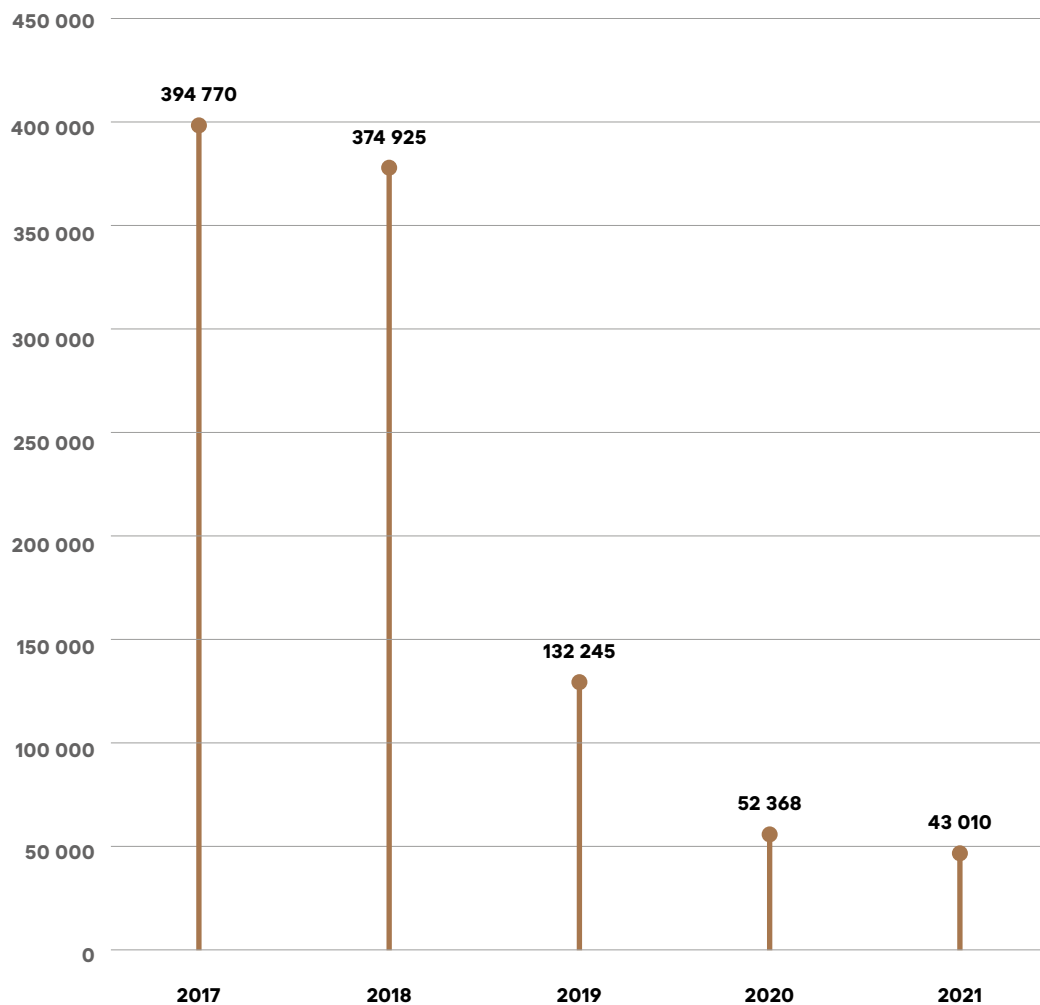
Biblioteka Narodowa jest największą w Polsce biblioteką publiczną udostępniającą zbiory prezencyjnie w czytelniach i w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych. Do dyspozycji czytelników są mieszczące się w gmachu głównym: Informatorium, Czytelnia Ogólna, Czytelnia Zasobu Wieczystego, Czytelnia Kartograficzna, Czytelnia Muzyczna oraz Czytelnia Nagrań Dźwiękowych i Audiowizualnych. Dodatkowo Narodowa Książnica sprawuje pieczę nad czytelnią specjalną Biblioteki Donacji Pisarzy Polskich w Domu Literatury w Warszawie.

W dniu 27 sierpnia 2018 roku w czytelniach Biblioteki Narodowej rozpoczęto prace modernizacyjne, w wyniku których została zamknięta większość budynku A. Nie spowodowało to znacznych ograniczeń w korzystaniu ze zbiorów BN. Od końca sierpnia w budynku biurowym Narodowej Książnicy działały czytelnie tymczasowe (Ogólna i Zasobu Wieczystego), w których przygotowano 100 miejsc do pracy ze zbiorami papierowymi i 20 dla osób korzystających z zasobów elektronicznych. Przez cały okres sprawozdawczy czytelnicy mogli korzystać ze zbiorów Biblioteki Narodowej od poniedziałku do soboty w godzinach od 8:30 do 20:30.

Z powodu pandemii wszystkie czytelnie Biblioteki Narodowej zamknięto dla czytelników między 15 marca a 8 maja 2021 roku. Po otwarciu w celu zachowania reżimu sanitarnego konieczne było utrzymanie zmniejszonej do 15 liczby miejsc w Czytelni Ogólnej. Limit od 30 sierpnia zwiększono do 26 miejsc, po czym ponownie od 1 grudnia zmniejszono do 15 ze względu na nowelizację rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 roku w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów

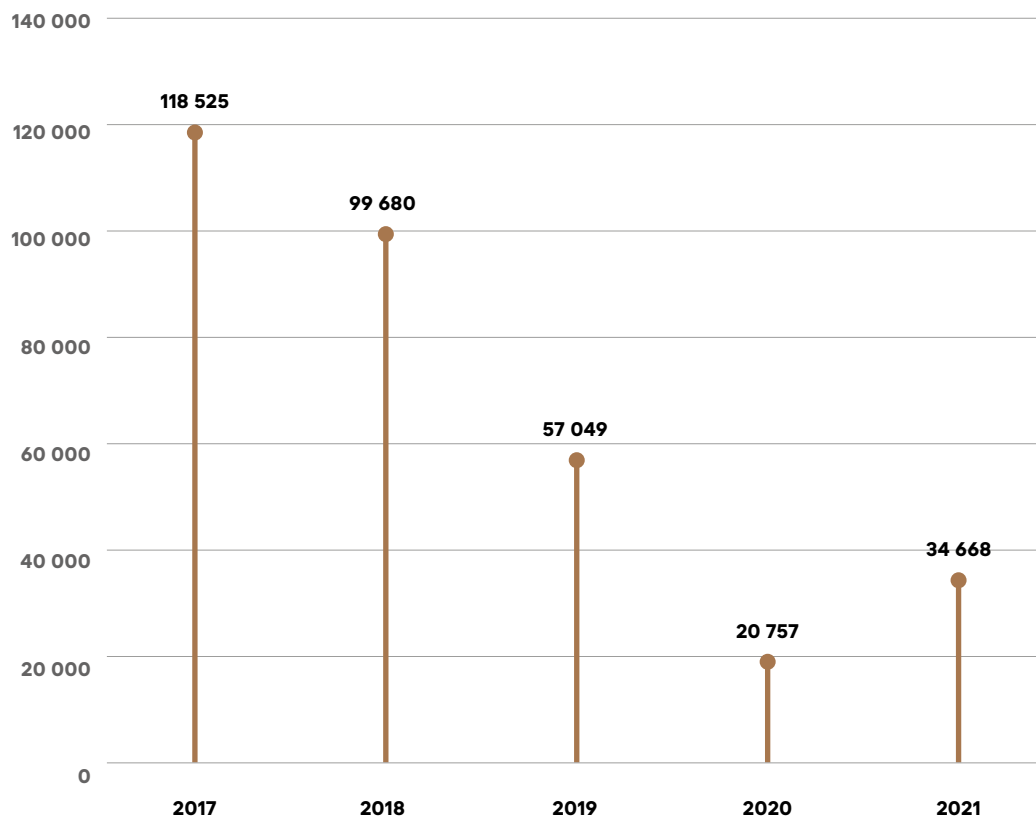
i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Po osiągnięciu limitu miejsc Narodowa Książnica umożliwiła korzystanie z Czytelni Ogólnej dodatkowym jedenastu osobom, które dobrowolnie okazały certyfikat lub zaświadczenie szczepienia. Przez cały rok czytelników obowiązywał reżim sanitarny, tj. m.in. obowiązek dezynfekcji rąk oraz zakrywania ust i nosa. Czytelnicy mogli bez ograniczeń korzystać ze zbiorów udostępnionych w otwartym dostępie w [Academicie](#) i na [polona.pl](#).

LICZBA UDOSTĘPNIONYCH WOLUMINÓW/JEDNOSTEK W CZYTELNIACH
W LATACH 2017-2021

W 2021 roku czytelnie Biblioteki Narodowej odwiedziło 34 668 czytelników. Udostępniono 43 010 jednostek materiałów bibliotecznych, w tym: 28 043 woluminy książek, 6598 woluminów czasopism, 1273 rękopisy, 39 starodruków, 1875 druków ulotnych, 36 jednostek nagrań dźwiękowych i audiowizualnych, 117 jednostek materiałów ikonograficznych, 283 jednostki druków i rękopisów muzycznych, 630 map i atlasów, 692 jednostki materiałów ze zbiorów bibliologicznych, 3254 szpule mikrofilmów, 170 teczek wycinków prasowych. Dzięki systematycznej digitalizacji duża część publikacji poszukiwanych przez czytelników jest dostępna na polona.pl i w cyfrowej wypożyczalni Academica, skorzystanie z nich nie wymaga zatem wizyty w gmachu Narodowej Książnicy. W 2021 roku udostępniono 248 931 publikacji za pośrednictwem Akademiki i 197 450 publikacji na polona.pl.

LICZBA CZYTELNIKÓW W LATACH 2017-2021

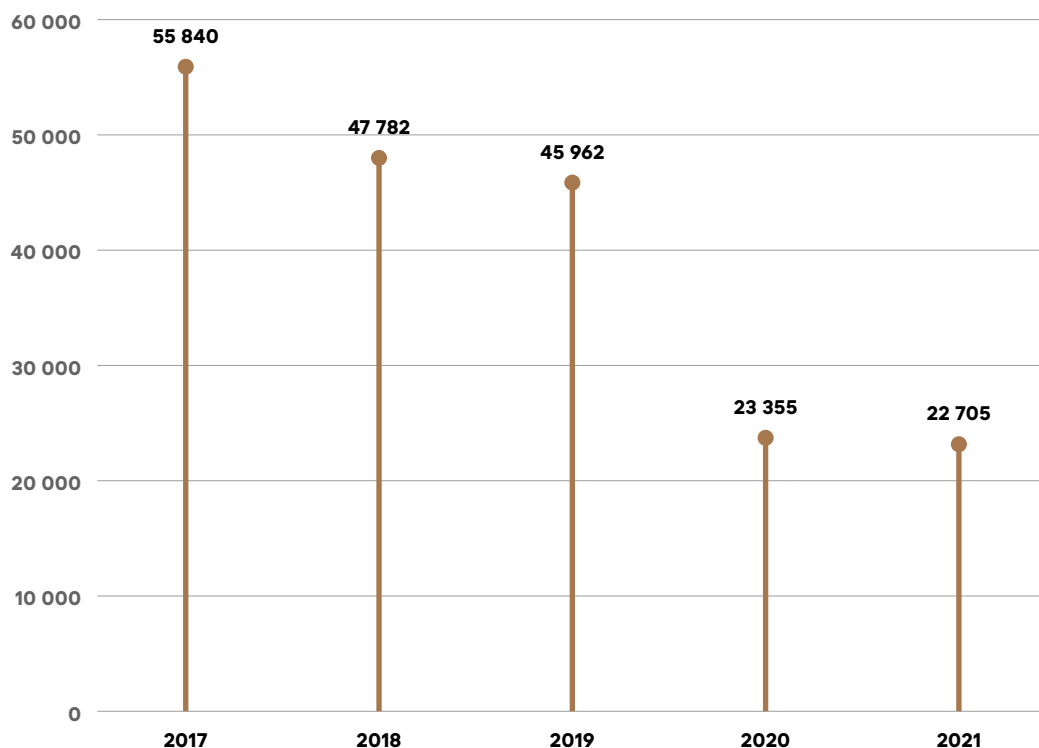

INFORMACJA CZYTELNICZA

Biblioteka Narodowa obsługuje czytelników indywidualnych i instytucjonalnych, krajowych i zagranicznych. Udzielane są głównie informacje biblioteczne, w tym także dotyczące działalności, historii i zbiorów Narodowej Książnicy oraz bibliograficzne, takie jak wskazywanie źródeł, uzupełnianie danych bibliograficznych, pomoc w sporządzaniu zestawień bibliograficznych.

Prowadzony i stale udoskonalany jest warsztat informacyjny w postaci księgozbioru podręcznego, kartotek bibliograficznych i tekstowych oraz źródeł informacji na nośnikach elektronicznych. W 2021 roku w Pracowni Informacji Naukowej udzielono 22 705 informacji osobom indywidualnym.

LICZBA UDZIELONYCH INFORMACJI BIBLIOTECZNYCH, BIBLIOGRAFICZNYCH I FAKTOGRAFICZNYCH W LATACH 2017-2021

BIBLIOTEKA DONACJI PISARZY POLSKICH W DOMU LITERATURY

Biblioteka Donacji Pisarzy Polskich w Domu Literatury została włączona w strukturę Narodowej Książnicy z dniem 1 września 2006 roku. Oferta biblioteczna skierowana jest do środowiska literackiego. Po okresie zamknięcia dla czytelników z powodu pandemii Biblioteka została ponownie otwarta w dniu 5 lipca 2021 roku. W 2021 roku odwiedziło ją 481 czytelników.

STRONA INTERNETOWA BIBLIOTEKI NARODOWEJ

Ważną rolę w komunikacji z czytelnikami, wydawcami i bibliotekarzami pełni strona internetowa Biblioteki Narodowej (www.bn.org.pl). Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się publikowane na niej rekomendacje Narodowej Książnicy dotyczące działalności bibliotek w czasie epidemii i Poradnia dla bibliotekarzy. Za pośrednictwem portalu rozpowszechniane są w formie elektronicznej publikacje Biblioteki Narodowej, m.in. „Rocznik Biblioteki Narodowej”, „Polish Libraries”, bibliografie narodowe (np. „Urzędowy Wykaz Druków Wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej. Przewodnik Bibliograficzny”) i specjalne (np. „Polska Bibliografia Bibliologiczna”), raporty (np. *Stan czytelnictwa w Polsce*, *Stan bibliotek w Polsce*), których uzupełnieniem są liczne serwisy poświęcone m.in. Deskryptorom Biblioteki Narodowej i przepisom katalogowania, ISBN, ISSN, ISMN, Krajowej Radzie Bibliotecznej, „Narodowemu Programowi Rozwoju Czytelnictwa”, ogólnokrajowej sieci bibliotecznej, Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej i innym zagadnieniom bibliotekarskim, wydawniczym oraz związanym z działalnością Narodowej Książnicy.

W dniu 21 maja 2021 roku uruchomiono nową wersję strony internetowej Biblioteki Narodowej. Wprowadzono zmiany wizualne, ulepszono interfejs i wyeksponowano wyszukiwarkę PRIMO. Ponadto udoskonalono wersję anglojęzyczną serwisu i uruchomiono wersję mobilną. Zmiany zostały bardzo dobrze ocenione przez użytkowników.

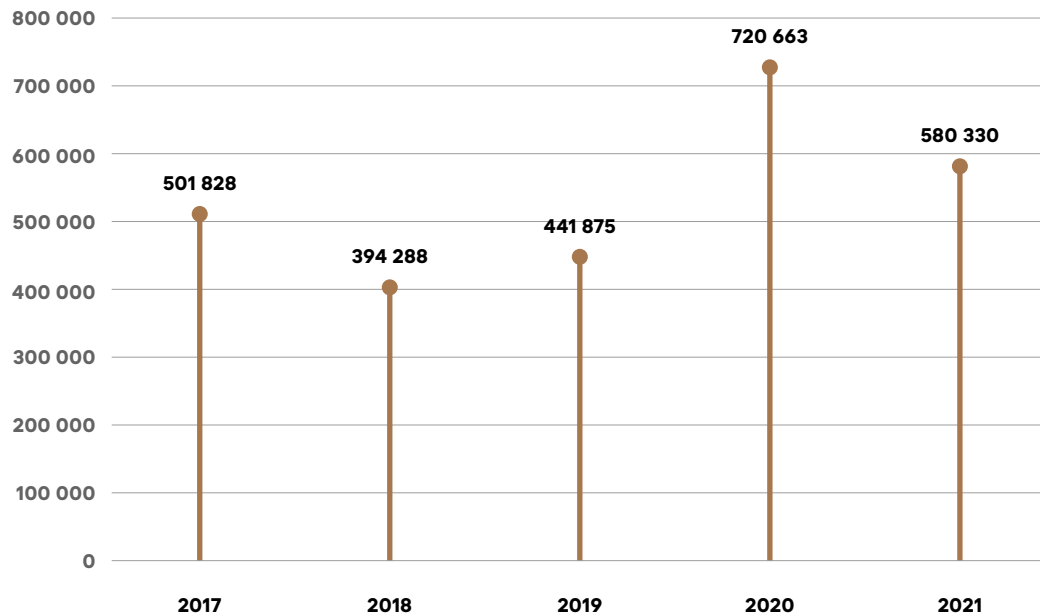
W 2021 roku strona internetowa Biblioteki Narodowej zanotowała 580 330 użytkowników, 1 321 118 sesji i 2 959 609 odsłon.

Użytkownicy ogółem	580 330
Nowi użytkownicy	547 476
Sesje	1 321 118
Odsłony	2 959 609

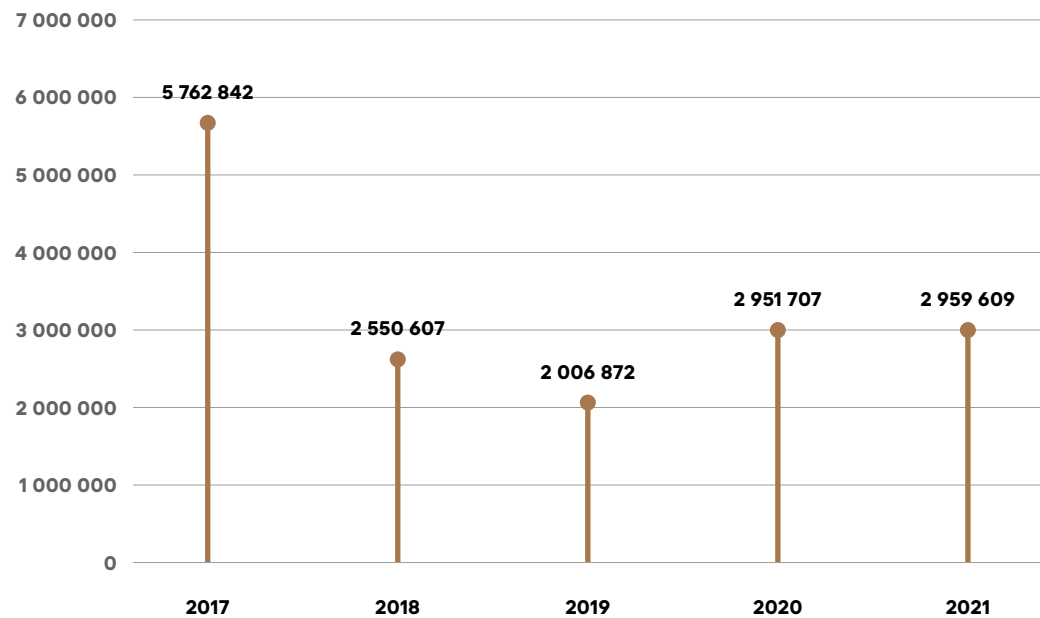
Głównym źródłem wejść na stronę internetową Biblioteki Narodowej, podobnie jak w analogicznym okresie 2020 roku, była nadal wyszukiwarka Google.

Źródło	Udział procentowy
Wyszukiwarki	62,99% (w tym Google 60,42%)
Wejścia bezpośrednie	18,08%
Facebook	7,59%
katalogi.bn.org.pl	1,23%

LICZBA UNIKALNYCH UŻYTKOWNIKÓW WITRYNY BN.ORG.PL W LATACH 2017-2021

LICZBA ODŚŁON WITRYNY BN.ORG.PL W LATACH 2017-2021

WYPOŻYCZENIA MIĘDZYBIBLIOTECZNE

W 2021 roku Biblioteka Narodowa kontynuowała udostępnianie swych zbiorów innym bibliotekom krajowym i zagranicznym, starając się zachować kompromis między koniecznością zaspokojenia oczekiwań czytelniczych wyrażonych w nadesłanych przez inne biblioteki zamówieniach a obowiązkiem ochrony i wieczystego przechowywania posiadanego księgozbioru. Wpłynęło łącznie 1445 zamówień, z czego 1018 pochodziło z bibliotek krajowych, a 427 z bibliotek zagranicznych. Z zamówień krajowych zrealizowano 819, w tym 82 w formie tradycyjnej, a 737 w formie elektronicznej za pośrednictwem Akademiki. Ponadto obiekty Narodowej Książnicy wypożyczono do 161 bibliotek z 31 krajów. Najczęściej z zamówieniami do Narodowej Książnicy zwracały się: Stany Zjednoczone (34 biblioteki), Niemcy (19 bibliotek), Kanada (12 bibliotek), Austria (8 bibliotek) i Szwecja (6 bibliotek).

W ramach wypożyczeń międzybibliotecznych Biblioteka Narodowa sprowadzała również materiały biblioteczne z innych bibliotek na zamówienie użytkowników indywidualnych i instytucjonalnych, a także pracowników do celów służbowych. W okresie sprawozdawczym złożono 546 zamówień w bibliotekach krajowych i zagranicznych, z czego 334 zostały zrealizowane.

WYPOŻYCZALNIA CYFROWA ACADEMICA

Obecnie większość wypożyczeń międzybibliotecznych realizuje funkcjonująca od grudnia 2014 roku cyfrowa wypożyczalnia międzybiblioteczna książek i czasopism naukowych *Academica*. To nowatorskie narzędzie zapewniające badaczom szybki dostęp do ponad 3 550 000 zdigitalizowanych książek i artykułów z czasopism obejmujących wszystkie dziedziny nauki.

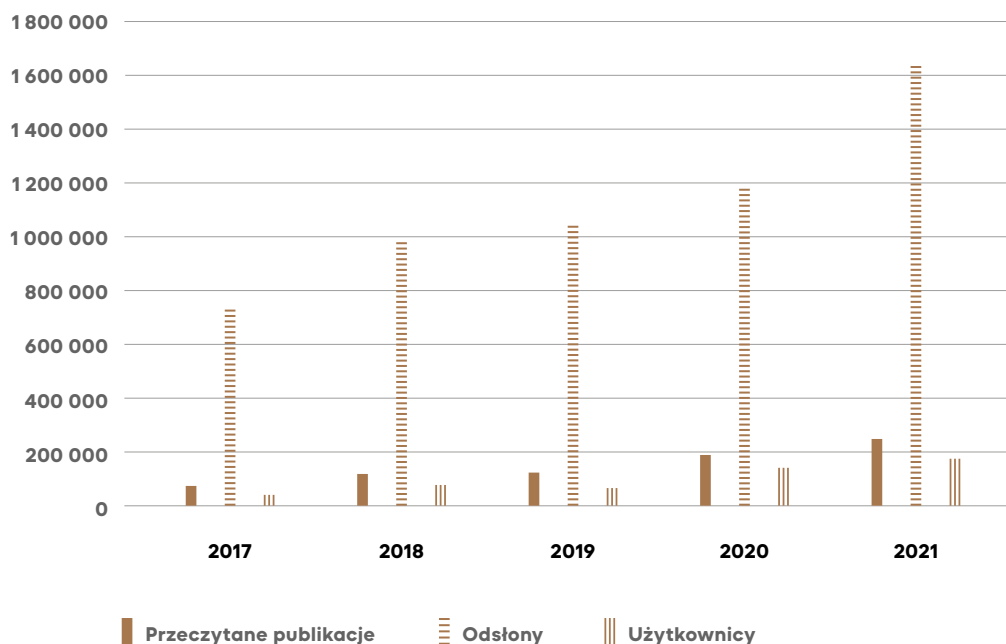
Udostępnianie odbywa się zgodnie z zapisami ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, dlatego wypożyczalnia *Academica* umożliwia korzystanie z publikacji tylko jednemu użytkownikowi w tym samym czasie, podobnie jak ma to miejsce w przypadku międzybibliotecznych wypożyczeń publikacji papierowych, w których

książka wypożyczona przez jedną z bibliotek nie jest dostępna dla wszystkich pozostałych. Aby ułatwić użytkownikom korzystanie ze szczególnie popularnych tekstów naukowych wprowadzono system rezerwacji. Publikacje podlegają ograniczeniom kopiowania lub drukowania ich fragmentów.

WYKORZYSTANIE WYPOŻYCZALNI ACADEMICA W LATACH 2017-2021

	Przeczytane publikacje	Odsłony	Użytkownicy
2017	72 613	732 322	40 250
2018	120 566	977 093	77 137
2019	124 051	1 033 290	67 168
2020	188 392	1 190 063	137 699
2021	248 931	1 638 618	175 239

WYKORZYSTANIE WYPOŻYCZALNI ACADEMICA W LATACH 2017-2021

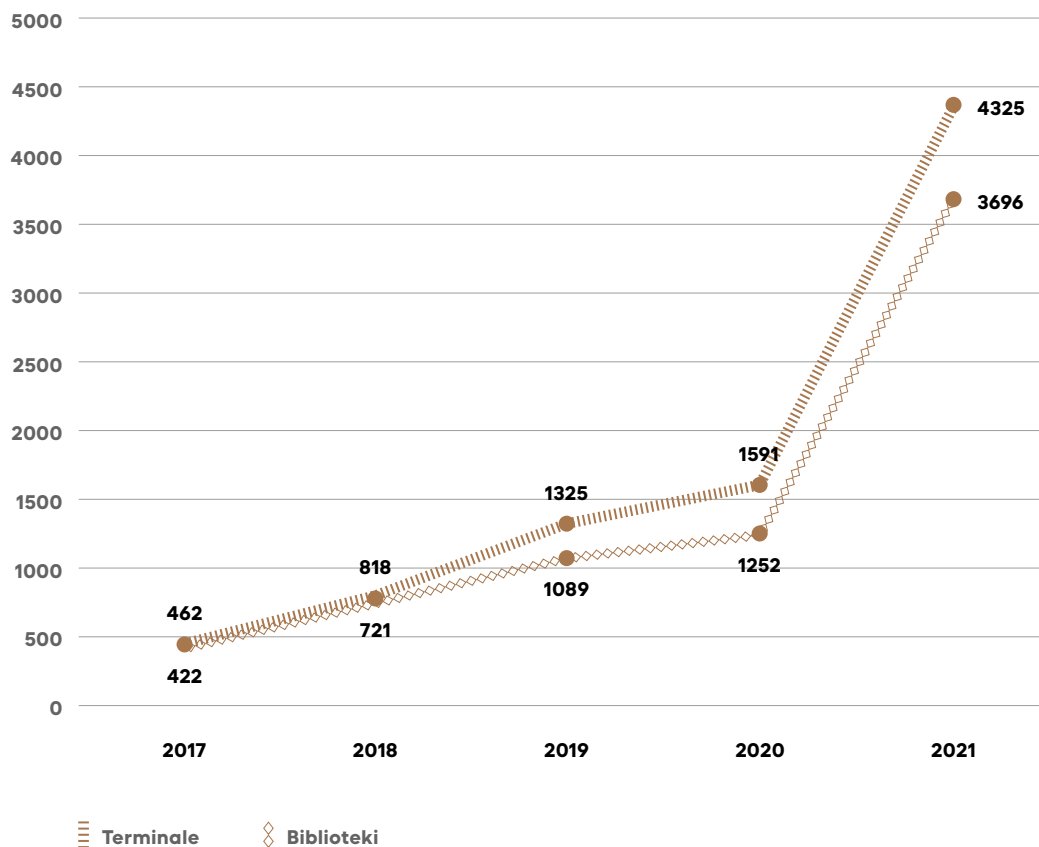
Do Biblioteki Narodowej wpływały systematycznie zapytania bibliotek zainteresowanych przystąpieniem do Academiki. Zgłaszały się zarówno biblioteki, które współpracowały już z Biblioteką Narodową w ramach wypożyczania tradycyjnego, w tym duże biblioteki uniwersyteckie i naukowe, jak i małe biblioteki publiczne, które do tej pory nie miały dostępu do zbiorów Narodowej Książnicy, oraz biblioteki uczelni prywatnych. W 2021 roku zanotowano znaczny wzrost liczby bibliotek przystępujących do systemu – zarejestrowano 2444 biblioteki i zautoryzowano 2734 nowe terminale. Na dzień 31 grudnia 2021 roku w Academicie zarejestrowanych było 3696 bibliotek, w których autoryzowano 4325 terminali.

W listopadzie i grudniu przeprowadzono 12 szkoleń online, w których łącznie wzięło udział 1700 bibliotekarzy z całego kraju. Celem szkoleń było przybliżenie funkcjonalności systemu Academica.

LICZBA BIBLIOTEK I TERMINALI WYPOŻYCZALNI ACADEMICA W LATACH 2017-2021

	Liczba bibliotek	Liczba terminali
2017	422	462
2018	721	818
2019	1 089	1 325
2020	1 252	1 591
2021	3 696	4 325

LICZBA BIBLIOTEK I TERMINALI WYPOŻYCZALNI ACADEMICA W LATACH 2017-2021

WYPOŻYCZENIA NA WYSTAWY

W 2021 roku do Biblioteki Narodowej wpłynęło 28 pism z prośbami o wypożyczenie materiałów na wystawy krajowe i cztery pisma w sprawie wystaw zagranicznych. Wypożyczonych zostało 155 obiektów na 16 wystaw krajowych i dwie zagraniczne, których organizatorami były m.in. Galeria Arsenał w Białymstoku, Hauser & Wirth w Nowym Jorku, Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie, Muzeum Archidiecezji Warszawskiej, Muzeum Narodowe – Pałac Wielkich Książąt Litewskich w Wilnie, Muzeum Narodowe w Kielcach, Muzeum Narodowe w Krakowie, Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, Muzeum Warszawy, Narodowe Centrum Kultury

i Zamek Królewski w Warszawie. Z wystaw powróciło 130 obiektów. Poddano ocenie oraz przygotowano do wypożyczeń 96 obiektów.

W 2021 roku sposób prowadzenia spraw związanych z wypożyczeniami zbiorów Narodowej Książnicy nadal był częściowo warunkowany obowiązującym na terenie kraju stanem epidemii, który – szczególnie w pierwszym półroczu – wpływał na działalność muzeów i innych instytucji wypożyczających zbiory Biblioteki Narodowej. Wiele wystaw zostało zrealizowanych w innym niż pierwotnie zaplanowany terminie (przesunięcie, późniejsze otwarcie, wcześniejsze lub późniejsze zakończenie), co wiązało się z koniecznością zmian zawartych już umów użyczenia zbiorów lub negocjacją nowych terminów i warunków z organizatorami.

DIGITALIZACJA ZBIORÓW

Digitalizacja zbiorów jest jednym z głównych priorytetów działania Biblioteki Narodowej. Z roku na rok wzrasta liczba obiektów przenoszonych do postaci cyfrowej dzięki nowoczesnym technologiom. Digitalizacja pozwala na powszechne i zdalne, co stało się szczególnie ważne w dobie pandemii, udostępnienie zbiorów bez narażania oryginałów na zniszczenia podczas czytania.

W 2021 roku zdigitalizowano 195 611 obiektów, w tym m.in.:

- album Jana Matejki *Ubiory w Polsce: 1200–1795*,
- atlas *Plan de Puławy; Plany różnych miast i miejsc w Polsce*, W. Chodkiewicz, 1783,
- *Dictionnaire universel d'histoire naturelle: atlas. T. 1–3*, F. Arago, oprac. Ch. de Orbigny, 1849,
- *Joannis Janssonii Atlas contractus: sive Atlantis majoris compendium, in quo totum Universum velut in theatro quam exactissimis tabulis ante oculos ponitur, additisque regionum omnium descriptionibus accuratissime illustratur*, t. 1, H. Hondius, J. Jansson, 1666,
- listy Henryka Sienkiewicza do Kazimierza Pochwalskiego z lat 1887–1909,
- rękopis *Ogrodnictwo*, T. A. Zamoyski, I poł. XVIII wieku,
- kolekcja ex librisów autorstwa Adama Półtawskiego,

- listy do Sapiehów od biskupów z lat 1639–1644,
- listy Zenona Przesmyckiego do Adolfa Sternschussa dotyczące spuścizny Cypriana Kamila Norwida,
- medal Nagrody Nobla dla Czesława Miłosza,
- rękopis *Odezwy do sprzymierzeńców i narodu angielskiego o przywrócenie Królestwa Polskiego: pismo wydane w Anglii w styczniu 1814*,
- rękopiśmienne *Archiwum Filomatów: materiały do historii Towarzystwa Filomatów*,
- rękopiśmienna kopia oryginału mapy wykonanej w latach 1742–1743, przedstawiająca przebieg granic na Śląsku po I wojnie śląskiej i zawarciu traktatu pokojowego pomiędzy Austrią i Prusami,
- starodruk *Śmierć i 12 scen z Ewangelii i Dziejów Apostolskich* z XV wieku,
- starodruk *Horae Divae Virginis Mariae secundum usum Romanum*.

Wykonano i przekazano do Repozytorium Cyfrowego Biblioteki Narodowej w celu długotrwałego przechowywania 11 402 338 skanów, w tym:

- 9 710 084 skany z oryginałów,
- 100 569 zdjęć cyfrowych,
- 1 591 685 skanów z mikrofilmów.

POLONA.PL

Na polona.pl udostępniane są w postaci cyfrowej zabytki piśmiennictwa polskiego, najważniejsze wydania tekstów literackich i naukowych, dokumenty historyczne, czasopisma i książki, druki ulotne, rysunki, grafiki, fotografie, druki i rękopisy muzyczne oraz mapy pochodzące ze zbiorów Narodowej Książnicy i innych instytucji. Strona główna serwisu w połączeniu z profilem polona.pl na portalach społecznościowych oraz blogiem (blog.polona.pl) to główne narzędzia promocji kolekcji cyfrowej Biblioteki Narodowej.

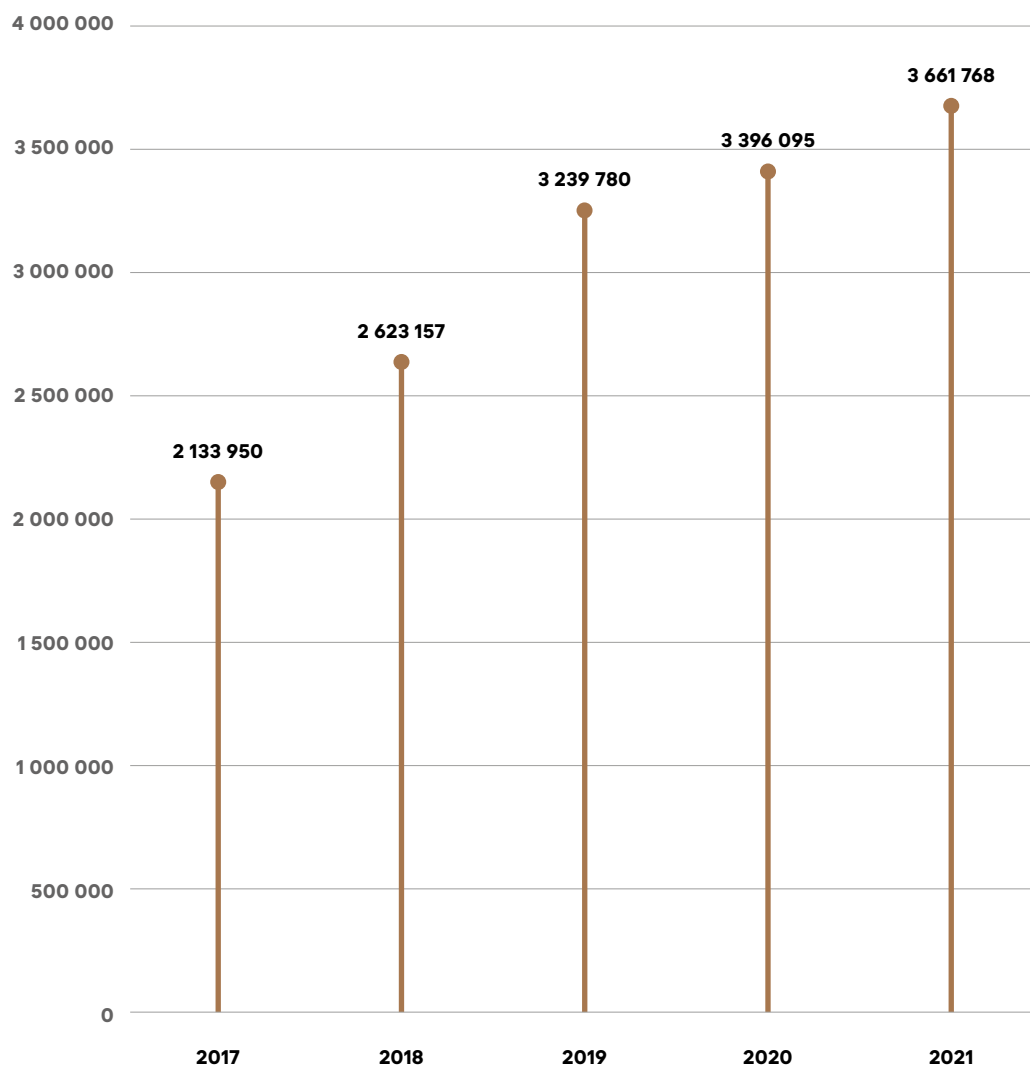
Pod koniec 2021 roku na polona.p. dostępnych było 3 661 768 obiektów pochodzących ze zbiorów Narodowej Książnicy, a także Biblioteki Jagiellońskiej, Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina, Biblioteki XX. Czartoryskich, Instytutu Teatralnego

im. Zbigniewa Raszewskiego, Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu, biblioteki Zakonu Franciszkanów w Krakowie oraz Państwowego Muzeum Etnograficznego, Fundacji Okularnicy i Fundacji Aurea Porta. W 2021 roku na blogu polona.pl (blog.polona.pl) ukazało się 49 artykułów na temat opublikowanych obiektów.

W 2021 roku na polona.pl oraz na stronie wolnelektury.pl udostępnionych zostało 70 audiobooków. Na zamówienie Biblioteki Narodowej przygotowała je Fundacja Nowoczesna Polska. Wybrano utwory polskich i zagranicznych autorów zaliczane do klasyki literatury, w tym także literatury dziecięcej i młodzieżowej, które dotychczas nie były dostępne w postaci audiobooka. Znalazły się wśród nich dzieła m.in.: Josepha Conrada, Janusza Korczaka, Ignacego Krasickiego, Bolesława Leśmiana, Elizy Orzeszkowej, Jana Chryzostoma Paska, Bolesława Prusa, Henryka Sienkiewicza, Brunona Schulza i Stefana Żeromskiego, a z grona autorów zagranicznych m.in.: Arystotelesa, George'a Byrona, Charlesa Dickensa, Antoine'a de Saint-Exupéry'ego, Johanna Wolfganga von Goethego, Homera, Horacego, Jules'a Verne'a i Wergiliusza. Nie zabrakło także utworów patrona roku 2021 – Cypriana Kamila Norwida oraz lektury tegorocznego Narodowego Czytania, czyli *Moralności Pani Dulskiej* Gabrieli Zapolskiej. Audiobooki zostały udostępnione dzięki realizacji Priorytetu 4 – „Udostępnienie publikacji w formatach cyfrowych”, którego operatorem w ramach „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa” była Biblioteka Narodowa.

Restrykcje wprowadzone w czasie pandemii i związane z nimi przejście w tryb zdalnej pracy i zdalnego nauczania spowodowały, że strona polona.pl zyskała nowe znaczenie. Podczas gdy biblioteki w kraju były okresowo zamykane, serwis czynny całą dobę zapewniał nieodpłatny, szeroki dostęp do obiektów cyfrowych wysokiej jakości, z możliwością nieograniczonego wykorzystania przez wszystkich użytkowników w dowolnym celu, również komercyjnym. Nie dziwi więc fakt, że coraz więcej osób odwiedzało cyfrową bibliotekę narodową. Zanotowano wzrost o 3,32% w porównaniu do 2020 roku i o 56,55% w porównaniu do 2019 roku. Zgodnie z danymi wygenerowanymi przez system Google Analytics w 2021 roku polona.pl zanotowała 2 306 434 sesje i 31 975 099 odsłon (zarejestrowana została sesja każdego nowego gościa, który oglądał stronę i nie łączył się z nią przez ostatnie 30 minut).

LICZBA OBIEKTÓW UDOSTĘPNIONYCH NA POLONA.PL W LATACH 2017-2021

Na portalu społecznościowym Facebook stronę polona.pl obserwowało ponad 48 700 fanów, co czyni ją najpopularniejszą stroną dotyczącą bibliotekarstwa w polskich portalach społecznościowych. Promocja zbiorów Biblioteki Narodowej prowadzona była także za pomocą Instagrama – 31 grudnia 2021 roku profil obserwowało 5386 użytkowników oraz Twittera – liczba obserwujących wynosiła 2094.

PEŁNIENIE FUNKCJI CENTRUM KOMPETENCJI W ZAKRESIE DIGITALIZACJI MATERIAŁÓW BIBLIOTECZNYCH W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO KULTURA +, PRIORYTET DIGITALIZACJA

Narodowa Książnica zgodnie z decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego od 2009 roku pełni funkcję polskiego Centrum Kompetencji w zakresie digitalizacji materiałów bibliotecznych. W ramach tych działań zorganizowano między 6 a 8 grudnia 2021 roku trzy dwugodzinne webinaria dotyczące projektów digitalizacyjnych. Wykłady były prowadzone w języku angielskim z symultanicznym tłumaczeniem na język polski. W gronie prelegentów znaleźli się: Martina Hoffmann z Biblioteki Narodowej Szwajcarii, Don Williams z Image Science Associates oraz Andrzej Daniluk z Biblioteki Narodowej. Wystąpienia dotyczyły organizacji projektów masowej digitalizacji oraz pomiarów i zapewnienia jakości digitalizacji. Webinaria zostały dofinansowane ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Nagrania dostępne są w dwóch wersjach językowych w serwisie Centrum Kompetencji działającym na stronie internetowej Biblioteki Narodowej.

W 2021 roku Centrum Kompetencji brało udział w realizacji Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Kultura Cyfrowa” poprzez przyjmowanie i zapewnienie długoterminowego przechowywania kopii cyfrowych materiałów zdigitalizowanych przez beneficjentów programu. Udzielano także konsultacji mailowych i telefonicznych związanych głównie z kwestiami właściwego przygotowania materiałów cyfrowych do przekazania.

Zakupiono również dwa teksty standardów ISO dotyczących parametrów urządzeń digitalizacyjnych i sposobów ich mierzenia oraz 30 książek do podręcznej biblioteki obejmujących zakres działania Centrum Kompetencji, a także sprzęt audiowizualny w celu zapewnienia infrastruktury technicznej do prowadzenia szkoleń online i webinarów.

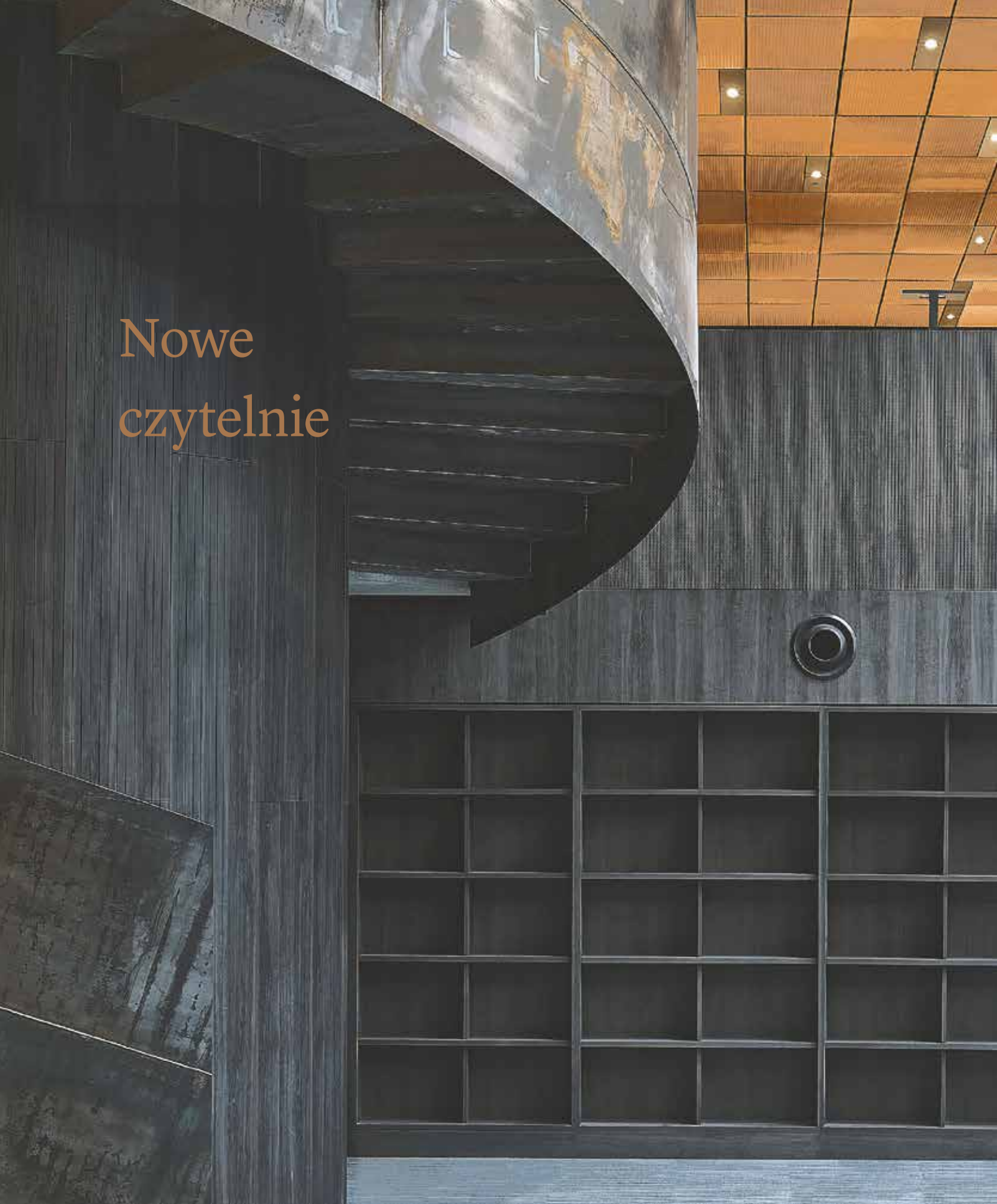
DIGITALIZACJA ARCHIWUM INSTYTUTU LITERACKIEGO KULTURA W MAISONS-LAFFITTE

W latach 2009–2015 Biblioteka Narodowa zrealizowała projekt: „Inwentarz Archiwum Instytutu Literackiego Kultura”, którego celem było uporządkowanie i zapewnienie właściwych warunków przechowywania bezcennej spuścizny Instytutu Literackiego Kultura w Maisons-Laffitte wpisanego na listę „Pamięci Świata” UNESCO. Zgodnie z założeniami projektu to unikatowe świadectwo historii Instytutu oraz życia polskiej emigracji politycznej w okresie powojennym zostało uporządkowane, zabezpieczone, skatalogowane i umieszczone w specjalnie zaadaptowanym budynku. Opracowany materiał to ponad 165 m.b. rękopisów i archiwaliów oraz 20 m.b. innych zbiorów.

Mając na uwadze wartość tego niezwykle cennego zbioru, Biblioteka Narodowa przygotowała nowy projekt pod nazwą: „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura”, mający na celu sporządzenie cyfrowej kopii dokumentów i fotografii zebranych w Archiwum Instytutu wraz z włączeniem opisów (metadanych) dokumentów do zintegrowanego systemu zarządzania zasobami bibliotek Alma. Dzięki przeprowadzonej digitalizacji zbiory zostaną wiecześnie zabezpieczone, a cyfrowe kopie wraz z opisami umieszczone w Repozytorium Cyfrowym Biblioteki Narodowej. Cyfryzacja Archiwum pozwoli na dostęp do tych niezwykle ciekawych i istotnych dla polskiej kultury dokumentów szerokiemu gronu badaczy zainteresowanych tematem. Korzystanie z wersji cyfrowych będzie możliwe na podstawie umowy podpisanej ze Stowarzyszeniem Instytutu Literackiego Kultura. W 2021 roku przygotowano do skanowania 500 teczek oraz wykonano 280 000 skanów.

W dniach 10–12 września 2021 roku w związku z realizacją projektu Andrzej Mietkowski z Biura Komunikacji i Promocji reprezentował Bibliotekę Narodową podczas uroczystości 75-lecia Instytutu Literackiego Kultura i 21. rocznicy śmierci redaktora Jerzego Giedroycia.

Nowe czytelnie

Biblioteka Narodowa, od momentu oficjalnego otwarcia dla publiczności w 1747 roku, zmieniała swoją siedzibę kilkakrotnie. Najpierw był to pałac przy ulicy Daniłowiczowskiej w Warszawie, w którym księżnica funkcjonowała do 1794 roku. Po upadku insurekcji kościuszkowskiej na rozkaz carycy Katarzyny II zbiory zostały wywiezione do Petersburga, gdzie stały się kolekcją założycielską obecnej Rosyjskiej Biblioteki Narodowej. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości część z nich została zwrócona na mocy traktatu ryskiego. Przechowywano je wraz z innymi najcenniejszymi obiektami w gmachu Szkoły Głównej Handlowej przy ulicy Rakowieckiej 6, będącym jednym z siedmiu przedwojennych adresów Narodowej Książnicy.

Po zakończeniu II wojny światowej Biblioteka Narodowa nadal funkcjonowała w kilku lokalizacjach. Z gmachu przy ulicy Rakowieckiej 6 korzystano do końca lat 50. XX wieku, skąd przeprowadzono się do kolejnej tymczasowej siedziby, przy ulicy Hankiewicza 1. Zbiory i agendy instytucji znajdowały się również m.in. w Pałacu Rzeczypospolitej na placu Krasińskich i w budynku przedwojennej Biblioteki Ordynacji Krasińskich przy ulicy Okólnik 9, w którym w czasie okupacji Niemcy zgromadzili i spalili (po upadku Powstania Warszawskiego) zbiory specjalne Biblioteki Narodowej.

W 1960 roku podpisana została uchwała o budowie nowej siedziby na Polu Mokotowskim. Ogłoszony w 1961 roku ogólnopolski konkurs architektoniczny na projekt gmachu Biblioteki Narodowej wygrał zespół Stanisława Fijałkowskiego, którego wizja na zagospodarowanie zielonego terenu przetrwała do dziś. Od momentu pierwszych rysunków do otwarcia przestrzeni czytelników minęło ponad 30 lat. Niemal przez cały ten czas Fijałkowski dozorował realizację projektu i dbał o spójność przedsięwzięcia. W dalszej kolejności przeprowadzone zostały prace termomodernizacyjne, wdrożono

infrastrukturę internetu, poprawiono funkcjonalność przestrzeni publicznej oraz zagospodarowanie terenów zielonych. Od chwili uruchomienia pierwszej Czytelni Ogólnej minęło kolejnych 27 lat – był to czas swoistej próby dla zespołu połączonych ze sobą budynków, zespołu ludzi, którzy w nich funkcjonowali i wreszcie dla użytkowników – ostatecznych lub może raczej pierwszych, najważniejszych odbiorców tego miejsca.

Ci ostatni zauważą obecnie, jak poważną metamorfozę przeszedł zunifikowany do tej pory język bibliotecznego przestrzeni. W ogłoszonym w 2015 roku dwuetapowym konkursie na projekt przebudowy budynku Biblioteki Narodowej zwyciężyła koncepcja autorstwa pracowni Konior Studio – w płynny sposób łącząca przeszłość z tym, co zastane i bez wątplenia otwarta na to, co nowe; wykorzystująca modernistyczny charakter gmachu, który w dotychczasowej formie nie był tak intuicyjny i ergonomiczny, spełniająca oczekiwania różnorodnej grupy użytkowników. W efekcie analiz, pracy i założeń pracowni Konior Studio gmach Biblioteki Narodowej jest miejscem wyjątkowym – jeszcze bardziej doświetlonym, znakomicie dostosowanym akustycznie (co z pewnością było istotnym elementem pracy dla zespołu architektów, tak swobodnie odnajdujących się w przestrzeni projektowanej dla dźwięku), dopracowanym w detalach, podkreślającym strukturę i rangę miejsca – skarbcza Rzeczypospolitej.

Z perspektywy bram od strony Pól Mokotowskich może się wydawać, że odświeżono jedynie wejście główne. Wystarczy jednak podejść nieco bliżej, żeby przekonać się o całkowicie zmienionej akcentacji tego wnętrza – pozostawiono część materiałów, które mają już swoją historię, ożywiono je jednak, unowocześniono i utkano materiał o zupełnie wyjątkowym składzie; przestrzeń, która nie dominuje, nie narzuca się, ale zachwyca – podwieszanym ażurowym sufitem z miedzianej siatki, spiralnymi schodami wykonanymi z surowej stali, wreszcie naturalnym światłem wpuszczonym za sprawą rozległego świetlika wykonanego w stalowej konstrukcji, a przy tym poszanowaniem dotychczasowych zalet i charakteru budynku.

Lada Główna, od której „rezonują” nowe, rozmieszczone na dwóch poziomach czytelnie, jest granicą – oddziela strefę, w której rejestracja nie jest wymagana od tej, w której zdeponowana karta zostanie wymieniona na numer ze stanowiskiem

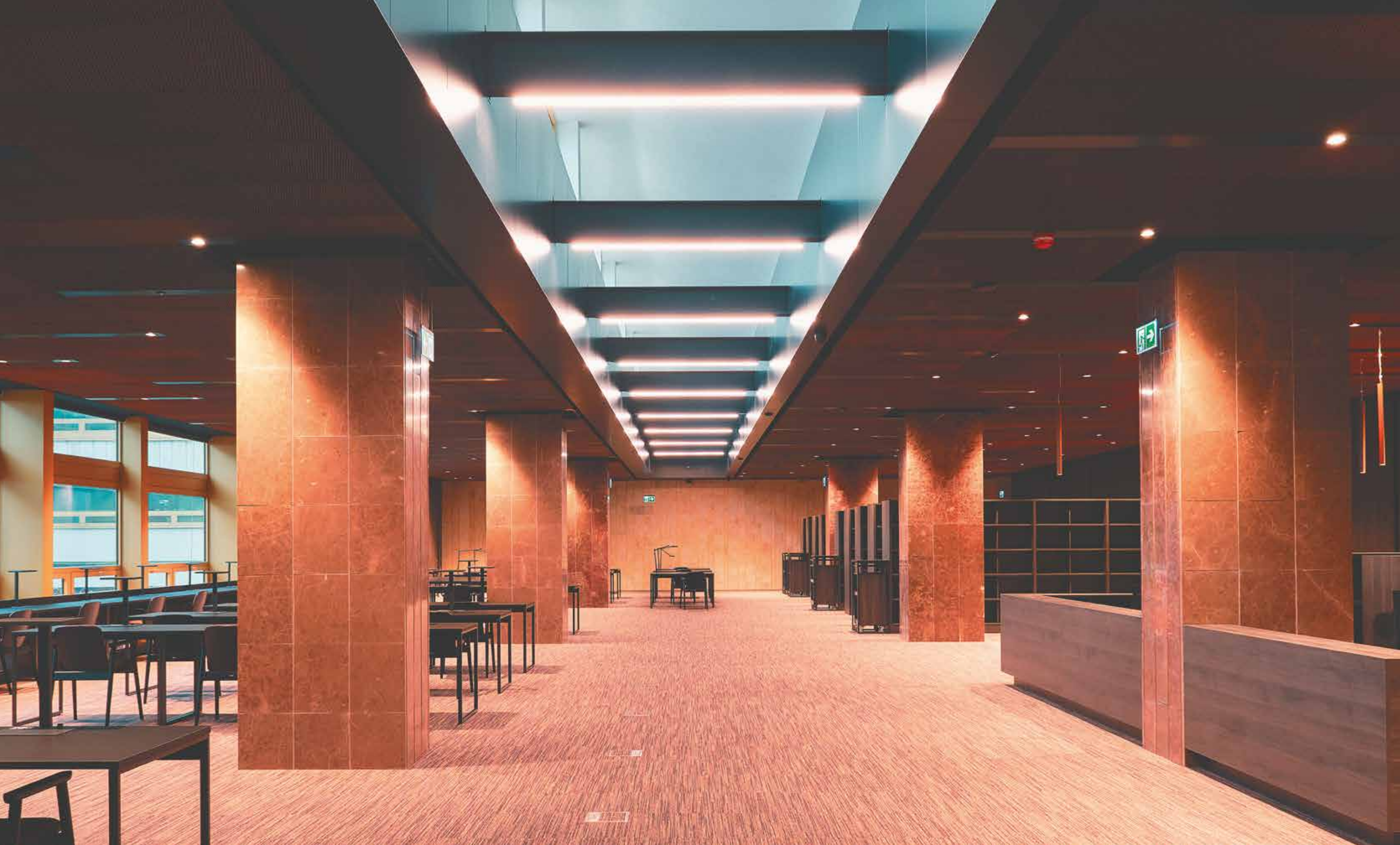
dla czytelnika. To małe centrum – rejestracji, informacji, zamówienia i odbioru publikacji. Tuż obok – Czytelnia Prasy, w której można przeglądać najnowsze numery gazet i czasopism, skorzystać z zasobów cyfrowych – jest miejscem otwartym dla każdego, gdzie nie jest niezbędna karta czytelnika. Stąd widać Czytelnię Dolną – dominantę dwóch kondygnacji, przestrzeń najbardziej doświetloną, opartą na smukłej konstrukcji, do której prowadzą spiralne schody z windą wewnątrz. Dalej Czytelnia Nowości, osobna Czytelnia Encyklopedii i Słowników, Czytelnie Małe – w pełni przeszklone, zaaranżowane w sposób, który umożliwi pracę kameralnym zespołom badawczym, Czytelnia Górna – największa z czytelni, z niemal kompletnymi zbiorami z historii i literatury pięknej w wolnym dostępie. Stąd już najbliższej do Czytelni Załuskich, która swoją nazwę zawdzięcza założycielom Biblioteki Narodowej, właścicielom największej w Polsce kolekcji księgozbioru poświęconego bibliologii. Miejscem wyodrębnionym, jedyną czytelnią zamkniętą, jest Czytelnia Zasobu Wieczystego, w której udostępniane są rękopisy, starodruki, dokumenty życia społecznego, cymelia wraz z dawnymi katalogami bibliotek z całego świata. Całości tej przestrzeni, zaprojektowanej bez barier architektonicznych, aby każdy mógł swobodnie z niej korzystać bez względu na stopień niepełnosprawności, dopełnia zieleń – skorelowana z poszczególnymi czytelniami, przyciągająca kolorami w zależności od pory roku.

Zaskakująco wypada ta przestrzeń, kiedy myśli się o niej w liczbach – obecnie trzykrotnie większa powierzchnia całkowita wynosi 13 500 m², łączna jej kubatura to niemal 52 500 m³, nad Czytelnią Dolną góruje świetlik o powierzchni 324 m², którego stalowa konstrukcja z 96 polami waży łącznie 63 tony. Przygotowano 386 numerowanych biurek dla czytelników, a całkowity koszt realizacji projektu wyniósł 41 549 462,95 zł. Inwestycja została zrealizowana w ramach projektu „Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury” Unii Europejskiej z dofinansowaniem ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Paula Betscher

BIBLIOTEKA
NARODOWA

Narodowa Książnica, gromadząc polski dorobek piśmienniczy, dokłada wszelkich starań, aby zapewnić optymalne warunki jego przechowywania i ochrony. Nad procesem konserwacji i ochrony zbiorów pracują najlepsi specjaliści, stosując przy tym najnowsze osiągnięcia sztuki konserwatorskiej i nowoczesne rozwiązania technologiczne. W ciągu ostatnich kilkunastu lat na potrzeby konserwacji zbiorów Biblioteki Narodowej zakupiono i zmodernizowano sprzęt umożliwiający realizację zabiegów służących ochronie w skali masowej, takich jak dezynfekcja, kopiowanie cyfrowe i odkwaszanie.

Wyniki prowadzonych badań, działań i dyskusji konserwatorskich były publikowane w wydawanym przez Bibliotekę Narodową „Notesie Konserwatorskim”, który znajduje się na liście czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Jest to obecnie jedyny w Polsce specjalistyczny periodyk w całości poświęcony ochronie zasobów bibliotecznych i archiwalnych. Popularyzacji zagadnień związanych z ochroną i konserwacją zabytków piśmiennictwa oraz innych kategorii zbiorów służy także blog tematyczny „Dobre zachowanie”, działający od 2013 roku na stronie internetowej Biblioteki Narodowej.

Konserwatorzy aktywnie uczestniczyli w spotkaniach, seminariach i konferencjach międzynarodowych i krajowych poświęconych sprawom ochrony zbiorów oraz wymianie doświadczeń w tym zakresie. W dniach 14–18 września 2021 roku odbyły się XXV Spotkania Konserwatorskie „Sztuka Konserwacji”. Biblioteka Narodowa objęła wydarzenie patronatem merytorycznym, a wśród organizatorów znalazły się także: Sekcja Konserwacji Dzieł Sztuki Okręgu Warszawskiego Związku Polskich Artystów Plastyków, Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie, Polska Izba Artystów

Konserwatorów Dzieł Sztuki i Stowarzyszenie Muzealników Polskich. Na zaproszenie Narodowej Książnicy w sesji konserwatorskiej poświęconej zbiorom bibliotecznym wzięli udział przedstawiciele Centralnej Biblioteki Wojskowej, Książnicy Pomorskiej i Muzeum Fryderyka Chopina. Referaty wygłosiło pięcioro pracowników Instytutu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych, w tym kierownik i zastępca kierownika Instytutu.

Powołany w listopadzie 2015 roku Instytut Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych, rozwijając znakomite tradycje zapoczątkowane utworzeniem w 1929 roku przez prof. Bonawenturę Lenarta Pracowni Konserwatorskiej Biblioteki Narodowej, kontynuuje w nowej strukturze zadania realizowane wcześniej w zakresie profilaktyki konserwatorskiej oraz konserwacji tradycyjnej i masowej zbiorów.

PROFILAKTYKA KONSERWATORSKA

Kompleksowe działania profilaktyczne to strategiczny kierunek ochrony wieczyście przechowywanych zbiorów. W omawianym roku na bieżąco nadzorowano warunki klimatyczne w magazynach, regularnie oczyszczano zbiory i wymieniano lub wprowadzano nowoczesne opakowania ochronne dla obiektów, które tego wymagały. Kompleksowe działania realizowano przy pomocy specjalistycznego sprzętu i aparatury, stosowanych również w pracach badawczych z zakresu opracowywania, typowania i testowania nowych materiałów i metod konserwacji. Badania służyły również rozpoznawaniu i charakteryzowaniu czynników powodujących niszczenie i degradację materiałów bibliotecznych. W 2021 roku wykonano 5735 pomiarów mikrobiologicznych i 7617 pomiarów fizykochemicznych. Ze zbiorów własnych i w ramach usług zrealizowanych m.in. dla Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, Akademii Sztuk Pięknych, Żydowskiego Instytutu Historycznego poddano dezynfekcji tlenkiem etylenu w komorze ciśnieniowo-próżniowej około 44,8 m³ obiektów bibliotecznych, archiwalnych i muzealnych.

KONSERWACJA TRADYCYJNA ZBIORÓW

Tradycyjnej konserwacji poddane zostały głównie zabytkowe obiekty ze zbiorów specjalnych oraz cymelia ze zbiorów głównych Biblioteki Narodowej. W 2021 roku w Pracowni Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych została wykonana konserwacja wraz z dokumentacją opisową i fotograficzną:

- 320 obiektów z Zakładu Rękopisów,
- 74 obiektów z Zakładu Starych Druków,
- 70 obiektów z Zakładu Zbiorów Ikonograficznych,
- 33 obiektów z Zakładu Zbiorów Kartograficznych.

W związku z zapytaniami kierowanymi do Biblioteki Narodowej w sprawie wypożyczenia zbiorów wydano 24 wstępne opinie konserwatorskie z zaleceniami dotyczącymi warunków ekspozycyjnych dla: 11 rękopisów, 30 starych druków, 51 rysunków, 45 grafik, 6 albumów, 22 ekslibrisów, jednej mapy, jednej makiety oraz 39 obiektów z Archiwum Themersonów z Zakładu Rękopisów. Ponadto opracowano 15 ekspertyz dla obiektów Biblioteki Narodowej wypożyczanych na wystawy organizowane m.in. przez Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie, Muzeum Archidiecezji Warszawskiej, Muzeum Mazowieckie w Płocku, Muzeum Narodowe w Lublinie, Muzeum Pałacu Króla Jana III Sobieskiego w Wilanowie, Pałac Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku, Zachętę – Narodową Galerię Sztuki w Warszawie, Zamek Królewski w Warszawie.

KONSERWACJA MASOWA ZBIORÓW

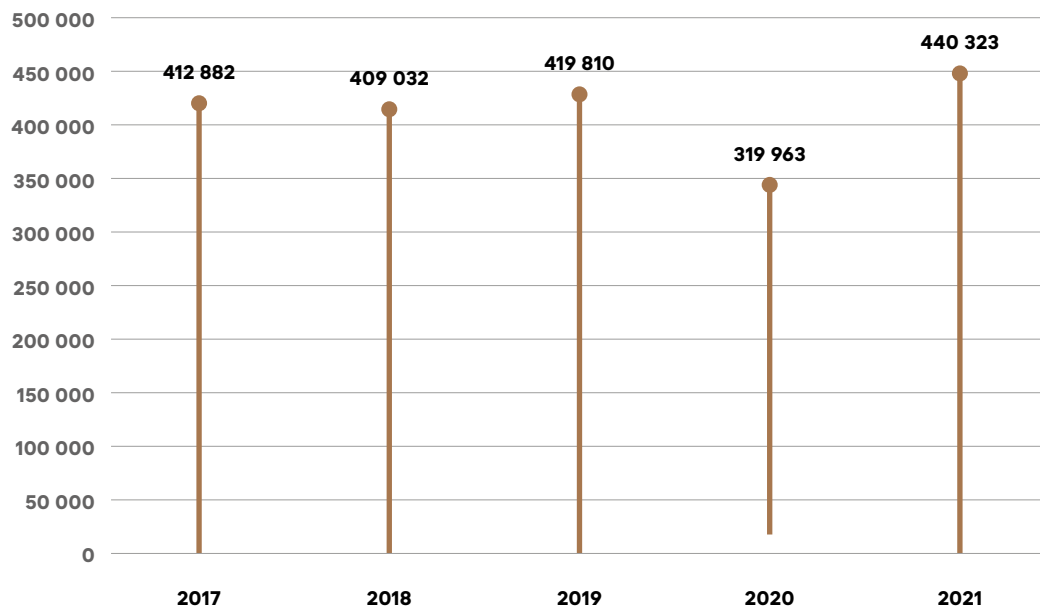
Zbiory XIX- i XX-wieczne stanowią główną i największą część zasobu Biblioteki Narodowej. Zmiany w technologii wytwarzania papieru w połowie XIX wieku, masowa produkcja oparta na nowych surowcach – ścierze drzewnym oraz dodawanym do masy papierniczej kleju żywicznym i siarczanie glinowym – spowodowały, że papier stawał się kwaśny już w chwili jego produkowania, a z upływem lat szybko ciemniał i był coraz bardziej kruchy. Materiały biblioteczne utrwalone na tzw. kwaśnym papierze, ze względu na właściwości fizykochemiczne podłoża nawet podczas magazynowania

podlegają destrukcji z powodu naturalnego starzenia i na skutek absorpcji kwaśnych gazów zawartych w powietrzu, a ponadto są wrażliwsze na uszkodzenia mechaniczne i inne zagrożenia zewnętrzne. Liczba zbiorów XIX- i XX-wiecznych zagrożonych zniszczeniem jest zbyt duża, by można je było uratować metodami konserwacji tradycyjnej. Ratunek tym zbiorom może zapewnić tylko konserwacja masowa – ratowanie zasobów bibliotecznych i archiwalnych w przeznaczonych do tego celu wyspecjalizowanych, nowoczesnych urządzeniach lub instalacjach, w procesach dezynfekcji, laminacji, odkwaszania i wzmacniania arkuszy oraz książek.

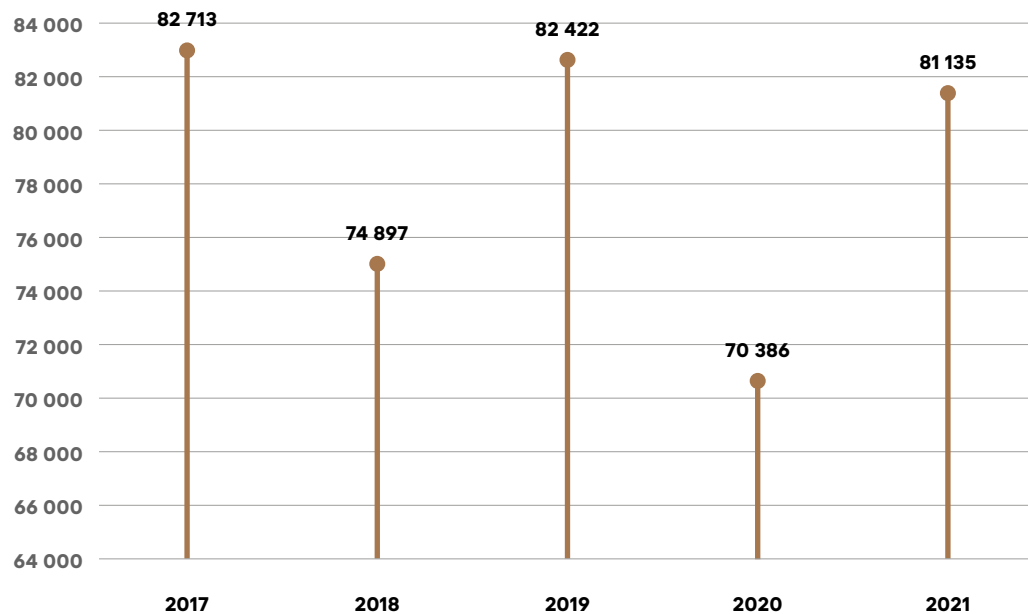
W latach 2000–2008, dzięki funduszom zapewnionym przez Wieloletni Rządowy Program „Kwaśny papier. Ratowanie w skali masowej zagrożonych polskich zasobów bibliotecznych i archiwalnych”, możliwy był zakup i wdrożenie technologii masowego odkwaszania papieru – dla arkuszy w urządzeniu C900 firmy Neschen, a dla książek przy pomocy instalacji Bookkeeper firmy Preservation Technologies. Mimo stosunkowo krótkiego okresu działania programu, zaplanowano i zrealizowano inwestycje, które wzmocniły pozycję Polski jako ośrodka masowej konserwacji zbiorów z XIX i XX wieku. Zastosowane w Narodowej Książnicy technologie oraz metody konserwatorskie są bardzo skuteczne w przedłużaniu trwałości materiałów bibliotecznych wytworzonych na kwaśnym papierze. W oparciu o wyniki badań podjęto decyzję o poddawaniu zabiegom wyłącznie egzemplarzy zaliczonych do narodowego zasobu bibliotecznego.

W 2021 roku dzięki czynnościom konserwatorskim wykonywanym z pomocą urządzenia C-900 odkwaszono 440 323 karty w przeliczeniu na format A4. W ramach odkwaszania druków zwartych w systemie Bookkeeper odkwaszono 81 135 woluminów. Po odkwaszeniu obiekty poddawane były pracom konserwatorskim o różnym stopniu zaawansowania.

LICZBA ARKUSZY (W PRZELICZENIU NA FORMAT A4) ODKWASZONYCH
W TECHNOLOGII NESCHEN C900 W LATACH 2017-2021

LICZBA WOLUMINÓW/JEDNOSTEK/TEK ARCHIWALNYCH ODKWASZONYCH
W SYSTEMIE BOOKKEEPER W LATACH 2017-2021

Magazyny główne Biblioteki Narodowej zajmują powierzchnię 17 583 m². Zbiory rozmieszczono w 11-kondygnacyjnym budynku magazynowym. Każda kondygnacja została podzielona na trzy odrębne strefy pożarowe, co zabezpiecza materiały biblioteczne przed rozprzestrzenieniem się ewentualnego pożaru.

W maju 2015 roku zakończono modernizację układów wentylacji i klimatyzacji, umożliwiając osiągnięcie idealnych parametrów klimatu w pomieszczeniach magazynowych budynku „C” (temp. 18°C, wilg. wzgl. 45%). Modernizacja obejmowała również systemy: sygnalizacji włamania i napadu, kontroli dostępu, telewizji dozorowej i powiadamiania pożarowego. Przy rosnącej liczbie nowo wpływających zbiorów powierzchnia magazynowa przeznaczona na nowe zbiory stale się zmniejsza. Aby zapewnić im miejsce, pracownicy Zakładu Magazynów Bibliotecznych regularnie przenosili i przesuwali zbiory, wykorzystując każdą wolną powierzchnię. W 2021 roku uporządkowano lub przesunięto w magazynach książek i czasopism 24 248 m.b. półek.

W Repozytorium Cyfrowym Biblioteki Narodowej przechowywane są wszystkie zasoby cyfrowe Narodowej Książnicy – zarówno wytworzone lub pozyskane przez Bibliotekę Narodową, jak i przekazane przez inne instytucje. Oprogramowanie Repozytorium obsługuje cały proces digitalizacji – od przejęcia plików z komputera obsługującego skaner lub bezpośrednio od wydawcy, poprzez ich weryfikację i korektę, uzupełnianie i aktualizację metadanych, wytworzenie form pochodnych, w tym procesu OCR i wielu konwersji grafiki, aż po przygotowanie do prezentacji na polona.pl i w Academicce.

BEZPIECZEŃSTWO ZBIORÓW

Profilaktyka ochrony zbiorów polega także na zwiększaniu bezpieczeństwa budynków, w których przechowywane są zbiory. Systematycznie przeprowadzano kontrole stanu urządzeń przeciwpożarowych, zespołów wentylacyjno-klimatyzacyjnych i systemów zabezpieczeń technicznych oraz telewizji przemysłowej, zamontowanych w latach ubiegłych. W zakresie technicznej i elektronicznej ochrony obiektów działały kamery monitorujące wewnątrz, kamery zewnętrzne i systemy czujek elektronicznych. Zmodernizowano zabezpieczenia antywłamaniowe. Działanie systemów zabezpieczeń elektronicznych oraz stan zabezpieczeń mechanicznych były całodobowo nadzorowane przez pracowników Służby Ochrony. Zwiększeniu bezpieczeństwa budynków i zbiorów służyły stałe kontrole ochrony przeciwpożarowej w obiektach Biblioteki Narodowej, ćwiczenia ewakuacyjne pracowników, ćwiczenia taktyczno-bojowe jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej oraz kompleksowy przegląd stanu technicznego urządzeń przeciwpożarowych, w tym m.in.: systemu sygnalizacji pożaru, systemu zabezpieczenia przed zadymieniem, awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego, podręcznego sprzętu gaśniczego i przeciwpożarowej instalacji wodociągowej.

Serwerownia została wyposażona w nowoczesne systemy sygnalizacji pożarowej, wczesnej detekcji dymu oraz stałe urządzenie gaśnicze, co znacznie podniosło bezpieczeństwo zbiorów elektronicznych. Budynek magazynowy „C” został wyposażony w System Sygnalizacji Pożaru (SSP) i wydzielenia przeciwpożarowe, w ramach których każda kondygnacja obiektu została podzielona na trzy odrębne strefy pożarowe, co pozwala na wczesną detekcję i zabezpiecza przed rozprzestrzenieniem się ewentualnego pożaru. W kolejnych latach planowane są podobne prace w pozostałych budynkach Narodowej Książnicy. Zwiększy to skuteczność wykrywania ewentualnych zdarzeń pożarowych i umożliwi nie tylko lepszą ochronę zbiorów, ale przede wszystkim pracowników i użytkowników.

Ponadto zmodernizowany został transporter materiałów bibliotecznych wraz z nowymi zabezpieczeniami przeciwpożarowymi. Od 2016 roku jeden z magazynów zbiorów specjalnych został wyposażony w Stałe Urządzenie Gaśnicze na gaz obojętny Inergen.

Podjęte działania projektowe wynikały z zaleceń ekspertyz pożarowych wykonanych na przestrzeni ostatnich trzech lat i zostały ukierunkowane na podniesienie poziomu bezpieczeństwa osób i mienia poprzez dostosowanie budynków Narodowej Książnicy do obowiązujących przepisów przeciwpożarowych.

Biblioteka Narodowa jest jednym z głównych krajowych ośrodków badawczych w zakresie bibliotekarstwa, bibliografii, bibliologii i czytelnictwa. Obowiązek prowadzenia przez Bibliotekę Narodową działalności naukowej z zakresu bibliotekoznawstwa, nauki o książce i pokrewnych dziedzin wiedzy nakłada na Narodową Książnicę ustawa z dnia 27 czerwca 1997 roku o bibliotekach.

Wyniki prac naukowych i informacyjnych ukazywały się w postaci książek oraz artykułów zamieszczanych w czasopismach krajowych i zagranicznych, w tym także w periodykach Biblioteki Narodowej: „Roczniku Biblioteki Narodowej”, „Notesie Konserwatorskim” i „Polish Libraries”, które znajdują się na liście czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Edukacji Narodowej. W 2019 roku Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zakwalifikowało Wydawnictwo Biblioteki Narodowej na listę wydawnictw liczących się w ewaluacji dorobku naukowego. Biblioteka była organizatorem lub współorganizatorem licznych sympozjów, seminariów, webinarów, otwartych zebrań naukowych, międzynarodowych, krajowych i środowiskowych konferencji naukowych oraz spotkań warsztatowych, a także multimedialnych pokazów i wystaw prezentujących zbiory i dorobek naukowy.

Pracownicy Biblioteki Narodowej prowadzili działalność badawczo-naukową, publikowali monografie, artykuły naukowe i popularnonaukowe, przygotowywali recenzje i ekspertyzy, wygłaszali referaty na konferencjach krajowych i zagranicznych, uczestniczyli w pracach organizacji zagranicznych i krajowych. W dniu 9 lutego dr Marta Przyszychowska zatrudniona w Zakładzie Starych Druków obroniła z wyróżnieniem rozprawę doktorską *Macrina the Younger as a substitute for Eustathius of Sebastea* na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego.

Prace naukowe były prowadzone w większości komórek organizacyjnych, a zwłaszcza w instytutach Narodowej Książnicy: Instytucie Bibliograficznym, Instytucie Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych oraz Instytucie Książki i Czytelnictwa.

INSTYTUT BIBLIOGRAFICZNY

Do podstawowych zadań Instytutu Bibliograficznego należy prowadzenie prac metodyczno-instrukcyjnych oraz działalności normalizacyjnej w zakresie bibliografii, formatów danych, przepisów katalogowania i opracowania rzeczowego, a także upowszechnianie międzynarodowych ustaleń, zaleceń i norm z tego zakresu.

Instytut wspólnie z Zakładem Katalogowania Dziedzinyowego przygotował cykl 26 webinarów dotyczących zastosowania Deskryptorów Biblioteki Narodowej w katalogowaniu publikacji z różnych dyscyplin. Wszystkie wystąpienia były konsultowane z kierownikiem Pracowni Deskryptorów Biblioteki Narodowej dr. Bartłomiejem Kaczorowskim i zatwierdzone przez Zofię Żurawińską, kierownika Instytutu. W gronie prelegentów znaleźli się dwaj pracownicy Instytutu: dr Michał Bandura i Szymon Cierpisz.

Dziesięcioro pracowników Instytutu wygłosiło referaty w ramach webinarów dla bibliotek przystępujących do współkatalogowania w systemie Alma. Ponadto dr Jolanta Hys i Joanna Kwiatkowska poprowadziły osiem webinarów poświęconych tematyce Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej. W ramach Otwartych Seminariów Biblioteki Narodowej dr Maria Nasiłowska wygłosiła wykład *DBN w świetle nauki o komunikacji i mediach*. Pracownicy Instytutu w 2021 roku opublikowali cztery artykuły.

INSTYTUT KONSERWACJI ZBIORÓW BIBLIOTECZNYCH

Szczegółowe informacje na temat działalności naukowej pracowników Instytutu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych zostały omówione w rozdziale *Konserwacja zbiorów bibliotecznych*.

INSTYTUT KSIĄŻKI I CZYTELNICTWA

Instytut Książki i Czytelnictwa prowadził prace badawczo-naukowe w dziedzinie bibliotekoznawstwa, czytelnictwa oraz historii książki i prasy. Pracownicy Instytutu opracowywali coroczne raporty o stanie bibliotek i czytelnictwa w Polsce. W 2021 roku ukazały się w formie plików PDF na dedykowanych serwisach na stronie internetowej Biblioteki Narodowej: *Stan czytelnictwa w Polsce w 2020 roku* autorstwa dr. hab. Romana Chymkowskiego i dr Zofii Zasackiej oraz wydane również w formie papierowej *Stan bibliotek w Polsce 2017* i *Stan bibliotek w Polsce 2018* – oba autorstwa dr Barbary Budyńskiej i Małgorzaty Jezierskiej.

Pracownicy Instytutu opublikowali 15 artykułów, w tym pięć w czasopismach naukowych, osiem w recenzowanych tomach zbiorowych i dwa w czasopismach popularnonaukowych, a także przygotowywali recenzje wewnętrzne i ekspertyzy oraz udzielali konsultacji, m.in. dla Krajowej Rady Bibliotecznej w sprawie połączenia bibliotek publicznych z innymi instytucjami. Wygłosili również sześć referatów na konferencjach naukowych, w tym na trzech międzynarodowych. Ponadto dr Jacek Kordel, dr Maria Magdalena Preciszewska, dr hab. Martyna Deszczyńska i dr Tomasz Szwaciński zaprezentowali wyniki swoich badań na Otwartych Seminariach Biblioteki Narodowej, za których organizację odpowiadał Instytut. Od 2 marca seminaria zostały wznowione w formie online. W 2021 roku odbyły się 22 webinaria, w których w sumie wzięło udział ponad 850 osób.

OTWARTE SEMINARIA BIBLIOTEKI NARODOWEJ W 2021 ROKU

- 2 marca, dr Maria M. Preciszewska, *Między perswazją a kontrolą. Rosyjskie biblioteki ludowe w guberni siedleckiej w świetle korespondencji urzędowej i raportów nauczycielskich (1887–1903)*;
- 9 marca, dr Katarzyna Wagner, *Zniszczenia i przemieszczenia polskich dóbr kultury w okresie wojen polsko-szwedzkich*;
- 16 marca, dr hab. Martyna Deszczyńska, *Słowniki i leksykony specjalistyczne i biograficzne późnego oświecenia*;

- 23 marca, dr Radosław Budzyński, *Biblioteki pałacowe i dworskie w Inflantach Polskich na przełomie XIX i XX wieku*;
- 30 marca, dr Emil Kalinowski, *Księgozbiór podlaskich parafii rzymskokatolickich w XVIII wieku*;
- 13 kwietnia, dr Jacek Kordel, *Akta Niemieckiego Zarządu Bibliotek Generalnego Gubernatorstwa w zbiorach Instytutu Pamięci Narodowej*;
- 20 kwietnia, dr Tomasz Szwaciński, *Omówienie serii wydawniczej Polonika ze zbiorów Petersburskiego Instytutu Historii Rosyjskiej Akademii Nauk w Sankt Petersburgu*;
- 27 kwietnia, dr hab. Markus Eberharter, *Straty i przemieszczenia polskich księgozbiorów w świetle materiałów Biura Prac Kongresowych Rządu RP w Londynie*;
- 11 maja, dr Anna Horeczy, *O problemach związanych z rekonstrukcją zaginionych średniowiecznych bibliotek*;
- 18 maja, Mateusz Melski, *Archiwum Bacewiczów w zbiorach Biblioteki Narodowej*;
- 25 maja, dr hab. Urszula Kosińska, *O korzyściach z dwujęzycznych edycji źródłowych*;
- 1 czerwca, dr Maria Nasiłowska, *Deskryptory Biblioteki Narodowej w świetle nauki o komunikacji społecznej i mediach*;
- 8 czerwca, dr Wiktor Węglewicz, *Prasa obozowa jeńców i internowanych ukraińskich w Polsce w latach 1918–1924*;
- 15 czerwca, Patryk Sapała, *Teki Górskiego. Dyskusja po wydaniu katalogu*;
- 5 października, prof. dr hab. Zofia Zielińska, *Moje biblioteczne przygody. Książki i naukowe biblioteki w warsztacie badawczym historyka*;
- 12 października, dr Michał Ceglarek, *Archiwum Krystyny Kobylańskiej*;
- 26 października, dr hab. Ewa Kołodziejczyk, *Biobibliograficzny słownik tłumaczy literatury – założenia i problemy badawcze*;
- 9 listopada, Justyna Morawska, *Książka zabawka w praktyce katalogowej Biblioteki Narodowej: próba definicji, typy, kwestie sporne*;
- 16 listopada, dr hab. Martyna Deszczyńska, *Praca monograficzna jako postulat w dyskusji nad zadaniami piśmiennictwa naukowego w pierwszej połowie XIX wieku*;
- 23 listopada, dr Jaśmina Korczak-Siedlecka, *Księgi sądowe jako źródło do poznania świata nowożytnych chłopów*;
- 7 grudnia, dr Tomasz Szwaciński, *Recenzja książki Dariusza Matelskiego „Anatomia grabieży. Polityka Rosji wobec polskiego dziedzictwa kultury od XVII do XXI wieku”, Kraków 2021*;

- 14 grudnia, dr Jacek Kordel, *Recenzja książki Richarda Owendena „Burning the books. A history of the deliberate destruction of knowledge”, Cambridge (Massachusetts) 2020.*

WYĞŁOSZONE REFERATY I UCZESTNICTWO W PANELACH DYSKUSYJNYCH PRACOWNIKÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ NA WYBRANYCH KONFERENCJACH I SEMINARIACH W 2021 ROKU

Dominik Cieszkowski

- udział w panelu metodycznym i panelu prawnym w ramach konferencji „Forum archiwizacji zasobów polskiego Internetu” zorganizowanej online w dniach 16–17 listopada przez Naczelną Dyрекję Archiwów Państwowych.

Izabela Koryś

- *Biblioteka 24/7: trezory, wrzutnie, książkomaty, kody dostępu, aplikacje – nowe usługi i urządzenia w bibliotekach publicznych*, referat wygłoszony online 2 grudnia na XIII Ogólnopolskiej Konferencji SBP z cyklu „Automatyzacja Bibliotek”.
- *Udostępnianie e-booków i audiobooków bez nośników fizycznych w bibliotekach w Polsce i na świecie*, referat wygłoszony online 22 czerwca na ogólnopolskim seminarium Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rzeszowie „E-booki i audiobooki bez nośników fizycznych w ofercie bibliotek”.

Justyna Król-Próba, Janina Wielowiejska

- *Konserwacja starych rękopisów*, referat wygłoszony 16 września na XXV Spotkaniach Konserwatorskich „Sztuka Konserwacji” w Warszawie.

dr Grażyna Lewandowicz-Nosal

- *Poezja „szarej strefy”. Rekonesans badawczy z perspektywy bibliologicznej*, referat wygłoszony online 20 stycznia na konferencji „Poezja dla dzieci w drugiej połowie XX i w XXI wieku” zorganizowanej przez Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie i Uniwersytet Rzeszowski.

Agata Lipińska

- *Konserwacja starych afiszy, ulotek i nowych plakatów*, referat wygłoszony 16 września na XXV Spotkaniach Konserwatorskich „Sztuka Konserwacji” w Warszawie.

dr Tomasz Makowski

- *Pamięć tradycyjna i innowacyjna – strażnicy ksiąg kontra innowacyjne formy edukacji historycznej*, udział w panelu w ramach konferencji zorganizowanej w Sulejówku w dniach 27–29 sierpnia „Przegląd Przeszłość/Przyszłość”.

Jerzy Manikowski

- *Konserwacja nowych druków*, referat wygłoszony 16 września na XXV Spotkaniach Konserwatorskich „Sztuka Konserwacji” w Warszawie.
- *Rozstrzygnięcia w konserwacji piśmiennictwa*, referat wygłoszony 16 września w zastępstwie Ewy Potrzebnickiej, pełnomocnika dyrektora BN ds. NZB, na XXV Spotkaniach Konserwatorskich „Sztuka Konserwacji” w Warszawie.

dr Maria Przeciszewska

- *Działalność wydawnicza Firmy Józefa Zawadzkiego w drugiej połowie XIX wieku w świetle aktualnej literatury przedmiotu*, referat wygłoszony online 22 kwietnia na 17. Międzynarodowej Konferencji Bibliotekoznawczej zorganizowanej przez Białoruską Bibliotekę Narodową w Mińsku.

Joanna Ważyńska

- *Konserwacja starych druków*, referat wygłoszony 16 września na XXV Spotkaniach Konserwatorskich „Sztuka Konserwacji” w Warszawie.

Sonia Wronkowska

- *Digitisation of culture in practice*, referat wygłoszony online 21 kwietnia w czasie webinarium „Cultural Heritage in Digital Age”, zorganizowanym przez Biuro Promocji Nauki „PolSCA” PAN i Polski Instytut w Brukseli.
- *Pasticcio stories as an approach to communicate academic data*, referat wygłoszony 13 maja na konferencji „Operatic Pasticcio in Eighteenth-Century Europe: Work

Concept, Performance Practice, Digital Humanities”, zorganizowanej przez Uniwersytet Warszawski.

dr Zofia Zasacka

- *Civil and national values in adolescents' reader response*, referat wygłoszony online 24 marca na konferencji The 15th International Child and the Book Conference „Transformation and Continuity: Political and Cultural Changes in Children's Literature from the Past Century to the Present Day”.
- *In search of one's own identity: the philosophical tale The Lost Soul by Olga Tokarczuk and Joanna Concejo and the readers' responses*, referat wygłoszony online 23 października na konferencji „Aesthetic and Pedagogic Entanglements, 25th Biennial Congress of the International Research Society for Children's Literature (IRSCL)”.

WYBRANE PUBLIKACJE PRACOWNIKÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ W 2021 ROKU

dr hab. Roman Chymkowski, Zofia Zasacka

- *Czytanie książek w pierwszym roku pandemii (2020)*, „Rocznik Kultury Polskiej” 2021, s. 119–129.

Henryk Citko

- *Quelques réflexions sur la biographie de Herbert, son œuvre, leurs interprétations*, w: *Zbigniew Herbert et la poésie du don*, essais réunis par Brigitte Gautier et Maciej Urbanowski, Paris 2021, s. 199–208.

Olga Dawidowicz-Chymkowska

- *Ruch Wydawniczy w Liczbach 2020. Książki*, tom 71, Warszawa 2021.

dr hab. Martyna Deszczyńska

- *Informacja, biurokracja i era transludzka (wyciąg)*, w: *Antologia WYSPY. Port pierwszy*, redakcja Piotr Dobrołęcki, Warszawa 2021, s. 212–218.
- *Konspirator, autor i wydawca. Lesław Łukaszewicz (1809–1855)*, „Bibliotekarz” 2021, nr 10, s. 11–17.

- *O genezie więzi katolicyzmu i świadomości narodowej w społeczeństwie polskim w pierwszej poł. XIX wieku*, „Nasza Przeszłość” 2021, t. 135, s. 39–75.
- *Polska literatura kaznodziejska XIX w. – pytanie o potrzebę edycji naukowej*, w: *Źródła z Królestwa Polskiego, Litwy i Rusi. Warsztat edytora*, seria: *Edytorstwo źródeł XIX i XX wieku. Problemy teoretyczne i praktyka edytorska*, t. VI, pod redakcją naukową Jolanty Sikorskiej-Kuleszy, Warszawa 2021, s. 69–90.

dr Jolanta Hys

- *Polska UKD Online*, „Bibliotekarz” 2021, nr 3, s. 18–21.

dr Jolanta Hys, Joanna Kwiatkowska

- *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna w Bibliotece Narodowej w latach 2018–2021*, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2021, tom LII, s. 199–208.
- *Wykaz działów katalogu rzeczowego dla małych bibliotek publicznych*, Warszawa 2021.

Izabela Jabłońska

- *Żydowskie druki ulotne w Siedlcach, Chełmie, Białej Podlaskiej 1919–1931. Katalog*, opracowanie Barbara Łętocha, Aleksander Messer, Izabela Jabłońska, Warszawa 2021.
- *Żydowskie druki ulotne w Wilnie 1926–1939. Katalog*, opracowanie Barbara Łętocha, Izabela Jabłońska, Warszawa 2021.

Izabela Koryś

- *Dostępność bibliotek dla różnych grup użytkowników, w tym osób ze szczególnymi potrzebami*, „Rocznik Kultury Polskiej” 2021, s. 105–118.
- *Refleksje po ukazaniu się „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0.”*, „Samorząd Terytorialny” 2021, nr 12, s. 84–89.

dr Grażyna Lewandowicz-Nosal

- *Sakramenty święte w polskiej literaturze dla dzieci i młodzieży*, w: *Sacrum w literaturze dziecięcej i młodzieżowej*, redakcja Anna Nosek, Małgorzata Wosnitzka-Kowalska, Kraków 2021, s. 117–129.

dr Tomasz Makowski

- *Principles for Developing the Collections at the National Library of Poland*, „Polish Libraries” 2021, vol. 9, s. 272–296.
- *Prof. Paulina Buchwald-Pelcowa (1934–2021)*, „Przegląd Biblioteczny” 2021, z. 3, s. 467–469.
- *Zmarła Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska*, „Przegląd Biblioteczny” 2021, z. 2, s. 279–280.

Mateusz Melski

- *Katalog rękopisów Biblioteki Narodowej*, t. 27, *Archiwum Henryka Mikołaja Góreckiego*, opracowanie Mateusz Melski, Warszawa 2021.

dr Maria Nasiłowska

- *Podstawy tworzenia słownictwa języków informacyjno-wyszukiwawczych o notacji paranaturalnej*, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2021, tom LII, s. 111–134.

Joanna Piekarska

- *O poszukiwaniu skarbów, czyli uzupełnianie zbiorów Biblioteki Narodowej*, „Bibliotekarz” 2021, nr 6, s. 15–18.

dr Maria Magdalena Przeciszewska

- *Rosyjskie biblioteki ludowe w guberni siedleckiej w świetle korespondencji urzędowej i raportów nauczycielskich (1887–1903)*, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2021, tom LII, s. 87–110.

dr Fryderyk Rozen

- *Druki XVI–XVII wieku z oficyn ewangelickich Wielkiego Księstwa Litewskiego w bibliotekach Litwy. Stan badań bibliograficznych*, w: *Stan badań nad wielokulturowym dziedzictwem dawnej Rzeczypospolitej*, t. 14, pod redakcją Wojciecha Walczaka, Katarzyny Wiszowatej-Walczak, Białystok 2020, s. 253–287.

Krzysztof Soliński

- *Johann Ernst Bensheim ze Wschowy i jego biblioteka. Przyczynek do badań nad księgozbiorem mieszczańskimi ewangelików na pograniczu wielkopolsko-śląskim*,

w: *Kolekcje prywatne w zbiorach książki dawnej: studia*, t. 2, pod redakcją Doroty Sidorowicz-Mulak i Agnieszki Franczyk-Cegły, Wrocław 2020, s. 57-77.

- *Stare druki w bibliotece Fundacji Rzymskiej imienia J. Z. Umiastowskiej w Rzymie*, w: *Stan badań nad wielokulturowym dziedzictwem dawnej Rzeczypospolitej*, t. 14, pod redakcją Wojciecha Walczaka, Katarzyny Wiszowatej-Walczak, Białystok 2020, s. 341-377.

dr Maciej Szablewski

- *Zmiany w klasyfikacji Polskiej Bibliografii Bibliologicznej*, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2021, tom LII, s. 173-196.

dr Lech Walkiewicz

- *Katalogowanie przedmiotowe publikacji z zakresu historii z wykorzystaniem Deskryptorów Biblioteki Narodowej*, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2021, tom LII, s. 135-172.

dr Zofia Zasacka

- *Książki i czytelnicy w czasie pandemii*, „Bibliotekarz” 2021, nr 7-8, s. 4-10.
- *Książki i literatura w przedszkolach – początki socjalizacji do czytania*, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2021, tom LII, s. 11-62.
- *Książki oraz trendy w czytelnicznych postawach nastolatków*, w: *Folklor, literatura dziecięca i nie tylko. Księga jubileuszowa dedykowana profesor Jolancie Eugowskiej*, redakcja naukowa Bogusław Bednarek, Anna Gemra, Ryszard Waksmund, Wrocław 2021, s. 441-454.
- *My Friend Eeyore or to Be Like Coraline – Training in Reading Engagement*, „Filoteknos. Literatura dziecięca – Mediacja kulturowa – Antropologia dzieciństwa / Filoteknos. Children’s Literature – Cultural Mediation – Anthropology of Childhood” 2020, nr 10, s. 59-69.
- *Playing and Reading Together. The Beginnings of Literary Socialization*, w: *Rulers of Literary Playgrounds. Politics of Intergenerational Play in Children’s Literature*, edited by Justyna Deszcz-Tryhubczak, Irena Barbara Kalla, New York 2021, s. 191-204.
- *Spontaniczny kanon lekturowy na lekcji języka polskiego?*, w: *Lekcja POLSKI(ego) – praktyki edukacyjne wobec niepokoju XXI wieku. Narracje tożsamościowe w edukacji*

polonistycznej, tom I, pod redakcją Anity Gis, Krzysztofa Kloca, Marii Kwiatkowskiej-Ratajczak, Mirosława Wobalisa, Poznań 2021, s. 463-482.

- *Spotkania literackie na lekcji – satysfakcje i porażki zawodowe nauczycieli*, „Polonistyka. Innowacje” 2021, nr 14, s. 123-139.

UDZIAŁ W PRACACH KOMISJI EWALUACJI NAUKI

Dr Monika Mitera, zastępca dyrektora BN ds. naukowych, w 2021 roku uczestniczyła w pracach Komisji Ewaluacji Nauki (KEN), do której została powołana na mocy zarządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 lutego 2019 roku w sprawie powołania Komisji Ewaluacji Nauki. Do podstawowych zadań KEN należy m.in.: przeprowadzanie ewaluacji jakości działalności naukowej, przygotowanie projektów wykazu wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe oraz wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych.

OBSŁUGA RADY NAUKOWEJ BIBLIOTEKI NARODOWEJ

Rada Naukowa jest organem opiniodawczym i doradczym dyrektora Biblioteki Narodowej. Do jej zadań należy opiniowanie kierunków i programów badawczych, a także planów i sprawozdań z działalności naukowej Biblioteki Narodowej, inspirowanie prac naukowych i ocena ich wyników, opiniowanie spraw dotyczących działalności podstawowej Narodowej Książnicy oraz rozpatrywanie i opiniowanie spraw związanych z rozwojem jej kadry naukowej.

W 2021 roku odbyły się dwa posiedzenia Rady Naukowej Biblioteki Narodowej. Na posiedzeniu w dniu 17 czerwca dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski przedstawił sprawozdanie Narodowej Książnicy za 2020 rok, które Rada przyjęła jednomyślnie, oraz omówił sprawy bieżące. Na posiedzeniu w dniu 17 grudnia 2021 roku dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski podsumował kończący się rok, omówił prace zrealizowane w ramach projektu modernizacji czytelní oraz zapowiedział ich otwarcie w styczniu 2022 roku.

W dniu 6 lipca zmarła profesor Paulina Buchwald-Pelcowa, historyk literatury i kultury, bibliolog, wieloletni kierownik Zakładu Starych Druków, autorka ponad 200 publikacji. W Radzie Naukowej Biblioteki Narodowej zasiadała przez 50 lat.

SKŁAD RADY NAUKOWEJ BIBLIOTEKI NARODOWEJ NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 ROKU

Przewodniczący

- prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk – w latach 2003–2021 dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej. Profesor zwyczajny na Uniwersytecie Jagiellońskim, członek Krajowej Rady Bibliotecznej

Wiceprzewodnicząca

- prof. dr hab. Zofia Zielińska – emerytowana profesor zwyczajna na Uniwersytecie Warszawskim, wieloletnia kierownik Zakładu Historii Nowożytnej Instytutu Historycznego UW

Członkowie

- prof. dr hab. Włodzimierz Bolecki – wiceprezes zarządu Fundacji – na Rzecz Nauki Polskiej. Profesor zwyczajny w Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk
- Danuta Brzezińska – prezes Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich
- Andrzej Dąbrowski – dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki im. Witolda Gombrowicza w Kielcach, przewodniczący Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych
- prof. dr hab. Hubert Izdebski – profesor zwyczajny i członek Rady Naukowej Instytutu Prawa Uniwersytetu SWPS, były dyrektor Instytutu Nauk o Państwie i Prawie Uniwersytetu Warszawskiego
- bp prof. dr hab. Michał Janocha – profesor Uniwersytetu Warszawskiego, przewodniczący Rady ds. Kultury i Ochrony Dziedzictwa Kulturowego Konferencji

Episkopatu Polski. W latach 2013–2015 dyrektor Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Warszawie

- dr Adolf Juzwenko – wieloletni dyrektor Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich we Wrocławiu
- prof. dr hab. Jacek Kopciński – profesor Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, redaktor naczelny miesięcznika „Teatr”
- dr Jędrzej Leśniewski – dyrektor Biblioteki Politechniki Wrocławskiej, zastępca przewodniczącego Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich
- prof. dr hab. Jakub Lewicki – profesor zwyczajny, kierownik Katedry Konserwacji Zabytków i Ochrony Krajobrazu w Instytucie Historii Sztuki na Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych UKSW. Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków
- prof. dr hab. Jan Malicki – profesor zwyczajny, w latach 1991–2018 dyrektor Biblioteki Śląskiej w Katowicach
- dr Monika Mitera – zastępca dyrektora BN ds. naukowych, członek Komisji Ewaluacji Nauki
- prof. dr hab. Janusz Pezda – starszy kustosz w Bibliotece Książąt Czartoryskich w Krakowie, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego
- prof. dr hab. Maria Próchnicka – profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, była dyrektor Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ, Sekretarz Polskiej Komisji Akredytacyjnej
- prof. dr hab. Andrzej Rachuba – profesor w Zakładzie Badań Źródłoznawczych i Edytorstwa oraz członek Rady Naukowej Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk, prezes Towarzystwa Miłośników Historii, członek zarządu Polskiego Towarzystwa Heraldycznego
- Marek Skulimowski – prezes Fundacji Kościuszkowskiej w Nowym Jorku
- prof. dr hab. Rafał Wiśniewski – kierownik Katedry Socjologii Kultury Wydziału Społeczno-Ekonomicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, dyrektor Narodowego Centrum Kultury
- prof. dr hab. Elżbieta Barbara Zybert – profesor zwyczajny na Uniwersytecie Warszawskim, redaktor naczelna „Przeglądu Bibliotecznego”, przewodnicząca Rady Programowej periodyku „Polish Libraries”.

W 2021 roku międzynarodowa aktywność Biblioteki Narodowej przejawiała się zarówno w działaniach podejmowanych na forum bibliotekarskich organizacji międzynarodowych, we współpracy z bibliotekami narodowymi innych państw, jak również w udziale w europejskich projektach bibliotek cyfrowych i konferencjach naukowych przeprowadzonych online.

W dniu 6 maja w ramach spotkania online z serii „Reading Rooms”, organizowanego przez Bibliotekę Narodową Izraela, dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej i Oren Weinberg, dyrektor Biblioteki Narodowej Izraela rozmawiali o historii bibliotek narodowych Polski i Izraela oraz o stojących przed nimi wyzwaniach. Spotkanie moderowała Barbara Kirshenblatt-Gimblett, emerytowana profesor New York University.

W dniu 27 czerwca przedstawiciel Biblioteki Narodowej dr Paweł Lelen został wybrany do Komitetu Sterującego Sekcji Bibliografii IFLA na kadencję 2021–2025. Sekcja zajmuje się opracowaniem i rozpowszechnianiem standardów oraz informacji bibliograficznych. Szczególną uwagę poświęca bibliografii narodowej, jednocześnie promując wiedzę o bibliografii jako dyscyplinie naukowej wśród bibliotekarzy wszystkich typów bibliotek.

W dniu 25 sierpnia działalność rozpoczął Europejski Komitet Regionalny IFLA (Europe Regional Division Committee IFLA), mający za zadanie przygotowywanie regionalnych planów działania w ramach IFLA, wspieranie inicjatyw na rzecz bibliotek oraz wytyczanie specyficznych dla regionu celów strategii IFLA. Przedstawiciel Biblioteki Narodowej Tomasz Gruszkowski został wybrany do Europejskiego Komitetu Regionalnego IFLA na kadencję 2021–2023.

W dniu 3 grudnia Julia Konopka-Żołnierczuk – zastępca dyrektora BN, Tomasz Gruszkowski – kierownik Centrum Kompetencji ds. digitalizacji materiałów bibliotecznych oraz Szymon Cierpisz z Instytutu Bibliograficznego wzięli udział jako paneliści w wykładzie online z serii „Meet the National Libraries” zorganizowanym przez Slavic Reference Service Biblioteki Uniwersytetu Illinois, którego celem było zaprezentowanie polskiej Biblioteki Narodowej.

Biblioteka Narodowa, podobnie jak w latach poprzednich, kontynuowała współpracę z następującymi organizacjami naukowymi:

- IFLA (The International Federation of Library Associations and Institutions, Międzynarodową Federacją Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich),
- CENL (Conference of European National Librarians, Konferencją Europejskich Bibliotek Narodowych),
- CDNL (Conference of Directors of National Libraries, Konferencją Dyrektorów Bibliotek Narodowych),
- ASLIB (Association of Special Libraries and Information Bureau, Stowarzyszeniem Bibliotek Specjalnych i Biur Informacyjnych),
- IAML (International Association of Music Libraries, Stowarzyszeniem Bibliotek Muzycznych, Archiwów i Ośrodków Dokumentacji),
- IASA (International Association of Sound and Audiovisual Archives, Międzynarodowym Stowarzyszeniem Archiwów Dźwiękowych i Audiowizualnych),
- LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche, Ligą Europejskich Bibliotek Naukowych),
- AIB (Association Internationale de Bibliophilie, Międzynarodowym Stowarzyszeniem Bibliofilów),
- ISSN (International Standard Serial Number, Międzynarodowym Znormalizowanym Numerem Wydawnictw Ciągłych),
- ISBN (International Standard Book Number, Międzynarodowym Znormalizowanym Numerem Książki),
- ISMN (International Standard Music Number, Międzynarodowym Znormalizowanym Numerem Druku Muzycznego),
- Bibliographical Society (Stowarzyszeniem Bibliograficznym),

- Bibliotheca Baltica (grupą roboczą 38 bibliotek z krajów posiadających dostęp do Morza Bałtyckiego),
- biblioteką cyfrową Europeana,
- CERL (Consortium of European Research Libraries, Europejskim Konsorcjum Bibliotek Naukowych),
- IIPC (International Internet Preservation Consortium, Międzynarodowym Konsorcjum Archiwizacji Internetu),
- IIF (International Image Interoperability Framework, Konsorcjum Międzynarodowych Ram Interoperacyjności Obrazu),
- NAPLE FORUM (The National Authorities on Public Libraries in Europe, Stowarzyszeniem na rzecz wspierania bibliotek publicznych),
- OCLC (Online Computer Library Center, organizacją i serwisem o charakterze badawczym i usługowym w zakresie bibliotekarstwa cyfrowego),
- EBLIDA (The European Bureau of Library, Information and Documentation Associations, organizacją zrzeszającą biblioteki oraz centra informacji i dokumentacji),
- UDCC (UDC Consortium, Konsorcjum UKD).

UDZIAŁ PRACOWNIKÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ W WYBRANYCH KONFERENCJACH MIĘDZYNARODOWYCH I INNYCH WYJAZDACH ZAGRANICZNYCH

W dniach 10–12 czerwca Andrzej Mietkowski z Zakładu Zbiorów Cyfrowych uczestniczył w pogrzebie Macieja Morawskiego w Paryżu we Francji.

W dniach 15 lipca – 21 grudnia Magdalena Rud z Zakładu Edukacji Bibliotekarskiej kierowała pracami zespołu realizującego projekt „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura” w Maisons-Laffitte we Francji.

W dniach 15 lipca – 17 września Małgorzata Jaxa-Bykowska z Zakładu Katalogowania Dziedziny realizowała projekt „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura” w Maisons-Laffitte we Francji.

W dniach 1 sierpnia – 17 września Marzena Podwińska i Aleksandra Andrzejewska z Zakładu Zbiorów Cyfrowych realizowały projekt „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura” w Maisons-Laffitte we Francji.

W dniach 10–12 września Andrzej Mietkowski z Biura Komunikacji i Promocji uczestniczył w uroczystości 75-lecia Instytutu Literackiego Kultura i 21. rocznicy śmierci redaktora Jerzego Giedroycia w Maisons-Laffitte we Francji.

W dniach 1 października – 20 grudnia Marzena Podwińska, Aleksandra Andrzejewska i Andrzej Szozda z Zakładu Zbiorów Cyfrowych, Małgorzata Jaxa-Bykowska z Zakładu Katalogowania Dziedziny oraz Dariusz Wroński z Instytutu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych realizowali projekt „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura” w Maisons-Laffitte we Francji.

W dniach 6–10 listopada Tomasz Gruszkowki z Zakładu Zbiorów Cyfrowych wziął udział w National Libraries Summit w Szardży w Zjednoczonych Emiratach Arabskich.

W dniach 15 listopada – 20 grudnia Joanna Podurgiel z Zakładu Kontroli Zbiorów realizowała projekt „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura” w Maisons-Laffitte we Francji.

PROMOCJA CZYTELNICTWA

Biblioteka Narodowa jest od lat cenionym miejscem wydarzeń kulturalnych promujących czytelnictwo, takich jak spotkania z pisarzami i wydawcami, debaty, dyskusje, koncerty i wystawy. W Narodowej Książnicy wręczane są prestiżowe nagrody za osiągnięcia kulturalne i naukowe. Biblioteka Narodowa udziela także gościny twórcom, artystom i uczonym realizującym w tym miejscu swe plany badawcze i zawodowe ambicje. Wydarzenia kulturalne organizowane przez Narodową Książnicę wywołują duże zainteresowanie środowisk naukowych i artystycznych oraz skupiają uwagę mediów. W roku 2021, z uwagi na ograniczenia pandemiczne, działalność ta była prowadzona w nieco mniejszym zakresie.

TRZY OBIEKTY ZE ZBIORÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ ZOSTAŁY WPISANE NA POLSKĄ LISTĘ KRAJOWĄ PROGRAMU UNESCO „PAMIĘĆ ŚWIATA”

Do elitarnego grona obiektów wpisanych na Polską Listę Krajową Programu UNESCO „Pamięć Świata” dołączyły Teki Górskiego, autograf *Balladyny* oraz rękopiśmienny tomik poetycki *W żalu najczystszy* Krzysztofa Kamila Baczyńskiego. Certyfikaty potwierdzające wpisy na Listę odebrał dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski podczas uroczystości 10 czerwca w Belwederze.

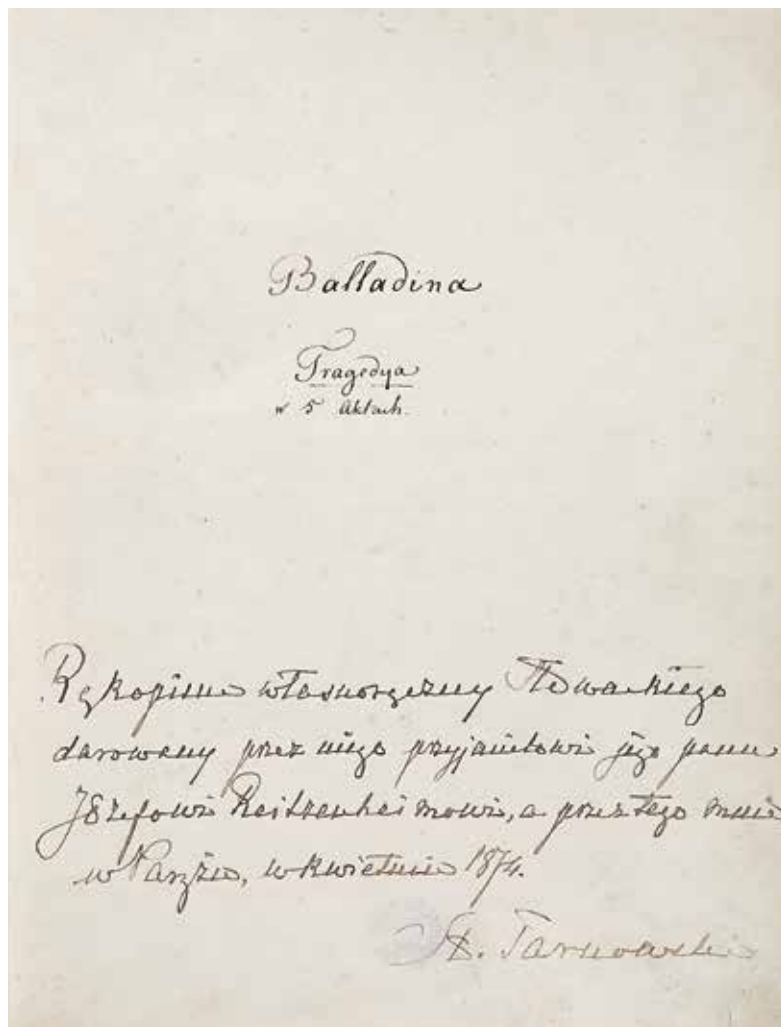
Teki Górskiego należą do najcenniejszych rękopisów Biblioteki Narodowej. Stanowią unikatowy zbiór źródeł do historii Polski i krajów sąsiednich w pierwszej połowie XVI wieku, na który składa się korespondencja Zygmunta I i królowej Bony (np. brewe

papieża Leona X z gratulacjami z okazji ślubu Zygmunta I i Bony z 1517 r.) oraz podkanclerza Piotra Tomickiego i innych polskich dostojników (np. autograf listu Erazma z Rotterdamu do Piotra Tomickiego z zachowaną pieczęcią „księcia humanistów”). Ponadto znajdują się w nich m.in. materiały odzwierciedlające działalność sejmu walnego i sejmików ziemskich, a także dokumenty dotyczące polskiej polityki wewnętrznej i międzynarodowej, w tym układów polsko-krzyżackich, polsko-tureckich i polsko-mołdawskich. Teki stworzył Stanisław Górski, sekretarz biskupa krakowskiego Piotra Tomickiego i królowej Bony. Następnie za sprawą Jana Zamoyskiego trafiły do Biblioteki Ordynacji Zamojskiej, która po II wojnie światowej znalazła się w zasobie Biblioteki Narodowej.

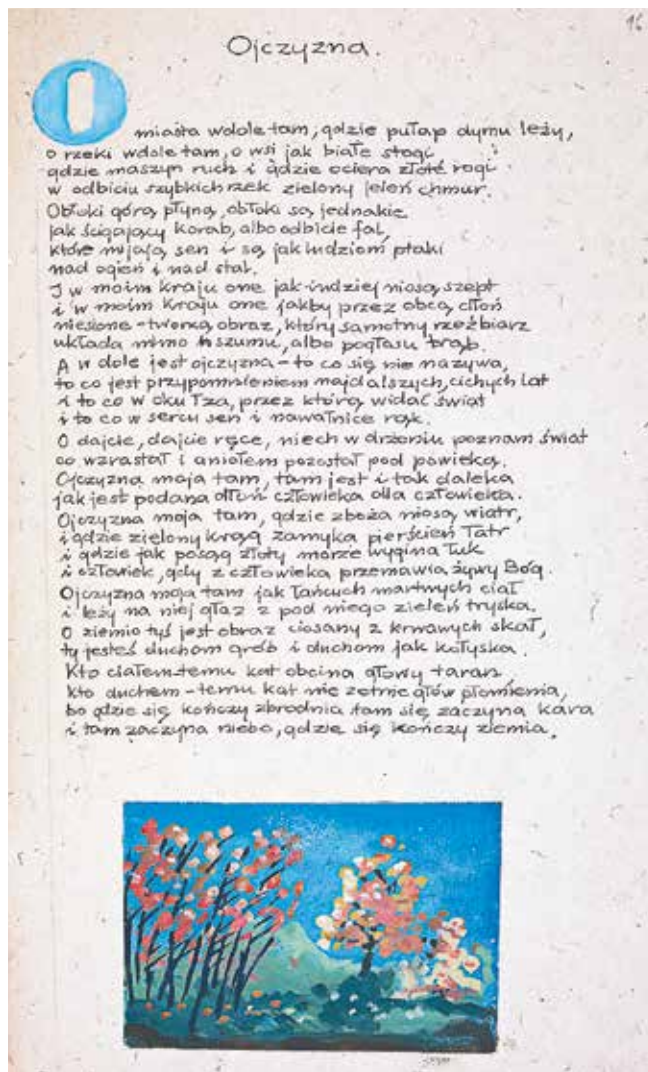
Teki Górskiego – unikatowy zbiór źródeł do historii Polski i krajów sąsiednich w pierwszej połowie XVI w.

Autograf *Balladyny*, a raczej *Balladiny*, bo tak pierwotnie Juliusz Słowacki zatytułował dramat, jest kompletnym czystopisem zapisanym ręką autora. Słowacki podarował go swemu przyjacielowi Józefowi Alojzemu Reitzenheimowi, który w 1874 roku sprezentował go Stanisławowi Tarnowskiemu. Biblioteka Narodowa zakupiła rękopis w 1937 roku od Zdzisława Tarnowskiego, bratanka Stanisława. *Balladyna* od ponad 150 lat pozostaje jednym z najczęściej wystawianych dramatów na polskich scenach. Dzieło Słowackiego jest też stale obecne w kanonie lektur szkolnych, a w 2020 roku było tematem Narodowego Czytania.

Juliusz Słowacki,
Balladina.
Tragedya w 5 aktach

Rękopiśmienny tomik *W żalu najczystszym* był ślubnym prezentem Krzysztofa Kamila Baczyńskiego dla Barbary Drapczyńskiej. Poeta zapisał w nim wiersze, które uznał za godne upamiętnienia jednego z najważniejszych wydarzeń w ich życiu. Każdy utwór został ozdobiony inicjałem i miniaturą. Ślub odbył się 3 czerwca 1942 roku. Małżonkowie zginęli dwa lata później w czasie Powstania Warszawskiego. Biblioteka Narodowa w 1963 roku zakupiła rękopis wraz z innymi autografami Baczyńskiego od jego teściowej, Feliksi Drapczyńskiej.

Krzysztof Kamil Baczyński, *W żalu najczystszym*

Na Polskiej Liście Krajowej Programu UNESCO „Pamięć Świata” znajduje się także sześć innych obiektów ze zbiorów Biblioteki Narodowej: *Kronika* Galla Anonima, *Kazania świętokrzyskie*, *Rocznik świętokrzyski dawny*, rękopis *Przedwiośnia* Stefana Żeromskiego, pierwodruk broszury Józefa Pawlikowskiego *Czy Polacy wybić się mogą na niepodległość?* oraz afisz Rady Regencyjnej z 11 listopada 1918 roku, obwieszczający przekazanie Józefowi Piłsudskiemu władzy wojskowej w odrodzonej Polsce. Natomiast na Listę Światową Programu UNESCO „Pamięć Świata” ze zbiorów Narodowej Książnicy wpisane są rękopisy Fryderyka Chopina i *Kodeks supraski*.

CATALOGUE OF INCUNABULA IN THE NATIONAL LIBRARY OF POLAND WIELOKROTNIENAGRODZONY

W kwietniu publikacja Biblioteki Narodowej została nagrodzona w prestiżowym międzynarodowym konkursie A' Design Award & Competition. Katalog zdobył Silver Award in Print w kategorii „Published Media Design”. Autorką projektu graficznego jest Aleksandra Toborowicz. Katalog otrzymał również wyróżnienie w kategorii „Wydawnictwa” w ramach przyznawanych pod koniec czerwca nagród Polish Graphic Design Awards.

Catalogue of Incunabula in the National Library of Poland. Vol. 1-2, opracował Michał Spandowski we współpracy ze Sławomirem Szyllerem, opisy opraw introligatorskich opracowane zostały przez Marię Bryndę, Warszawa 2020

Ponadto Jury Konkursu Najpiękniejsze Książki Roku 2020, odbywającego się we wrześniu podczas 11 Warszawskich Targów Książki, przyznało Bibliotece Narodowej za tę publikację nagrodę honorową, a indywidualne nagrody w kategorii „Katalogi i wydania bibliofilskie” otrzymały dr Aleksandra Toborowicz za projekt graficzny katalogu oraz Katarzyna Niewczas za skład tekstu.

W GRUDNIU NAGRODZONE ZOSTAŁY DWA KATALOGI BIBLIOTEKI NARODOWEJ

Stowarzyszenie Historyków Sztuki przyznało nagrodę im. prof. Jerzego Z. Łozińskiego Renacie Słoma z Zakładu Zbiorów Ikonograficznych za *Katalog fotografii ze zbioru Aleksandra Czołowskiego*. Nagrodą wyróżniane są prace naukowe z historii sztuki polskiej ze szczególnym uwzględnieniem prac o charakterze dokumentacyjnym i katalogowym. Katalog, wydany przez Bibliotekę Narodową w 2020 roku, prezentuje fotografie, diapozytywy oraz negatywy pochodzące ze zbioru Aleksandra Czołowskiego, lwowskiego historyka, archiwisty, bibliotekarza, muzeologa, konserwatora i kolekcjonera z przełomu XIX i XX wieku. Archiwum przechowywane jest w Zakładzie Zbiorów Ikonograficznych.

Katalog fotografii ze zbioru Aleksandra Czołowskiego, opracowała Renata Słoma, Warszawa 2020

Natomiast jury Nagrody „Studiów Źródłoznawczych” im. Stefana K. Kuczyńskiego doceniło monumentalny katalog *Teki Górskiego*, będący tomem VII serii III *Katalogu rękopisów Biblioteki Narodowej*, autorstwa Patryka Sapały z Zakładu Rękopisów. Publikacja w finale X edycji konkursu otrzymała III nagrodę w kategorii „Edycje źródłowe i pomoce naukowe”. Nagroda Kuczyńskiego wyróżnia polskie książki z dziedziny źródłoznawstwa i nauk pomocniczych historii oraz książkowe edycje źródłowe dotyczące czasów od średniowiecza do XX wieku. Katalog *Teki Górskiego* został opublikowany przez Bibliotekę Narodową na początku 2021 roku. Trzy tomy liczące łącznie 1800 stron zawierają szczegółowe opisy prawie 4000 numerowanych pozycji oraz dwa indeksy.

Katalog rękopisów Biblioteki Narodowej. Seria III, Zbiory Biblioteki Ordynacji Zamojskiej. T. VII, Teki Górskiego (sygn. BOZ 2053). Cz. 1-3, opracował Patryk Sapała, Warszawa 2020

PROMOCJA KATALOGU RĘKOPISÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ, T. 27: ARCHIWUM HENRYKA MIKOŁAJA GÓRECKIEGO

W siedzibie Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach, w czwartek 14 października, odbyła się promocja *Katalogu rękopisów Biblioteki Narodowej, t. 27: Archiwum Henryka Mikołaja Góreckiego*. Dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej, wręczył egzemplarze publikacji Jadwidze Góreckiej, wdowie po kompozytorze, prof. Annie Góreckiej, jego córce, oraz dyrektor NOSPR Ewie Bogusz-Moore. Wydarzeniu towarzyszyła debata prowadzona przez red. Jakuba Kukłę, w której udział wzięli prof. Eugeniusz Knapik, dr Tomasz Makowski i Mateusz Melski.

Katalog opracowany przez Mateusza Melskiego stanowi uniwersalny przewodnik po spuściźnie Henryka Mikołaja Góreckiego. We wprowadzeniu została przedstawiona postać kompozytora oraz krótka historia pozyskania zbioru. Zamieszczono także dane o rękopisach zdeponowanych w innych instytucjach i omówiono reguły sporządzenia opisów jednostek rękopiśmiennych. Na zasadniczą część katalogu składają się trzy elementy: rękopisy muzyczne, materiały warsztatowe (notatniki) oraz korespondencja.

Debata towarzysząca promocji *Katalogu rękopisów Biblioteki Narodowej. T. 27, Archiwum Henryka Mikołaja Góreckiego*. Od lewej: red. Jakub Kukla, prof. Eugeniusz Knapik, dr Tomasz Makowski i Mateusz Melski

W grudniu 2017 roku dzięki dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego zakupione zostało unikatowe archiwum Henryka Mikołaja Góreckiego. Za zgodą spadkobierców: wdowy – Jadwigi Góreckiej, córki – Anny Góreckiej i syna – Mikołaja Góreckiego wszystkie rękopisy muzyczne zostały zdigitalizowane i udostępnione na polona.pl.

MODERNIZACJA I ARANŻACJA WNĘTRZ PAŁACU RZECZYPOSPOLITEJ

Ostatniego dnia sierpnia odbyła się konferencja otwierająca projekt „Modernizacja i aranżacja wnętrza Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy Placu Krasińskich 3/5 w Warszawie”. Projekt zakłada przywrócenie zabytkowi dawnej świetności oraz zmianę jego funkcjonalno-użytkowej przestrzeni. Pałac, wybudowany w latach 1688–1699 według projektu Tylmana z Gameren, w zgodnej opinii współczesnych należał do najpiękniejszych rezydencji magnackich w Warszawie. Dzięki modernizacji zostanie dostosowany do wymogów współczesnych technologii i standardów nowoczesnej instytucji kultury.

W jego wnętrzach utworzona zostanie przestrzeń edukacyjna dla potrzeb zajęć i warsztatów oraz wystawiennicza, gdzie prezentowane będą bezcenne zabytki piśmiennictwa polskiego i światowego, obecnie przechowywane w skarbcu Narodowej Książnicy. Po zakończeniu remontu Pałac stanie się jedną z najciekawszych atrakcji turystycznych Warszawy.

Projekt został dofinansowany ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014–2021 i budżetu państwa.

SKRZYDŁA DEDALA DLA JANA TOMKOWSKIEGO

W piątek 26 listopada odbyło się w trybie on-line, z uwagi na zachowanie zasad ostrożności w związku z trwającą pandemią, posiedzenie kapituły Nagrody Literackiej Skrzydła Dedala. Jury w składzie: Włodzimierz Bolecki (przewodniczący), Tomasz

Bocheński, Antonii Libera i o. Janusz Pyda OP przyznało nagrodę Janowi Tomkowskiemu za całokształt twórczości.

Profesor Jan Tomkowski jest eseistą, prozaikiem, historykiem literatury, znawcą twórczości Juliusza Verne'a. W swoim dorobku naukowym poza monografiami i artykułami posiada również podręczniki z zakresu literatury polskiej i powszechnej. Zbiór esejów literaturoznawczych „*Pan Tadeusz*” – *poemat metafizyczny* otrzymał w 2021 roku Nagrodę „Nowych Książek”. Twórczość prozatorska profesora Tomkowskiego obejmuje powieści, zbiory esejów i opowiadań.

Biblioteka Narodowa ustanowiła Nagrodę Literacką Skrzydła Dedala w 2015 roku. Wyróżnienie przyznawane jest corocznie pisarzom za książkę lub całokształt twórczości w dziedzinie literatury pięknej, ze szczególnym uwzględnieniem prozy, krytyki literackiej i artystycznej, historii oraz szeroko rozumianej problematyki społecznej. W ocenie jury brane są pod uwagę istotne walory poznawcze twórczości nominowanych autorów, a także niekonwencjonalność sądów i opinii, odwaga i precyzja myśli oraz piękno słowa.

WOJCIECH KUDYBA LAUREATEM TEGOROCZNEJ NAGRODY LITERACKIEJ IMIENIA MARKA NOWAKOWSKIEGO

Kapituła Nagrody Literackiej imienia Marka Nowakowskiego w maju przyznała nagrodę za 2021 rok profesorowi Wojciechowi Kudybie za zbiór opowiadań *I co dalej?*.

Jury w składzie: Maciej Urbanowski (przewodniczący), Włodzimierz Bolecki, Wojciech Chmielewski, Janusz Drzewucki, Irena Makarewicz, Krzysztof Masłoń, Mateusz Matyszkowicz doceniło konsekwencję i oryginalność, z jaką pisarz sportretował współczesnych, zwykle przeciętnych bohaterów, których głos wybrzmiewa w nagrodzonym tomie doniośle i przejmująco. Z uznaniem wskazano też na mocne osadzenie nowelistyki Kudyby w codzienności, na cechujące ją empatię i współczucie, obecność tematyki warszawskiej, formalne zróżnicowanie zamieszczonych w zbiorze *I co dalej?* opowiadań i ich związek z najznakomitszymi tradycjami naszej literatury, w tym zwłaszcza z pisarstwem Patrona nagrody.

Profesor Wojciech Feliks Kudyba jest pisarzem, poetą, krytykiem, historykiem literatury i wykładowcą akademickim. Na jego dorobek prozatorski składają się następujące tytuły: *Nazywam się Majdan* (2015), *Imigranci wracają do domu* (2018), *Kamienica* (2018), *Pułascy* (2020) oraz nagrodzone *I co dalej?* (2020). Jest także autorem pięciu tomików poezji oraz kilkudziesięciu rozpraw i artykułów naukowych o literaturze współczesnej. Od kwietnia 2020 roku pełni funkcję zastępcy redaktora naczelnego i prowadzi dział eseju w miesięczniku „Twórczość”. Jego utwory przetłumaczono na języki: czeski, słowacki, niemiecki, angielski i francuski.

Wręczenie prof. Wojciechowi Kudybie statuetki Nagrody Literackiej imienia Marka Nowakowskiego za 2021 rok przez dr. Tomasza Makowskiego, dyrektora Biblioteki Narodowej

Nagroda została wręczona w grudniu podczas uroczystej gali zorganizowanej w nowych przestrzeniach Biblioteki Narodowej. Dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej, przywitał zaproszonych gości, a wśród nich Jolanę Nowakowską, wdowę po patronie nagrody i Wandę Zwinogrodzką, wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego. Doradca Prezydenta RP Tadeusz Deszkiewicz odczytał list skierowany przez Prezydenta Andrzeja Dudę do organizatorów Nagrody, laureatów i uczestników uroczystości. W trakcie gali wręczono także nagrodę za 2020 rok, która została przyznana dr Marcie Kwaśnickiej, autorce zbioru opowiadań *Pomyłka*.

Wręczenie dr Marcie Kwaśnickiej statuetki Nagrody Literackiej imienia Marka Nowakowskiego za 2020 rok przez dr. Tomasza Makowskiego, dyrektora Biblioteki Narodowej

Biblioteka Narodowa ustanowiła nagrodę w 2017 roku, trzy lata po śmierci pisarza. Jej mottem są słowa Marka Nowakowskiego: „Nie jesteśmy znikąd”. Nagradzane są małe formy literackie, opowiadania charakteryzujące się niekonwencjonalnością sądów, odwagą i precyzją myśli oraz pięknem słowa. Laureatów rokrocznie wyłania jury powoływane przez dyrektora Biblioteki Narodowej w porozumieniu z wdową po pisarzu, Jolantą Nowakowską. Mecenasem nagrody był International Paper.

NAGRODA IM. KOŚCIELSKICH ZA LATA 2020 I 2021

Podczas uroczystej gali zorganizowanej w czwartek 16 grudnia w nowych przestrzeniach Biblioteki Narodowej wręczono podwójną Nagrodę im. Kościelskich.

Od prawej: ambasador Szwajcarii w Polsce Jürg Burri, prezes Fundacji im. Kościelskich prof. François Rosset oraz dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski

„W uznaniu wyjątkowej literackiej i faktograficznej wartości opowieści, w której ludzkie historie znalazły swój głęboko prawdziwy głos”, nagrodę za rok 2020 otrzymała Małgorzata Rejmer, autorka publikacji *Błoto słodsze niż miód. Głosy komunistycznej Albanii*. Natomiast werdykt jury za rok 2021 był wyrazem uznania dla wybitnego poety Jana Barona „obdarzonego indywidualną dykcją i umiejętnością wyrażania spraw ważnych poprzez sugestywne obrazy poetyckie”. W swojej twórczości operuje on elementami języka śląskiego i śląskiej mentalności, podejmując zarazem kwestie metafizyczne przejawiające się w realiach codzienności.

To pierwsza gala współorganizowana przez Fundację im. Kościelskich w Genewie i Bibliotekę Narodową. Gości zgromadzonych w nowych przestrzeniach Biblioteki Narodowej przywitani prof. François Rosset, prezes Fundacji im. Kościelskich i dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej. W uroczystości wziął udział także Jürg Burri, ambasador Szwajcarii w Polsce.

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

W 2021 roku Wydawnictwo Biblioteki Narodowej opublikowało osiemnaście tytułów książek i czasopism w formie papierowej i on-line:

ŻYDOWSKIE DRUKI ULOTNE W SIEDLCACH, CHEŁMIE, BIAŁEJ PODLASKIEJ 1919–1931. KATALOG

Oprac. Barbara Łętocha, Aleksander Messer,
Izabela Jabłońska

Dwujęzyczna publikacja zawiera polskie i angielskie opisy, ilustrowane reprodukcjami żydowskich afiszy i ulotek drukowanych w II Rzeczypospolitej w trzech miastach ówczesnego województwa lubelskiego: Siedlcach, Chełmie i Białej Podlaskiej. Pozwala zapoznać się z bogactwem kultury i życia społecznego Żydów w tym

pełnym wydarzeń i ciekawym okresie. Zachowały się afisze, które zapraszały na przedstawienia teatralne, spotkania polityczne, rekrutację w szkołach, spotkania związków zawodowych, zbiórki pieniędzy, referaty historyczne, ale też bale i wydarzenia sportowe.

RUCH WYDAWNICZY W LICZBACH T. 70: 2019 PERIODYKI

Oprac. Olga Dawidowicz-Chymkowska

„Ruch Wydawniczy w Liczbach. Periodyki” to publikacja prezentująca dane sta-

tysieczne dotyczące tytułów periodyków opublikowanych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej w jednym roku kalendarzowym. W aktualnym wydaniu raportu odnotowano wszystkie gazety i czasopisma, których wydania z 2019 roku Biblioteka Narodowa otrzymała w formie papierowej nie później niż do końca maja 2020 roku. Jak co roku, wyjątek został zrobiony dla pism pojawiających się najrzadziej (głównie roczników i periodyków o nieregularnym cyklu wydawniczym). W ich przypadku uwzględniono także wydania z 2018 roku, otrzymane po terminie zamknięcia poprzedniej bazy.

Do końca maja 2020 roku Biblioteka Narodowa otrzymała datowane na 2019 rok numery 6788 periodyków. Okres, w którym periodyki napływały do Biblioteki Narodowej, obejmował czas ograniczeń związanych z pierwszą falą pandemii koronawirusa, co mogło mieć wpływ na mniejszą liczbę pozycji w porównaniu z rokiem poprzednim.

KATALOG RĘKOPISÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ, T. 27: ARCHIWUM HENRYKA MIKOŁAJA GÓRECKIEGO

Oprac. Mateusz Melski

Tom 27 Katalogu Rękopisów Biblioteki Narodowej prezentuje archiwum Henryka Mikołaja Góreckiego, które zostało zakupione przez Bibliotekę Narodową w grudniu 2017 roku. Zawiera ono przede wszystkim rękopisy muzyczne – 175 jednostek. Są to zapisy prawie wszystkich utworów kompozytora, wśród opusowanych brakuje jedynie autografu *Quasi una fantasia* op. 78 oraz nieukończonego *Po co żeś tu przyszła siwa mgło* op. 80. Poza rękopisami muzycznymi katalog opisuje także materiały warsztatowe w formie zeszytów z notatkami i szkicami roboczymi kompozytora, a wreszcie listy pisane do twórcy, często z brudnopisami jego odpowiedzi.

Kolekcja rękopisów Góreckiego z Biblioteki Narodowej jest ważnym źródłem dla badaczy muzyki kompozytora, a katalog to rodzaj przewodnika po jego twórczości, dającego dodatkowo wgląd w proces twórczy, inspiracje i okoliczności powstania utworów. Kompozytor bowiem nanosił na swoje rękopisy wiele uwag, skreśleń, poprawek i dopisków, które zostały też wspomniane w opisach katalogowych.

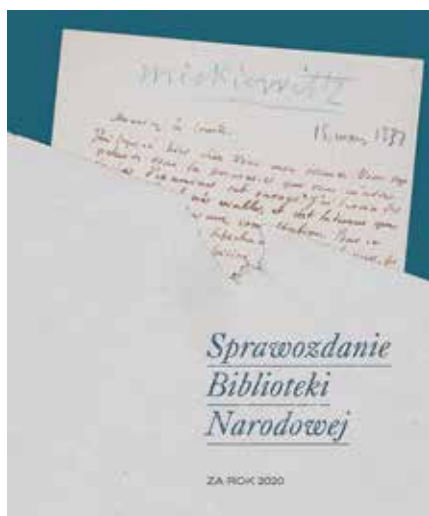
**KATALOG RĘKOPISÓW BIBLIOTEKI
NARODOWEJ, T. 28: ARCHIWUM
RODZINY NAŁKOWSKICH**

Oprac. Maria Gamdzyk-Kluźniak

Katalog przedstawia bogaty zbiór świadectw życia i twórczości nie tylko Zofii Nał-

kowskiej, ale też innych postaci z rodziny Nałkowskich ważnych dla polskiej kultury. Archiwum liczy 171 woluminów, z czego 29 stanowią materiały rodzinne, 116 – spuścizna Zofii Nałkowskiej, a 26 woluminów odnosi się do Hanny Nałkowskiej. Opisane listy, dokumenty, bruliony utworów i świadectwa ich recepcji są bardzo różnorodne i liczne, często różnorodzące, a ich treść prowadzi czytelnika po literaturze i dziejach kultury polskiej i światowej. Katalog zawiera więc rozliczne odsyłacze, wiążące opisywany dokument z różnymi publikacjami i źródłami, ułatwiające czytelnikowi rozpoznanie kontekstu.

Materiały podzielono na trzy części, z których każda jest poświęcona poszczególnym członkom rodziny Nałkowskich: Wacławowi i jego żonie Annie z Šafranków (opisano tu dokumenty rodzinne od końca XVIII do końca XIX wieku) oraz ich córkom: Zofii (głównie materiały z okresu powojennego, przede wszystkim dziennik, który miał swoją osobną, burzliwą historię) i Hannie, spadkobierczyni Zofii (materiały rzeźbiarki, m.in. dokumenty, korespondencję prywatną i związaną z opieką nad wznawianiem dzieł siostry). Katalog ukazuje członków rodziny Nałkowskich jako niezwykle twórczych, aktywnych intelektualistów i artystów.

SPRAWOZDANIE BIBLIOTEKI NARODOWEJ ZA ROK 2020

Sprawozdanie zawiera komplet informacji na temat gromadzenia, udostępniania, opracowywania i ochrony zbiorów, a także prac naukowych, przedsięwzięć kulturalnych i promocyjnych podejmowanych przez Bibliotekę Narodową. Praca całej instytucji w 2020 roku odbywała się w zmienionych przez pandemię koronawirusa warunkach, które jednak nie wpłynęły na skuteczność i intensywność działań. Wprowadzono reżim sanitarny oraz opracowano rekomendacje dla bibliotek w całym kraju. Prowadzono prace w ramach „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa”, zakupiono wiele rękopisów i starodruków, a także przeniesiono zbiory z Pałacu Rzeczypospolitej do gmachu głównego Naro-

dowej Książnicy. W okresie wakacyjnym, w zmienionym ze względu na wcześniejsze ograniczenia pandemiczne terminie, odbył się coroczny piknik literacki Imieniny Jana Kochanowskiego, z zachowaniem wymaganych środków ostrożności.

Raport on-line do pobrania z www.bn.org.pl/raporty-bn

STAN CZYTELNICTWA W POLSCE W 2020 ROKU

Oprac. Roman Chymkowski,
Zofia Zasacka

Najnowszy raport o stanie czytelnictwa w Polsce podsumowujący 2020 rok został oparty na wynikach dwóch niezależnych sondaży na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie osób w wieku co najmniej 15 lat,

o łącznej liczebności 2015 respondentów, zrealizowanych w drugiej połowie listopada 2020 roku.

Na zadawane od blisko trzech dekad pytanie o czytanie w całości lub fragmencie co najmniej jednej książki w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie twierdząco odpowiedziało 42% respondentów. To najlepszy wynik od sześciu lat, oznaczający wzrost o 3% w skali roku i o 5% w skali dwóch lat.

Raport on-line do pobrania z www.bn.org.pl/raporty-bn

**RUCH WYDAWNICZY W LICZBACH,
T. 71: 2020 KSIĄŻKI**

Oprac. Olga Dawidowicz-Chymkowska

Siedemdziesiąty pierwszy rocznik „Ruchu Wydawniczego w Liczbach” przedstawia

dane dotyczące produkcji wydawniczej w 2020 roku. Uwzględniono publikacje wydane na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Podstawę prezentowanych obliczeń stanowią otrzymane przez Bibliotekę Narodową egzemplarze obowiązkowe, czyli egzemplarze publikacji, które – zgodnie z obowiązującymi przepisami – zostały przekazywane przez wydawców Narodowej Książnicy. Obliczenia statystyczne dotyczące książek zawarte w tegorocznym raporcie zostały wykonane na podstawie liczby tytułów przysłanych do Biblioteki Narodowej w 2020 roku i odnotowanych w „Przewodniku Bibliograficznym” za omawiany rok. Większość zbioru stanowią pozycje wydane w 2020 roku, uwzględnione zostały jednak również książki przysłane w tymże roku, ale opublikowane nieco wcześniej (choć nie wcześniej niż w 2016 r.). Traktowane są one jako pewnego rodzaju ekwiwalent za te tytuły wydane w roku 2020, które – jak pokazuje dotychczasowa praktyka – również zostaną przekazane do Biblioteki Narodowej z opóźnieniem.

Raport on-line do pobrania z www.bn.org.pl/raporty-bn

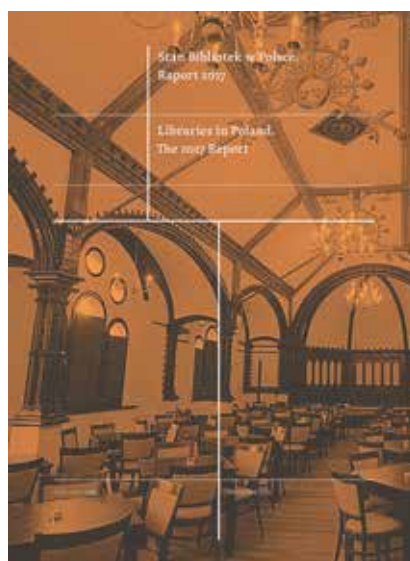

WYKAZ DZIAŁÓW KATALOGU RZECZOWEGO DLA MAŁYCH BIBLIOTEK PUBLICZNYCH

Oprac. Jolanta Hys, Joanna Kwiatkowska

Wykaz działów katalogu rzeczowego dla małych bibliotek publicznych jest znacznie skróconą wersją Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej, przeznaczoną dla bibliotek o księgozbiorach do około 20 tysięcy woluminów. Wykaz odnosi się do opublikowanego przez Bibliotekę Narodową w 2019 roku najnowszego wydania tablic UKD pt. Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta. Wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych. Publikacja Konsorcjum UKD nr 102 autoryzowana przez Konsorcjum UKD na podstawie licencji

PL2019/01. Wykaz ma ułatwić mniejszym bibliotekom prowadzenie katalogu rzeczowego, dostosowanego możliwie do liczebności i zawartości rzeczowej księgozbioru, i jak najlepiej odpowiadać na potrzeby użytkowników korzystających z tych bibliotek. Wykaz może służyć do tworzenia schematu układu książek na półkach, czyli nadawania sygnatury miejsca oraz do klasyfikowania zbiorów.

STAN BIBLIOTEK W POLSCE. RAPORT 2017

Oprac. Barbara Budyńska, Małgorzata Jezierska

„Stan Bibliotek w Polsce. Raport 2017”, podobnie jak wcześniejsze publikacje w serii,

zawiera analizę stanu bibliotek, zasobów i usług oraz poziomu ich wykorzystania. Jej podstawą są dane pozyskane przez Bibliotekę Narodową z Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), dotyczące działalności bibliotek publicznych, naukowych, pedagogicznych, fachowych, fachowo-beletrystycznych, ośrodków inte i towarzystw naukowych. W omówieniu funkcjonowania bibliotek w Polsce zastosowano wieloaspektową analizę działalności z wykorzystaniem liczb rzeczywistych oraz na ich podstawie wyliczonych wskaźników (potencjał merytoryczny, instytucjonalny i organizacyjny, zasięg działania i społecznego wykorzystania) za 2017 rok oraz w przekroju ostatnich 5 lat. Główny zakres problemów ujętych w analizie pozostaje niezmienny od początku powstawania serii. Jego uzupełnienie stanowią opisy nowych zjawisk obserwowanych w funkcjonowaniu bibliotek, związanych na przykład z technologiami cyfrowymi, rozwojem usług (np. rejestrowanie unikalnych użytkowników strony internetowej, tzn. użytkowników zidentyfikowanych na podstawie adresu IP komputera), inną formą dostępu do nich (np. rejestrowanie pobrań, sesji), czy będących wynikiem zmian w ustawodawstwie regulującym działalność bibliotek (np. w strukturze administracyjnej kraju, wyodrębnienie kategorii bibliotek publicznych połączonych z innymi instytucjami kultury).

STAN BIBLIOTEK W POLSCE. RAPORT 2018

Oprac. Barbara Budyńska, Małgorzata
Jezierska

Raport o stanie polskich bibliotek za 2018 rok przynosi analizę stanu bibliotek, zasobów i usług, a także poziomu ich wykorzystania. Jej podstawą są dane otrzymane przez Bibliotekę Narodową z Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), dotyczące działalności bibliotek publicznych, naukowych, pedagogicznych, fachowych, fachowo-beletrystycznych, ośrodków inte i towarzystw naukowych. W omówieniu funkcjonowania bibliotek w Polsce zastosowano wszechstronną, wieloaspektową analizę działalności z wykorzystaniem

liczb rzeczywistych oraz na ich podstawie wyliczonych wskaźników (potencjał merytoryczny, instytucjonalny i organizacyjny, zasięg działania i społecznego wykorzystania) za 2018 rok oraz w przekroju ostatnich 5 lat.

**POLSKA BIBLIOGRAFIA
BIBLIOLOGICZNA 2013**

Oprac. Grażyna Jaroszewicz, Katarzyna Krawczyk, Maciej Szablewski

Rocznik 2013 jest kolejnym tomem „Polskiej Bibliografii Bibliologicznej” zredagowanym zgodnie z zasadami opracowywanymi przez zespół bibliograficzny Zakładu Zbiorów

Bibliologicznych od stycznia 2016 roku. W PBB rejestrowane są czasopisma, artykuły z czasopism i prac zbiorowych oraz książki i ich fragmenty. Zasięg wydawniczy obejmuje publikacje naukowe, popularnonaukowe, popularyzatorskie, fachowe i informacyjne.

W stosunku do poprzedniego rocznika wprowadzono kilka modyfikacji. W schemacie klasyfikacyjnym zrezygnowano z poddziału Usługi biblioteczne na rzecz rejestrowania publikacji o tej tematyce w poddziałach poświęconych poszczególnym typom bibliotek. Dodano nowe indeksy, zwiększając tym samym liczbę punktów dostępu do zawartości zrzębu głównego. Prezentowany tom PBB zawiera osiem indeksów. Indeks autorów, tytułów prac zbiorowych i tytułów czasopism oraz Indeks czasopism mają charakter formalny. Pozostałe sześć indeksów (osób, instytucji, tytułów, imprez, nazw geograficznych, recenzji) ma charakter przedmiotowy.

**KORESPONDENCJA ADAMA
D. BARTOSZEWICZA, ZAŁOŻYCIELA
KSIĘGARNI POLSKIEJ WE LWOWIE**

Oprac. Maria Konopka

Publikacja uzupełnia wydaną w 2020 roku przez Bibliotekę Narodową *Korespondencję zawodową Księgarni Polskiej Bernarda Połonieckiego we Lwowie*, chronologicznie poprzedzając udokumentowaną tam aktywność Połonieckiego – sukcesora dzieła Bartoszewicza.

Przytoczone w zbiorze listy stanowią fragment korespondencji, jaką prowadził Bartoszewicz, świadczącej o zasługach wydawcy dla rozwoju polskiego rynku wydawniczego i księgarskiego oraz o jego prekursorskiej roli w tworzeniu trwałych podstaw funkcjonowania Księgarni Polskiej we Lwowie,

obecnej w krajobrazie miasta nieprzerwanie od 1872 do września 1939 roku. Książka odśladania początki zabiegów wydawcy wokół stworzenia pisma literackiego i związanej z nim taniej serii przedruków, a także plany założenia księgarni, pozwala śledzić starania Bartoszewicza – powstańca z 1863 roku, o władniętego ideą pracy zmierzającej do podniesienia poziomu oświaty polskiego społeczeństwa – o nawiązanie kontaktów z pisarzami, uczonymi, wydawcami.

**ŻYDOWSKIE DRUKI ULOTNE
W WILNIE 1926–1939. KATALOG**

Oprac. Barbara Łętocha, Izabela Jabłońska

Bogato ilustrowany katalog prezentuje druki ulotne z Wilna z okresu intensywnego,

wszechstronnego rozwoju społecznego, kulturalnego i naukowego Żydów. Są to m.in. ogłoszenia ze szkół wileńskich (dotyczące rekrutacji, zebrań i występów), druki instytucji pozyskujących środki dla uczelni talmudycznych, afisze i ogłoszenia związane z działalnością stowarzyszeń dążących do utworzenia państwa żydowskiego, a także z wyborami do Żydowskiej Gminy Wyznaniowej, ulotki dotyczące konferencji Żydowskiego Instytutu Naukowego JIWO itp. Poznajemy też wezwania stowarzyszeń charytatywnych, zwracających się – w obliczu wielkiego, ogólnoswiatowego kryzysu – do społeczeństwa żydowskiego o wsparcie materialne i żywnościowe najbiedniejszych. Życie teatralne miasta ilustrują zachowane liczne afisze, zaproszenia i ogłoszenia repertuaru. Działalność sportową żydowskich mieszkańców miasta przybliżają z kolei broszury informacyjne oraz afisze zapraszające na mecze i rozgrywki. Katalog zawiera opisy dokumentów w dwóch językach – po polsku i po angielsku, opatrzony też został indeksami nazwisk, organizacji, instytucji i drukarni.

ROCZNIK BIBLIOTEKI NARODOWEJ, TOM LII, 2021

Tom LII „Rocznika Biblioteki Narodowej” zawiera osiem artykułów dziewięciu autorów.

Dr Zofia Zasacka z Biblioteki Narodowej przedstawia wyniki kolejnego badania jakościowego opartego na obserwacji przysposobiania dzieci do kultury czytelniczej przeprowadzonego w 14 przedszkolach publicznych pod koniec 2017 roku.

Dr Wojciech Walanus z Uniwersytetu Jagiellońskiego przedstawia pierwszą monografię wydanej w 1904 roku *Katedry wileńskiej* autorstwa Władysława Zahorskiego (1858–1927), która została zilustrowana niemal wyłącznie za pomocą fotografii.

Dr Maria Przeciszewska z Biblioteki Narodowej prezentuje działalność rosyjskich bibliotek ludowych w guberni siedleckiej w latach 1887–1903. Biblioteki te miały stać się lokalnymi centrami kultury „broniącymi” miejscowych mieszkańców przed czytelnictwem książek polskich i katolickich, traktowanych jako śmiertelne zagrożenie dla „odwiecznej” rosyjskości „Rusi chełmskiej”.

Podstawy tworzenia słownictwa języków informacyjno-wyszukiwawczych omawia dr Maria Nasiłowska; dr Lech A. Walkiewicz opisuje katalogowanie przedmiotowe publikacji z zakresu historii z wykorzystaniem Deskryptorów Biblioteki Narodowej; dr Maciej Szablewski prezentuje zmiany w klasyfikacji Polskiej Bibliografii Bibliologicznej.

Tom LII „Rocznika Biblioteki Narodowej” zamyka sprawozdanie dr Jolanty Hys i Joanny Kwiatkowskiej dotyczące Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej w Bibliotece Narodowej w latach 2018–2021 oraz obszerny raport Barbary M. Morawiec na temat funkcjonowania bibliotek w Polsce w czasie epidemii COVID-19 wraz z rekomendacjami i działaniami Biblioteki Narodowej.

NOTES KONSERWATORSKI NR 23, 2021

W aktualnym numerze „Notesu” znalazło się siedem artykułów. Andrzej Dąbrowski i Bożena Piasecka przedstawiają Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. Witolda Gombrowicza w Kielcach. W 2016 roku do NZB włączona została Kolekcja Sancygniowska, pozostałość biblioteki dworskiej rodziny Deskurów. Interdyscyplinarna grupa naukowców opisuje w swoim artykule badania fizykochemiczne tybetańskich, królewskich manuskryptów Drangsong z Mustangu. Z uwagi na szczególnie interesującą międzynarodową tematykę artykuł został opublikowany w językach polskim i angielskim. Anna Czajka i Barbara Wagner przedstawiają koncepcję wykorzystania pasków Neevela w celu rozszerzenia informacji na temat

składu pierwiastkowego atramentów, bez konieczności mechanicznego pobierania próbek. W dziale poświęconym warsztatowi konserwatora prezentujemy dwa artykuły dotyczące konserwacji fotografii oraz jeden – konserwacji historycznych plakatów i afiszy propagandowych. Wyjątkowy temat podjął Maciej Wieczorek, który zajął się analizą zagadnień technologicznych rękopisu Tomasza Tretera ze zbiorów Biblioteki Narodowej, zawierającego projekty do cyklu emblematów dedykowanych biskupowi Stanisławowi Hozjuszowi.

POLISH LIBRARIES VOL. 9, 2021

Najnowszy tom czasopisma zawiera dziewięć artykułów. Zdzisław Pietrzyk omawia

rękopis *De revolutionibus* Mikołaja Kopernika. Kolejny tekst opisuje sztambuch Adama von Gruttschreibera ze zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej jako nieznane źródło do dziejów kultury na Śląsku w drugiej połowie XVI i na początku XVII wieku. Agata Pietrzak bada *Catalogue des Dessins* Stanisława Kostki Potockiego, szukając informacji na temat zgromadzonego przez Potockiego zbioru rysunków. Małgorzata Omilanowska zrekonstruuje historię Biblioteki Polskiej w Paryżu.

Artykuł Marleny Sęczek przedstawia dokumenty dotyczące rodziny Janusza Korczaka, zwłaszcza dzieje jego brata, Jakuba Goldszmita, niezwykle aktywnego publicysty i działacza na rzecz integracji polsko-żydowskiej w drugiej połowie XIX wieku. Monika Szabłowska-Zaremba analizuje „Nasz Przegląd Ilustrowany”, dodatek fotograficzny do prosyjonistycznego dziennika „Nasz Przegląd” z lat 1924–1939. Mariola Antczak przekonuje, że osiągnięcia naukowe Jean Twenge, psycholog z San Diego State University, powinny być wykorzystywane do analiz kultury czytelnictwa nastolatków nie tylko za granicą, ale także w Polsce. Artykuł Katarzyny Tałuc przedstawia wyniki analizy polskiej korespondencji naukowej ks. prof. Wincentego Myszora z Archiwum Archidiecezjalnego w Katowicach. Tomasz Makowski w tekście o zasadach groma-

dzenia zbiorów w Bibliotece Narodowej przybliży podstawowe zadanie BN, jakim jest budowanie kompletnego księgozbioru publikacji polskich i archiwum najważniejszych polskich pism historycznych.

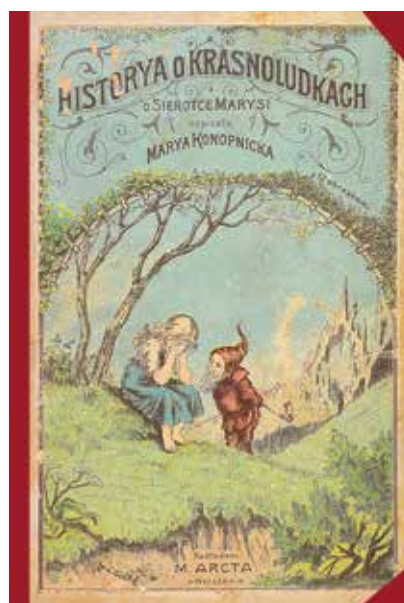

KONSERWACJA PAPIERU. ZAGADNIENIA CHEMICZNE

Oprac. Władysław Sobucki

Książka Władysława Sobuckiego *Konservacja papieru: zagadnienia chemiczne* została przygotowana z myślą o konserwatorach zajmujących się konserwacją i restauracją zbiorów o podłożu z papieru. Kierowana jest również do specjalistów z innych dziedzin, którzy profesjonalnie zajmują się ochroną, konserwacją i restauracją takich zbiorów bądź też te działania wspierają. Zawie-

ra podstawową wiedzę z zakresu chemii konserwatorskiej i nauk pokrewnych, niezbędną do rozpoznawania zagrożeń dla zbiorów i do świadomego ich eliminowania oraz do zaplanowania i przeprowadzenia chemicznych zabiegów konserwatorskich. Umożliwia poznanie bądź pogłębienie języka umożliwiającego dialog z chemikami, mikrobiologami i przedstawicielami innych nauk ścisłych.

HISTORIA O KRASNOLUDKACH I SIEROTCE MARYSI – REPRINT MARIA KONOPNICKA

Reprint tradycyjnej polskiej baśni dla dzieci *Historia o krasnoludkach i o sierotce Marysi*

Marii Konopnickiej wykonany na podstawie egzemplarza oryginalnego wydania Michała Arcta z 1896 roku. Pierwodruk opublikowany w rosyjskim zaborze liczy 122 lata, lecz zachował się wyjątkowo dobrze, a dzięki kompletnej konserwacji przetrwa kolejne lata w skarbcu Biblioteki Narodowej. Szerzej publiczności udostępniamy przedruk z pięknymi oryginalnymi dwunastoma rycinami.

NARODOWY PROGRAM ROZWOJU CZYTELNICTWA 2.0. NA LATA 2021–2025

W dniu 21 maja 2021 roku Rada Ministrów przyjęła uchwałę nr 69/2021 w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”. Program został przygotowany przez Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu we współpracy z Ministerstwem Edukacji i Nauki. Składa się z czterech priorytetów, za realizację których będą odpowiedzialne: Biblioteka Narodowa, Instytut Książki, Narodowe Centrum Kultury oraz Departament Programów Nauczania i Podręczników MEiN. Biblioteka Narodowa została operatorem Priorytetu 1 – „Poprawa oferty bibliotek publicznych”, obejmującego zakup nowości wydawniczych do bibliotek oraz rozwój ogólnokrajowej sieci bibliotecznej. Narodowa Książnica na swojej stronie internetowej stworzyła tematyczne serwisy poświęcone obu zadaniom oraz samemu NPRCz 2.0.

Pierwsze zadanie, czyli „Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych” stanowi kontynuację realizowanego w latach 2016–2020 w ramach pierwszego NPRCz „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”. Druga odsłona programu umożliwia zakup książek papierowych oraz usług zdalnego dostępu do książek w formatach e-booków, audiobooków i synchrobooków. W 2021 roku dofinansowanie na łączną kwotę 25 955 716 zł otrzymało 2379 bibliotek.

Drugie z zadań Priorytetu 1, czyli „Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek” zakłada wdrożenie i utrzymanie zintegrowanego systemu zarządzania zasobami bibliotek Alma, który

połączy katalogi bibliotek publicznych i innych bibliotek zaliczonych do ogólnokrajowej sieci bibliotecznej. Do końca 2025 roku instytucje te dołączą do grupy bibliotek już korzystających z tego najnowocześniejszego systemu bibliotecznego, w skład której na koniec 2021 roku wchodziły: Biblioteka Narodowa, Biblioteka Jagiellońska wraz z bibliotekami jednostek organizacyjnych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Lublinie, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Kielcach oraz przyłączone w czerwcu i lipcu 2021 roku – Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu i Biblioteka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Książnice te w ramach przygotowania do integracji z kolejnymi bibliotekami zrealizowały szereg działań, takich jak: melioracja, deduplikacja i scalanie rekordów bibliograficznych i wzorcowych oraz przekształcanie rekordów bibliograficznych zawierających JHP BN i JHP KABA w DBN-y. Wspólna platforma ogólnokrajowej sieci bibliotecznej umożliwi współkatalogowanie z zastosowaniem jednolitych przepisów przy wykorzystaniu DBN-ów, co pozwoli kompleksowo za pośrednictwem centralnego katalogu dostarczać użytkownikom spójną i wiarygodną informację o polskich zbiorach bibliotecznych.

PRZEPROWADZENIE ILOŚCIOWEGO BADANIA CZYTELNICTWA KSIĄŻEK

Celem prac było badanie i analiza stanu czytelnictwa w 2021 roku. Zgodnie z założeniami „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025” badanie ilościowe czytelnictwa książek będzie również jednym z elementów stałej ewaluacji „Programu”, ukazując jego realny wpływ na stan czytelnictwa w Polsce. W związku z dynamicznie zmieniającymi się preferencjami czytelnictwymi oraz rozwojem nowych mediów (w szczególności elektronicznych) sytuacja czytelnictwa wymaga nieustannego monitorowania i dostosowywania działań do bieżących okoliczności.

W ramach zadania przeprowadzone zostało ilościowe badanie czytelnictwa książek metodą CAPI (Computer Assisted Personal Interview) na ogólnopolskiej próbie reprezentatywnej obywateli Polski w wieku 15 lat i więcej o liczebności minimum

2000 respondentów i na ogólnopolskiej próbie reprezentatywnej obywateli Polski w wieku 60 lat i więcej o liczebności minimum 1000 respondentów.

BADANIE EFEKTYWNOŚCI MODELU BIBLIOTEKI MEDIALNEJ

Celem planowanych prac było badanie efektywności modelu biblioteki medialnej, które pozwoli m.in. przeprowadzić pogłębione rozpoznanie praktyk czytelniczych w grupach czytelników korzystających z gier komputerowych i VR (*virtual reality*) oraz identyfikację mechanizmów związanych z zaprzestaniem czytania, a także czynników motywujących do ponownego podjęcia lektury na przykładzie bibliotek medialnych w Polsce.

Badanie realizowane było w ramach „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”, a jego ustalenia i wnioski posłużą do wypracowania rekomendacji, które znajdą zastosowanie w realizacji Priorytetów 1, 2 i 4 NPRCz 2.0 na lata 2021–2025.

W 2021 roku wykonano pierwszą część badania, obejmującą przeprowadzenie badania eksploracyjnego bibliotek medialnych, na podstawie którego przygotowano założenia do dalszych działań w ramach zadania.

PEŁNIENIE FUNKCJI CENTRUM KOMPETENCJI W ZAKRESIE DIGITALIZACJI MATERIAŁÓW BIBLIOTECZNYCH W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO KULTURA +, PRIORYTET DIGITALIZACJA

Działalność Centrum Kompetencji w zakresie digitalizacji materiałów bibliotecznych w ramach Programu Wieloletniego Kultura +, Priorytet „Digitalizacja” została omówiona w rozdziale *Udostępnianie i digitalizacja zbiorów bibliotecznych*.

OBSŁUGA KRAJOWEJ RADY BIBLIOTECZNEJ

Zgodnie z zapisami ustawy o bibliotekach z dnia 27 czerwca 1997 roku oraz rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 14 lutego 2012 roku do zadań Krajowej Rady Bibliotecznej, której kadencja trwa pięć lat, należy: opiniowanie aktów prawnych dotyczących bibliotek, koordynowanie ogólnokrajowych przedsięwzięć bibliotecznych, stymulowanie rozwoju najważniejszych kierunków polskiego bibliotekarstwa, opiniowanie działań i inicjatyw istotnych dla rozwoju bibliotek oraz okresowa ocena działalności bibliotek i skuteczności polityki bibliotecznej.

W skład Rady powoływani są przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego: dyrektor Biblioteki Narodowej, dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej, czterech przedstawicieli bibliotek publicznych wskazani przez MKiDN, czterech przedstawicieli bibliotek szkolnych, pedagogicznych i naukowych, dwaj przedstawiciele środowisk naukowych wskazani przez Ministra Edukacji i Nauki oraz trzech przedstawicieli środowisk bibliotekarskich i twórczych. Przewodniczącym Krajowej Rady Bibliotecznej od 2009 roku jest, wybierany przez członków Rady, dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski.

SKŁAD KRAJOWEJ RADY BIBLIOTECZNEJ NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 ROKU

Przewodniczący:

dr Tomasz Makowski – dyrektor Biblioteki Narodowej

Członkowie:

- dr Agata Arkabus – nauczyciel bibliotekarz Publicznej Biblioteki Pedagogicznej RODN „WOM” w Częstochowie, przewodnicząca Sekcji Bibliotek Pedagogicznych i Szkolnych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich
- dr Barbara Budyńska – p.o. przewodniczącej Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

- dr Aneta Drabek – starszy kustosz dyplomowany, Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka, Uniwersytet Śląski
- Joanna Kamińska – zastępca dyrektora Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. KEN w Warszawie
- dr Dagmara Kawoń-Noga – nauczyciel bibliotekarz w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Regionalnym Zespole Placówek Wsparcia Edukacji w Opolu
- Jan Krajewski – prezes Polskiego Związku Bibliotek
- prof. dr hab. Grzegorz Leszczyński – kierownik Zakładu Literatury Popularnej, Dziecięcej i Młodzieżowej, Uniwersytet Warszawski
- Andrzej Marcinkiewicz – dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny w Olsztynie
- Agnieszka Miśkiewicz – nauczyciel bibliotekarz w Zespole Szkół Społecznych nr 1 w Krakowie, zastępca prezesa Rady Głównej Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy
- Jacek Nowiński – dyrektor Biblioteki Elbląskiej im. Cypriana Norwida
- Andrzej Ociepa – dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu
- Dorota Olejnik – dyrektor Biblioteki Publicznej Gminy Grodzisk Mazowiecki
- prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk – były wieloletni dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej
- dr hab. Jacek Soszyński, prof. PAN – dyrektor Instytutu Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów Polskiej Akademii Nauk w Warszawie.

W 2021 roku odbyło się osiem posiedzeń Krajowej Rady Bibliotecznej, z powodu pandemii wszystkie w trybie zdalnym:

- 3 lutego,
- 15 kwietnia,
- 28 kwietnia
- 20 maja,
- 12 lipca,
- 11 października,
- 17 listopada,
- 16 grudnia.

Głównym przedmiotem posiedzeń KRB w 2021 roku było rozpatrywanie wniosków w sprawie zamiarów łączenia bibliotek z innymi instytucjami kultury. Rozpatrzono 60 wniosków i wydano 41 negatywnych i 19 pozytywnych opinii. Ponadto KRB przyjęła stanowisko w kwestii ogłoszonego projektu uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025” oraz regularnie zapoznawała się z informacjami o postępach w jego realizacji.

Na posiedzeniach omawiano m.in.: funkcjonowanie bibliotek publicznych w 2020 roku, raport o stanie czytelnictwa w Polsce, projekt ustawy o ochronie rynku książki, który został ogłoszony przez Polską Izbę Książki, propozycję likwidacji filii bibliotek pedagogicznych w województwie łódzkim, pismo Rady Głównej Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich, a także dyskutowano o formach współpracy Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich z KRB i Biblioteką Narodową, przeprowadzaniu skontrum w bibliotekach i wznowieniu prac na temat oczekiwań środowiska bibliotekarskiego wobec absolwentów studiów „informacja naukowa i bibliotekoznawstwo”. Powołano także zespół roboczy ds. oceny bibliotek naukowych. KRB wyraziła również podziękowanie prof. Zdzisławowi Pietrzykowi, wieloletniemu dyrektorowi Biblioteki Jagiellońskiej, za znakomite kierowanie największą i najstarszą biblioteką akademicką w Polsce.

Na stronie internetowej Biblioteki Narodowej dostępny jest serwis poświęcony Krajowej Radzie Bibliotecznej.

OBSŁUGA RADY DO SPRAW NARODOWEGO ZASOBU BIBLIOTECZNEGO

Zgodnie z art. 6 ust. 2a ustawy z dnia 27 czerwca 1997 roku o bibliotekach Rada ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznej działa przy ministrze właściwym do spraw kultury i dziedzictwa narodowego. Szczegółowy zakres działania Rady określa zarządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 1 marca 2012 roku

w sprawie Regulaminu Rady ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego. Na podstawie § 11 ust. 2 tego zarządzenia obsługę techniczno-organizacyjną Rady zapewnia Biblioteka Narodowa.

W skład Rady powoływani są: dyrektor Biblioteki Narodowej jako przewodniczący Rady, przedstawiciel ministra właściwego do spraw oświaty, przedstawiciel ministra właściwego do spraw nauki, przedstawiciel ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, przedstawiciel Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, przedstawiciel Biblioteki Narodowej, przedstawiciel Biblioteki Jagiellońskiej, przedstawiciel Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, przedstawiciel Polskiej Akademii Nauk oraz przedstawiciel Krajowej Rady Bibliotecznej.

SKŁAD RADY DS. NARODOWEGO ZASOBU BIBLIOTECZNEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 ROKU

Przewodniczący:

dr Tomasz Makowski – dyrektor Biblioteki Narodowej

Członkowie:

- Mateusz Adamkowski – przedstawiciel ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, dyrektor Departamentu Mecenatu Państwa, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- dr hab. Lucyna Harc – przedstawiciel Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, zastępca Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych
- dr Iwona Nowicka – przedstawiciel ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, radca ministra w Departamencie Innowacji i Rozwoju, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- Jacek Nowiński – przedstawiciel Krajowej Rady Bibliotecznej, dyrektor Biblioteki Elbląskiej im. Cypriana Norwida w Elblągu
- Ewa Potrzebnicka – przedstawiciel Biblioteki Narodowej, pełnomocnik dyrektora Biblioteki Narodowej ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego

- dr hab. Remigiusz Sapa, prof. UJ – przedstawiciel Biblioteki Jagiellońskiej, wicedyrektor ds. Naukowych, Biblioteka Jagiellońska
- dr Dorota Sidorowicz-Mulak – przedstawiciel Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, wicedyrektor ds. Biblioteki Ossolineum, Zakład Narodowy im. Ossolińskich
- dr Anna Walczak – przedstawiciel Polskiej Akademii Nauk, dyrektor Biblioteki Gdańskiej, Polska Akademia Nauk.

W okresie sprawozdawczym odbyły się dwa posiedzenia online Rady ds. NZB, w trakcie których Rada m.in. przyjęła sprawozdanie z działalności za 2020 rok, ustaliła plan pracy na 2021 rok, zajęła stanowisko w sprawie wniosku Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu o włączenie do narodowego zasobu bibliotecznego wskazanych obiektów ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu oraz wyraziła pozytywną rekomendację w kwestii ogłoszonego projektu uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”.

Na stronie internetowej Biblioteki Narodowej dostępny jest serwis poświęcony Radzie ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego.

POLONA DLA BIBLIOTEK 2.0

Celem projektu „Polona dla bibliotek 2.0” jest rozwój e-usługi „Polona dla bibliotek” poprzez poprawę jakości i podniesienie poziomu dojrzałości opartego na potencjale technologii cyfrowych e-usługi publicznej, która w znaczący sposób poprawi użytkownikom indywidualnym i instytucjonalnym dostęp do zasobów zgromadzonych w bibliotekach w całym kraju. E-usługa jest interfejsem prezentującym zasoby Repozytorium Cyfrowego Biblioteki Narodowej, w którym zgromadzonych zostało ponad 3 miliony publikacji.

W ramach projektu zmodernizowany zostanie system polona.pl w zakresie umożliwienia użytkownikom:

- składania zamówienia na digitalizację,
- składania zamówienia na udostępnienie plików w różnych formatach,
- współdzielenia wyników własnych badań naukowych poprzez utworzenie możliwości dodawania do obiektów cyfrowych publicznych notatek,
- tworzenia kolekcji publicznych oraz funkcjonalności tworzenia stron społecznościowych (na poziomie użytkownika indywidualnego), na których pojawią się kolekcje i notatki publiczne,
- wytwarzania „lekkich” (małej wielkości) plików PDF ze skanami udostępnianych utworów na żądanie użytkownika, co zwiększy otwartość i dostępność zbiorów, a także łatwość przeglądania publikacji na urządzeniach mobilnych oraz w sytuacji utrudnionego dostępu do internetu,
- spersonalizowanie formularza kontaktowego poprzez automatyczne uzupełnianie pól formularza danymi użytkownika zalogowanego oraz danymi przeglądanych

obiektów, co ułatwi kontakt z administracją serwisu w ważnych przypadkach oraz skróci ścieżki zgłaszania zapotrzebowania na pliki i zgłaszanie błędów.

Powyższe zmiany będą mogły być osiągnięte dzięki modernizacji Repozytorium Cyfrowego Biblioteki Narodowej w zakresie:

- rozbudowy narzędzi do OCR (optycznego rozpoznawania znaków),
- opracowania i wdrożenia nowej architektury Repozytorium, opartej na mikroserwisach i nowoczesnej komunikacji pomiędzy różnymi komponentami systemu,
- rozbudowania API (interfejsu programistycznego aplikacji) Repozytorium.

Na realizację projektu Biblioteka Narodowa otrzymała dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, Działanie 2.1 „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych”, II oś priorytetowa „E-administracja i otwarty urząd”. W 2021 roku trwały prace deweloperskie i architektoniczne.

POLONA DLA NAUKOWCÓW

Celem projektu „Polona dla naukowców” jest stworzenie opartej na potencjale technologii cyfrowych e-usługi publicznej „Polona dla naukowców” o wysokim poziomie dojrzałości, która znacząco usprawni pracę naukowców, szczególnie badania materiałów źródłowych, oraz istotnie poprawi dostęp do wyników prac naukowych.

W ramach projektu udostępniona zostanie nowoczesna i uniwersalna platforma komunikacji między uczestnikami projektów badawczych, którzy wykorzystują w swych badaniach obiekty zdigitalizowane. Wprowadzone zostaną rozwiązania umożliwiające zarówno wyodrębnianie poszczególnych projektów badawczych, jak i ich interakcję.

E-usługa „Polona dla naukowców” dostarczy nowych funkcji bazując na serwisach i zasobie ponad trzech milionów publikacji zgromadzonych obecnie w Repozytorium Cyfrowym Biblioteki Narodowej. Będą to między innymi:

- tworzenie tekstów naukowych we wbudowanym edytorze,
- ergonomiczna praca z wykorzystaniem wirtualnego, spersonalizowanego pulpitu roboczego pozwalającego na organizację pracy z wieloma źródłami jednocześnie,
- wykorzystanie specjalistycznych narzędzi (m.in. manipulacja parametrami obrazu, synchronizacja wyświetlania),
- osadzanie nowych narzędzi badawczych tworzonych w Bibliotece Narodowej we współpracy z innymi podmiotami,
- wykorzystanie zewnętrznych serwisów wspomagających pracę badawczą,
- zarządzanie zespołem badawczym z uwzględnieniem harmonogramowania projektu,
- wprowadzanie gotowych cyfrowych wersji artykułów naukowych,
- moderację i publikowanie tekstów naukowych na stronach projektów naukowych, tworzenie powiązań z obiektami cyfrowymi Repozytorium, w szczególności z materiałami źródłowymi,
- zwiększenie widoczności tekstów naukowych,
- intensyfikacja komunikacji i interakcji przez tworzenie publicznych profili naukowców i projektów z ich kolekcjami publicznymi, notatkami, tekstami naukowymi itp.

W ramach projektu dokonane zostaną również niezbędne modyfikacje istniejących systemów dla funkcjonowania tworzonej e-usługi.

Na realizację projektu Biblioteka Narodowa otrzymała dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, Działanie 2.1 „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych”, II oś priorytetowa „E-administracja i otwarty urząd”. W 2021 roku trwały prace deweloperskie i architektoniczne.

PATRIMONIUM – ZABYTKI PIŚMIENICTWA

W dniu 1 lipca 2020 roku Biblioteka Narodowa i Biblioteka Jagiellońska rozpoczęły realizację projektu „Patrimonium – zabytki piśmiennictwa”, będącego kontynuacją trwającego od 2017 roku projektu „Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki

Jagiellońskiej”. Dzięki realizacji projektu do otwartych zasobów on-line za pośrednictwem polona.pl trafi ponad 140 tysięcy obiektów cyfrowych. Digitalizacją objęte zostaną zbiory specjalne, w tym najważniejsze zabytki Narodowego Zasobu Bibliotecznego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej.

W 2021 roku zdigitalizowano 47 776 obiektów i udostępniono na polona.pl 48 624 obiekty ze zbiorów Narodowej Książnicy.

mLUMEN

Celem projektu jest stworzenie e-usługi Lumen świadczonej za pomocą aplikacji mobilnej. Za jej pośrednictwem będą agregowane i udostępniane użytkownikom wybrane informacje sektora publicznego, tj. zasoby Biblioteki Narodowej oraz polskich bibliotek różnych typów, biblioteki cyfrowej polona.pl za pośrednictwem e-usługi „Zintegrowana wyszukiwarka OMNIS” oraz wybranych zasobów innych instytucji publicznych za pośrednictwem portalu dane.gov.pl, a także treści pochodzące z blogosfery (blogi naukowe, publicystyczne, kulturalne), klasyfikowane według uporządkowanego i spójnego języka informacyjno-wyszukiwawczego Deskryptorów Biblioteki Narodowej.

Dzięki zapewnieniu dostępu do informacji za sprawą aplikacji mobilnej Lumen użytkownicy będą mieli możliwość zaspokojenia swoich potrzeb informacyjnych. Zebrane w jednym miejscu informacje pozwolą na przekrojowe spojrzenie na wybrane zagadnienia. Umożliwi to także zwalczanie zjawiska tzw. fake newsów, czyli fałszywych informacji znajdujących się w ogólnym obiegu informacyjnym, gdyż ułatwi ich weryfikację za pomocą wyszukanych źródeł.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono postępowanie o udzielenie zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego pod nazwą „Świadczenie usług polegających na dostarczeniu specjalistów do realizacji zadań określonych przez Zamawiającego w ramach obecnie prowadzonych projektów mPOLONA i mLUMEN”, podpisano umowy z wykonawcami, przeprowadzono procesy rekrutacyjne i rozpoczęto prace

deweloperskie z udziałem specjalistów IT. Na stronie internetowej projektu zamieszczono podstronę informującą o e-usłudze Deskryptor oraz uruchomiono testowo wybrane funkcjonalności aplikacji mobilnej Lumen oraz e-usługi Deskryptor.

mPOLONA

Celem projektu jest stworzenie aplikacji mobilnej biblioteki cyfrowej polona.pl. Projekt obejmuje zaprojektowanie, wytworzenie i implementację aplikacji przeznaczonej dla dotychczasowych i nowych użytkowników zainteresowanych korzystaniem z polona.pl na urządzeniach mobilnych.

W oparciu o API (interfejs programistyczny aplikacji) polona.pl i szereg rozwiązań otwartego oprogramowania, m.in. zbiór narzędzi do prezentacji obrazów cyfrowych IIF (International Image Interoperability Framework), powstanie program odwierciedlający i rozszerzający funkcjonalności standardowej aplikacji webowej polona.pl, dostosowany do urządzeń z ekranem dotykowym.

W celu zoptymalizowania pracy na innego typu urządzeniach, zostanie opracowany nowy interfejs, a także mechanizmy dostosowania przeglądanych treści do urządzenia, na przykład poprzez zautomatyzowane kadrowanie obrazu. Aplikacja będzie dostępna dla najpopularniejszych mobilnych systemów operacyjnych iOS oraz Android i umożliwi wszystkim użytkownikom płynne i mobilne przeglądanie, przeszukiwanie, udostępnianie i pobieranie publicznie dostępnych zasobów polona.pl.

W 2021 roku przeprowadzono postępowanie o udzielenie zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego pod nazwą „Świadczenie usług polegających na dostarczeniu specjalistów do realizacji zadań określonych przez Zamawiającego w ramach obecnie prowadzonych projektów mPOLONA i mLUMEN”, podpisano umowy z wykonawcami, przeprowadzono procesy rekrutacyjne i rozpoczęto prace deweloperskie z udziałem specjalistów IT.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA BIBLIOTEKI NARODOWEJ

Stan na dzień 31 grudnia 2021 roku

I. Dyrektor – dr Tomasz Makowski

Dyrektorowi Biblioteki Narodowej podlegają bezpośrednio:

- zastępcy dyrektora
- główny księgowy (Beata Szczygieł)
- Biuro Finansowo-Księgowe (kierownik Bogumiła Bańska)
- Służba Ochrony (szef ochrony Andrzej Bujanowicz)
- samodzielne stanowisko pracy – audytor wewnętrzny BN (Aneta Szymanek-Wołek i Marcin Laskowski)
- samodzielne stanowisko pracy – doradca dyrektora BN (-)
- samodzielne stanowisko pracy ds. obronnych i zarządzania kryzysowego (Marcin Wojtaś)
- samodzielne stanowisko pracy do spraw zabezpieczeń technicznych (-)
- samodzielne stanowisko pracy – inspektor ochrony danych (Patrycja Jurkowska)
- samodzielne stanowisko pracy – pełnomocnik dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw bezpieczeństwa (Marcin Wojtaś)
- samodzielne stanowisko pracy – pełnomocnik dyrektora Biblioteki Narodowej ds. ochrony informacji niejawnych (Marta Wojciechowska)
- samodzielne stanowisko pracy – radca prawny (Barbara Karpowicz-Ćwiek)
- samodzielne stanowisko pracy – sekretarz Dyrekcji (-)
- zespół zadaniowy do spraw zarządzania ryzykiem informacji niejawnych w Bibliotece Narodowej (Marta Wojciechowska).

II. Zastępca dyrektora do spraw naukowych – dr Monika Mitera

Zastępcy dyrektora do spraw naukowych podlegają bezpośrednio:

- Biuro Spraw Pracowniczych (kierownik Agnieszka Grzybowska)
- Instytut Książki i Czytelnictwa (pełniący obowiązki kierownika dr Tomasz Szwański)
- Instytut Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych (kierownik Jerzy Manikowski)
- Kancelaria (kierownik Agata Siry)
- Zakład Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów (kierownik Hanna Wiejacz)
- Zakład Kontroli Zbiorów (zastępca kierownika Małgorzata Bąk)
- Zakład Rękopisów (kierownik Anna Romaniuk)
- Zakład Starych Druków (kierownik Krzysztof Soliński)
- Zakład Zbiorów Bibliologicznych (kierownik dr Maciej Szablewski)
- Zakład Zbiorów Dźwiękowych i Audiowizualnych (kierownik Anna Iwanicka-Nijakowska)
- Zakład Zbiorów Ikonograficznych (kierownik Agata Pietrzak)
- Zakład Zbiorów Kartograficznych (zastępca kierownika Romualda Szura)
- Zakład Zbiorów Muzycznych (kierownik Paula Betscher)
- samodzielne stanowisko pracy – pełnomocnik dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw zakupów i darów materiałów bibliotecznych (Anna Kowalska).

Z upoważnienia dyrektora Biblioteki Narodowej zastępca dyrektora do spraw naukowych sprawuje nadzór nad:

- samodzielnym stanowiskiem pracy ds. BHP (Jolanta Chrzęścik i Mariusz Klimkiewicz)
- samodzielnym stanowiskiem pracy ds. kontroli wewnętrznej (Alfred Kabata)
- samodzielnym stanowiskiem pracy – pełnomocnik dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw narodowego zasobu bibliotecznego (Ewa Potrzebnicka).

III. Zastępca dyrektora – Dominik Cieszkowski

Zastępcy dyrektora – Dominikowi Cieszkowskiemu podlegają bezpośrednio:

- Zakład Technologii Informatycznych (kierownik Anna Surma)
- Zakład Zbiorów Cyfrowych (kierownik Martyna Marcinkowska)

- samodzielne stanowisko pracy do spraw znormalizowanych numerów wydawnictw ISBN i ISMN (Bożena Wojtas)
- zespół zadaniowy „Biuro projektów IT” (kierownik Iwona Korchow)
- zespół zadaniowy do spraw bezpieczeństwa informacji (kierownik Anna Surma)
- zespół zadaniowy do spraw znormalizowanych numerów wydawnictw ISBN i ISMN (kierownik Bożena Wojtas)
- zespół zadaniowy „Zespół Projektowy do realizacji Projektu Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej” (kierownik Martyna Marcinkowska)
- zespół zadaniowy „Zespół Projektowy do realizacji Projektu Patrimonium – Zabytki piśmiennictwa” (kierownik Martyna Marcinkowska)
- zespół zadaniowy „Zespół Projektowy do realizacji projektu Polona dla Bibliotek 2.0.” (kierownik Maciej Nadulski)
- zespół zadaniowy „Zespół Projektowy do realizacji projektu Polona dla naukowców” (kierownik Maciej Nadulski)
- zespół zadaniowy „Zespół Projektowy do realizacji projektu mLUMEN” (kierownik Grzegorz Grzywacz)
- zespół zadaniowy „Zespół Projektowy do realizacji projektu mPOLONA” (kierownik Grzegorz Grzywacz).

Z upoważnienia dyrektora Biblioteki Narodowej zastępca dyrektora Dominik Cieszkowski sprawuje nadzór nad samodzielnym stanowiskiem pracy – pełnomocnik dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw rozwoju (Sonia Wronkowska).

IV. Zastępca dyrektora – Julia Konopka-Żołnierczuk

Zastępcy dyrektora – Julii Konopce-Żołnierczuk podlega bezpośrednio:

- Archiwum (kierownik Maria Remisz)
- Biuro Komunikacji i Promocji (kierownik Liliana Skoczylas)
- Sekretariat (zastępca kierownika Anna Kowalska)
- Zakład Edukacji Bibliotekarskiej (kierownik Magdalena Rud)
- Zakład Magazynów Bibliotecznych (kierownik Beata Makowska)
- Zakład Udostępniania Zbiorów (kierownik Paula Betscher)

- Zakład Wypożyczenia Krajowego i Zagranicznego (kierownik Marta Wojciechowska)
- zespół zadaniowy do realizacji projektu „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura” (kierownik Magdalena Rud)
- zespół zadaniowy do spraw programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”, Kierunek interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych (kierownik Marzena Sokołowska).

V. Zastępca dyrektora – Grażyna Spiechowicz-Kristensen

Zastępcy dyrektora – Grażynie Spiechowicz-Kristensen podlegają bezpośrednio:

- Biuro Planowania i Zamówień Publicznych (kierownik Sławomir Majcher)
- Zakład Administracyjno-Gospodarczy (kierownik Katarzyna Ostenda)
- Zakład Inwestycji i Remontów (kierownik Artur Galiński)
- samodzielne stanowisko pracy ds. ochrony przeciwpożarowej (Łukasz Podolec, Henryk Łoza)
- Zespół Zadaniowy – Biuro Projektu ds. wdrażania założeń montażu techniczno-finansowego w ramach realizacji projektu pn.: „Modernizacja czytelni i przestrzeni publicznych Biblioteki Narodowej”
- Zespół Zadaniowy – Biuro Projektu ds. wdrażania założeń montażu techniczno-finansowego w ramach realizacji projektu pn.: „Modernizacja energetyczna w budynkach „A” Biblioteki Narodowej przy al. Niepodległości 213 w Warszawie”
- Zespół Zadaniowy – Biuro Projektu ds. wdrażania założeń montażu techniczno-finansowego w ramach realizacji planowanego projektu pn.: „Przebudowa i aranżacja wewnątrz Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej), przy Placu Krasińskich 3/5 w Warszawie”
- Zespół Zadaniowy – Biuro Projektu ds. wdrażania założeń montażu techniczno-finansowego dla projektu pn.: „Modernizacja energetyczna Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy Placu Krasińskich 3/5 w Warszawie” w ramach projektu pn.: „Przebudowa i aranżacja wewnątrz Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy Placu Krasińskich 3/5 w Warszawie”, będącego II Etapem przedsięwzięcia pn.: „Skarbiec Rzeczypospolitej – rewitalizacja i aranżacja wewnątrz Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej w Warszawie)”

- Zespół Zadaniowy ds. przeniesienia pracowników i zbiorów z Pałacu Krasieńskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy pl. Krasieńskich 3/5 w Warszawie do siedziby Biblioteki Narodowej przy al. Niepodległości 213 w Warszawie w związku z realizacją projektu pn.: „Modernizacja energetyczna Pałacu Krasieńskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy Placu Krasieńskich 3/5 w Warszawie”
- Zespół Zadaniowy – Biuro Projektu ds. wdrażania założeń montażu techniczno-finansowego dla projektu pn.: „Modernizacja i aranżacja wnełrz Pałacu Krasieńskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy Placu Krasieńskich 3/5 w Warszawie”.

VI. Zastępcy dyrektora – Kacper Trzaska

Zastępcy dyrektora – Kacprowi Trzasce podlegają bezpośrednio:

- Instytut Bibliograficzny (kierownik Zofia Źurawińska)
- Zakład Bibliografii Polskiej 1901–1939 (-)
- Zakład Czasopism (zastępcy kierownika Urszula Stasiak)
- Zakład Dokumentów Źycia Społecznego (kierownik Agnieszka Alberska)
- Zakład Katalogowania Dziedzinyowego (kierownik dr Paweł Lelen)
- Zakład Zasobu Wymiennego (kierownik Krzysztof Alberski)
- samodzielne stanowisko pracy – bibliotekarz systemowy (Witold Wysota)
- samodzielne stanowisko pracy do spraw statystyki wydawnictw (dr Olga Dawidowicz-Chymkowska)
- zespół zadaniowy do spraw programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”, Kierunek interwencji 1.2. Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek (Karolina Łuczyńska)
- zespół zadaniowy „Korpus Publikacji Polskich” (-).

Z upoważnienia dyrektora Biblioteki Narodowej zastępcy dyrektora Kacper Trzaska sprawuje nadzór nad samodzielnym stanowiskiem pracy – pełnomocnik dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw katalogowania (Zofia Źurawińska).

PRACOWNICY BIBLIOTEKI NARODOWEJ

Stan na dzień 31 grudnia 2021 roku

Liczba etatów ogółem – 648,08
Liczba pracowników ogółem – 679 osób
Kadra zarządzająca – 7 osób
Pracownicy merytoryczni – 470 osób
Pracownicy administracyjni – 93 osoby
Pracownicy techniczni i obsługi – 109 osób
Pracownicy ze stopniem naukowym – 40 osób
Pracownicy z wyższym wykształceniem – 433 osoby

ZARZĄDZENIA DYREKTORA BIBLIOTEKI NARODOWEJ WYDANE W 2021 ROKU

Zarządzenie nr 1/2021 z dnia 14 stycznia 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu Zespołu Zadaniowego do spraw bezpieczeństwa informacji

Zarządzenie nr 2/2021 z dnia 14 stycznia 2021 r. w sprawie powołania komisji przetargowej ds. sprzedaży środków trwałych

Zarządzenie nr 3/2021 z dnia 18 stycznia 2021 r. w sprawie powołania komisji likwidacyjnej do likwidacji zużytych składników (elementów) majątku ruchomego, niebędącego sprzętem komputerowym

Zarządzenie nr 4/2021 z dnia 4 lutego 2021 roku w sprawie zmiany Regulaminu w sprawie zasad postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych na potrzeby Projektu nr POIS.08.01.00-14-0003/16 pn.: „Modernizacja czyteln i przestrzeni publicznych Biblioteki Narodowej” w ramach podpisanej umowy o dofinansowanie nr POIS.08.01.00-14-0003/16-00 z dnia 06 marca 2017 r. w ramach działania Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury oś priorytetowa VIII Ochrona

dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

Zarządzenie nr 5/2021 z dnia 4 lutego 2021 roku w sprawie zmiany Regulaminu w sprawie zasad postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych na potrzeby Projektu pn.: „Modernizacja energetyczna Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy Placu Krasińskich 3/5 w Warszawie” w ramach projektu pn.: „Przebudowa i aranżacja wnętrza Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy Placu Krasińskich 3/5 w Warszawie” będącego II Etapem przedsięwzięcia pn.: „Skarbiec Rzeczypospolitej – rewitalizacja i aranżacja wnętrza Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej w Warszawie)” na podstawie podpisanej umowy o dofinansowanie nr POIS.01.03.01-00-0002/17-00 w ramach poddziałania 1.3.1 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki, Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

Zarządzenie nr 6/2021 z dnia 4 lutego 2021 roku w sprawie zmiany Regulaminu w sprawie zasad postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych na potrzeby Projektu nr POIS.01.03.01-00-0057/16 pn.: „Modernizacja energetyczna w budynkach „A” Biblioteki Narodowej przy al. Niepodległości 213 w Warszawie” w ramach podpisanej umowy o dofinansowanie nr POIS.01.03.01-00-0057/16-00 z dnia 21 grudnia 2016 r. w ramach poddziałania 1.3.1 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

Zarządzenie nr 7/2021 z dnia 8 lutego 2021 r. w sprawie wprowadzenia nakazu zakrywania ust i nosa w budynkach Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 8/2021 z dnia 8 lutego 2021 r. w sprawie aktualizacji oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy w Bibliotece Narodowej w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom COVID-19

Zarządzenie nr 9/2021 z dnia 19 lutego 2021 r. w sprawie obowiązkowego szkolenia pracowników Biblioteki Narodowej z zakresu przeciwdziałania korupcji

Zarządzenie nr 10/2021 z dnia 19 lutego 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu literatury pięknej

Zarządzenie nr 11/2021 z dnia 19 lutego 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu kultury fizycznej

Zarządzenie nr 12/2021 z dnia 19 lutego 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu historii XVI–XVIII wieku

Zarządzenie nr 13/2021 z dnia 19 lutego 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu historii XIX wieku

Zarządzenie nr 14/2021 z dnia 19 lutego 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu historii okresu 1918–1939

Zarządzenie nr 15/2021 z dnia 19 lutego 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu historii II wojny światowej

Zarządzenie nr 16/2021 z dnia 23 lutego 2021 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska kierownika Zakładu Udostępniania Zbiorów

Zarządzenie nr 17/2021 z dnia 23 lutego 2021 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska kierownika Zakładu Wypożyczania Krajowego i Zagranicznego

Zarządzenie nr 18/2021 z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie ustalenia aktualnego podziału zadań Dyrektora i zastępców dyrektora Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 19/2021 z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych z nadzorem nad Zespołem do spraw Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 1 – „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”

Zarządzenie nr 20/2021 z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie wyznaczenia w Bibliotece Narodowej dni wolnych od pracy w związku ze świętami przypadającymi w soboty w roku 2021

Zarządzenie nr 21/2021 z dnia 25 lutego 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie aktualizacji oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy w Bibliotece Narodowej w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom COVID-19

Zarządzenie nr 22/2021 z dnia 1 marca 2021 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Otwartego Seminarium Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 23/2021 z dnia 1 marca 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia nakazu zakrywania ust i nosa w budynkach Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 24/2021 z dnia 5 marca 2021 r. w sprawie ustalenia aktualnego podziału zadań Dyrektora i zastępców dyrektora Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 25/2021 z dnia 5 marca 2021 r. w sprawie nadania symboli komórkom organizacyjnym Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 26/2021 z dnia 5 marca 2021 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych z nadzorem nad Archiwum, Sekretariatem, Zakładem Edukacji Bibliotekarskiej, Zakładem Magazynów Bibliotecznych, Zakładem Zasobu Wymiennego oraz sprawami związanymi ze współpracą Biblioteki Narodowej z zagranicą (instytucje zagraniczne, konferencje międzynarodowe, biblioteki)

Zarządzenie nr 27/2021 z dnia 5 marca 2021 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych z nadzorem nad Biurem Komunikacji i Promocji oraz Zakładem Wypożyczania Krajowego i Zagranicznego

Zarządzenie nr 28/2021 z dnia 5 marca 2021 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych z nadzorem nad Zakładem Udostępniania Zbiorów oraz Zespołem do spraw Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 1 – „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”

Zarządzenie nr 29/2021 z dnia 5 marca 2021 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych z nadzorem nad Zakładem Bibliografii Polskiej 1901-1939

Zarządzenie nr 30/2021 z dnia 11 marca 2021 r. zmieniające zarządzenie nr 94/2007 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 9 października 2007 r. w sprawie zabezpieczenia materiałów bibliotecznych o szczególnej wartości zabytkowej ze zbiorów Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 31/2021 z dnia 11 marca 2021 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu zamówień publicznych w Bibliotece Narodowej, do których nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych

Zarządzenie nr 32/2021 z dnia 11 marca 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu nauk biologicznych

Zarządzenie nr 33/2021 z dnia 11 marca 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu ekonomii

Zarządzenie nr 34/2021 z dnia 11 marca 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu nauk inżynieryjno-technicznych

Zarządzenie nr 35/2021 z dnia 16 marca 2021 r. w sprawie utworzenia Zespołu Zadaniowego – Biuro Projektu ds. wdrażania założeń montażu techniczno-finansowego w ramach realizacji projektu pn.: „Modernizacja czytelń i przestrzeni publicznych Biblioteki Narodowej”

Zarządzenie nr 36/2021 z dnia 16 marca 2021 r. w sprawie utworzenia Zespołu Zadaniowego – Biuro Projektu ds. wdrażania założeń montażu techniczno-finansowego w ramach realizacji projektu pn.: „Modernizacja energetyczna w budynkach „A” Biblioteki Narodowej przy al. Niepodległości 213 w Warszawie”

Zarządzenie nr 37/2021 z dnia 16 marca 2021 r. w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu Zespołu Zadaniowego Biuro Projektu do spraw wdrażania założeń montażu techniczno-finansowego w ramach realizacji planowanego projektu pn.: „Przebudowa i aranżacja wnętrza Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej), przy Placu Krasińskich 3/5 w Warszawie”

Zarządzenie nr 38/2021 z dnia 18 marca 2021 r. w sprawie wprowadzenia harmonogramu przekazywania do Archiwum akt spraw zakończonych za rok 2018

Zarządzenie nr 39/2021 z dnia 18 marca 2021 w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego wartownika – konwojenta w Służbie Ochrony

Zarządzenie nr 40/2021 z dnia 19 marca 2021 r. w sprawie brakowania dokumentacji zgromadzonej przez Biuro Spraw Pracowniczych w ramach prowadzenia zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w Bibliotece Narodowej

Zarządzenie nr 41/2021 z dnia 30 marca 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Komitetu Sterującego projektu „Patrimonium – zabytki piśmiennictwa”

Zarządzenie nr 42/2021 z dnia 30 marca 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Komitetu Sterującego projektu Polona dla Naukowców

Zarządzenie nr 43/2021 z dnia 31 marca 2021 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska kierownika Biura Spraw Pracowniczych

Zarządzenie nr 44/2021 z dnia 19 kwietnia 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wniosków o zakup lub przyjęcie darowizny materiałów bibliotecznych

Zarządzenie nr 45/2021 z dnia 20 kwietnia 2021 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu zamówień publicznych w Bibliotece Narodowej, do których stosuje się przepisy ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych

Zarządzenie nr 46/2021 z dnia 26 kwietnia 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia składu osobowego Kolegium Biblioteki Narodowej oraz wprowadzenia „Regulaminu określającego zasady działania Kolegium Biblioteki Narodowej”

Zarządzenie nr 47/2021 z dnia 26 kwietnia 2021 r. w sprawie powołania Komisji skontrolującej do przeprowadzenia skontrolowania zbiorów Zakładu Zbiorów Muzycznych i ustalenia regulaminu jej działania

Zarządzenie nr 48/2021 z dnia 27 kwietnia 2021 r. w sprawie powołania Komisji Pojedynczej

Zarządzenie nr 49/2021 z dnia 27 kwietnia 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wniosków o zakup lub przyjęcie darowizny materiałów bibliotecznych

Zarządzenie nr 50/2021 z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie wyposażenia pracowników w środki ochrony indywidualnej w celu przeciwdziałania narażeniu pracowników Biblioteki Narodowej na zakażenie koronawirusem ostrej niewydolności oddechowej 2 (SARS-CoV-2)

Zarządzenie nr 51/2021 z dnia 29 kwietnia 2021 r. zmieniające „Procedurę w sprawie kwalifikacji podatkowej nabywanych przez Bibliotekę Narodową towarów i usług pod względem prawa do odliczenia podatku VAT naliczonego”

Zarządzenie nr 52/2021 z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska kierownika Zakładu Zasobu Wymiennego

Zarządzenie nr 53/2021 z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska kierownika Zakładu Czasopism

Zarządzenie nr 54/2021 z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie powołania komisji do dokonania wyboru i określenia maksymalnych stawek za zakup licencji do publikacji chronionych majątkowymi prawami autorskimi w celu udostępnienia ich w sieci w formatach pozwalających na wykorzystanie on-line

Zarządzenie nr 55/2021 z dnia 11 maja 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko kustosza do katalogowania rękopisów z XVI-XVIII wieku

Zarządzenie nr 56/2021 z dnia 13 maja 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego specjalisty w Pracowni Praw Autorskich Zakładu Zbiorów Cyfrowych

Zarządzenie nr 57/2021 z dnia 20 maja 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia Regulaminu korzystania z Biblioteki Narodowej w czasie obowiązywania stanu epidemii

Zarządzenie nr 58/2021 z dnia 26 maja 2021 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska kierownika Zakładu Starych Druków

Zarządzenie nr 59/2021 z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie wprowadzenia nakazu zakrywania ust i nosa w budynkach Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 60/2021 z dnia 10 czerwca 2021 roku zmieniające zarządzenie w sprawie zasad postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych na potrzeby Projektu pn.: „Modernizacja i aranżacja wnętrza Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy Placu Krasińskich 3/5 w Warszawie” w ramach II Etapu przedsięwzięcia pn.: „Skarbiec Piśmiennictwa Rzeczypospolitej – rewitalizacja i aranżacja wnętrza Pałacu Rzeczypospolitej w Warszawie” w ramach III edycji MF EOG na lata 2014–2021; Program „Kultura”, Działanie 1 „Poprawa zarządzania dziedzictwem kulturowym”, Poddziałanie 1.1.: Restauracja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego, ogłoszonego przez Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu

Zarządzenie nr 61/2021 z dnia 10 czerwca 2021 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Otwartego Seminarium Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 62/2021 z dnia 15 czerwca 2021 r. zmieniające Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 63/2021 z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska Pełnomocnika Dyrektora Biblioteki Narodowej ds. pozwoleń na wywóz materiałów bibliotecznych za granicę

Zarządzenie nr 64/2021 z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko bibliotekarza do redagowania Polskiej Bibliografii Bibliologicznej w zakresie artykułów z czasopism i publikacji z prac zbiorowych

Zarządzenie nr 65/2021 z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego wartownika – konwojenta w Służbie Ochrony

Zarządzenie nr 66/2021 z dnia 17 czerwca 2021 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska kierownika Zakładu Katalogowania Dzieźinowego

Zarządzenie nr 67/2021 z dnia 17 czerwca 2021 r. uchylające zarządzenie w sprawie utworzenia Zespołu Zadaniowego ds. przeniesienia pracowników i zbiorów z Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy pl. Krasińskich 3/5 w Warszawie do siedziby Biblioteki Narodowej przy al. Niepodległości 213 w Warszawie w związku z realizacją Projektu pn.: „Modernizacja energetyczna Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy Placu Krasińskich 3/5 w Warszawie”

Zarządzenie nr 68/2021 z dnia 17 czerwca 2021 r. w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu Zespołu zadaniowego do spraw programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”, Kierunek interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych

Zarządzenie nr 69/2021 z dnia 17 czerwca 2021 r. w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu Zespołu zadaniowego do spraw programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”, Kierunek interwencji 1.2. Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek

Zarządzenie nr 70/2021 z dnia 17 czerwca 2021 r. w sprawie ustalenia aktualnego podziału zadań Dyrektora i zastępców dyrektora Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 71/2021 z dnia 17 czerwca 2021 r. w sprawie nadania symboli komórkom organizacyjnym Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 72/2021 z dnia 29 czerwca 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie brakowania dokumentacji zgromadzonej przez Biuro Spraw Pracowniczych w ramach prowadzenia zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w Bibliotece Narodowej

Zarządzenie nr 73/2021 z dnia 5 lipca 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia Regulaminu działania Komisji Ubytków Materiałów Bibliotecznych

Zarządzenie nr 74/2021 z dnia 13 lipca 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie utworzenia Zespołu Zadaniowego – Biuro Projektu ds. wdrażania założeń montażu techniczno – finansowego dla projektu pn.: „Modernizacja i aranżacja wnętrza Pałacu Krasieńskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy Placu Krasieńskich 3/5 w Warszawie” w ramach II Etapu przedsięwzięcia pn.: „Skarbiec Piśmiennictwa Rzeczypospolitej – rewitalizacja i aranżacja wnętrza Pałacu Rzeczypospolitej w Warszawie” w ramach III edycji MF EOG na lata 2014–2021; Program „Kultura”, Działanie 1 „Poprawa zarządzania dziedzictwem kulturowym”, Poddziałanie 1.1.: Restauracja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego, ogłoszonego przez Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu

Zarządzenie nr 75/2021 z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie powołania Komisji do spraw związanych z wywozem materiałów bibliotecznych za granicę i innych spraw związanych z uznaniem materiałów bibliotecznych za zabytki

Zarządzenie nr 76/2021 z dnia 30 lipca 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rozeznania rynku w celu ustalenia wartości szacunkowej zamówienia pn. „Ilościowe badanie czytelnictwa na ogólnopolskiej próbie reprezentatywnej obywateli Polski w wieku 15 lat i więcej”

Zarządzenie nr 77/2021 z dnia 26 sierpnia 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego wartownika – konwojenta w Służbie Ochrony

Zarządzenie nr 78/2021 z dnia 26 sierpnia 2021 r. w sprawie wprowadzenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji w Bibliotece Narodowej

Zarządzenie nr 79/2021 z dnia 31 sierpnia 2021 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania stanowiska kierownika Zakładu Bibliografii Polskiej 1901–1939

Zarządzenie nr 80/2021 z dnia 1 września 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie zmiany zakresu działania samodzielnego stanowiska pracy – Inspektor Ochrony Danych Osobowych

Zarządzenie nr 81/2021 z dnia 7 września 2021 r. w sprawie powołania Zespołu do opracowania Planu operacyjnego funkcjonowania Biblioteki Narodowej w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny

Zarządzenie nr 82/2021 z dnia 9 września 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu Zespołu Zadaniowego „Biuro projektów IT”

Zarządzenie nr 83/2021 z dnia 9 września 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ogłoszenia składu Komisji Socjalnej

Zarządzenie nr 84/2021 z dnia 25 września 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego wartownika – konwojenta w Służbie Ochrony

Zarządzenie nr 85/2021 z dnia 25 września 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosa do katalogowania publikacji z zakresu literatury pięknej

Zarządzenie nr 86/2021 z dnia 25 września 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosa do katalogowania publikacji z zakresu językoznawstwa

Zarządzenie nr 87/2021 z dnia 25 września 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosa do katalogowania publikacji z zakresu pedagogiki

Zarządzenie nr 88/2021 z dnia 25 września 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosa do katalogowania publikacji z zakresu historii

Zarządzenie nr 89/2021 z dnia 25 września 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosa do katalogowania publikacji z zakresu nauk rolniczych

Zarządzenie nr 90/2021 z dnia 28 września 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia Regulaminu korzystania z Biblioteki Narodowej w czasie obowiązywania stanu epidemii

Zarządzenie nr 91/2021 z dnia 7 października 2021 r. w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu zespołu zadaniowego „Zespół Zadaniowy do realizacji projektu Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura”

Zarządzenie nr 92/2021 z dnia 8 października 2021 r. w sprawie powołania komisji do wyłonienia wykonawcy usługi pn. „Ilościowe badanie czytelnictwa książek metodą CAPI (Computer Assisted Personal Interview) na ogólnopolskiej próbie reprezentatywnej obywateli Polski w wieku 15 lat i więcej, o liczebności co najmniej 2000 respondentów, oraz na ogólnopolskiej próbie reprezentatywnej obywateli Polski w wieku 60 lat i więcej, o liczebności co najmniej 1000 respondentów”

Zarządzenie nr 93/2021 z dnia 8 października 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu działania samodzielnego stanowiska pracy – Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw Bezpieczeństwa

Zarządzenie nr 94/2021 z dnia 20 października 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosa do katalogowania publikacji z zakresu psychologii

Zarządzenie nr 95/2021 z dnia 20 października 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego specjalisty w Pracowni Praw Autorskich Zakładu Zbiorów Cyfrowych

Zarządzenie nr 96/2021 z dnia 26 października 2021 r. w sprawie powołania Komisji do przeprowadzenia kontroli okresowej stanu ochrony informacji niejawnych

Zarządzenie nr 97/2021 z dnia 27 października 2021 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania samodzielnego stanowiska pracy do spraw obronnych i zarządzania kryzysowego

Zarządzenie nr 98/2021 z dnia 27 października 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Komisji skontrolującej do przeprowadzenia skontrolum zbiorów Zakładu Zbiorów Muzycznych i ustalenia regulaminu jej działania

Zarządzenie nr 99/2021 z dnia 27 października 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia składu osobowego Kolegium Biblioteki Narodowej oraz wprowadzenia „Regulaminu określającego zasady działania Kolegium Biblioteki Narodowej”

Zarządzenie nr 100/2021 z dnia 29 października 2021 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Szkolenia CWPN ACADEMICA

Zarządzenie nr 101/2021 z dnia 29 października 2021 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego wartownika – konwojenta w Służbie Ochrony

Zarządzenie nr 102/2021 z dnia 12 listopada 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Rady Naukowej „Polish Libraries”

Zarządzenie nr 103/2021 z dnia 16 listopada 2021 r. zmieniające Instrukcję dotyczącą sposobu i trybu przetwarzania informacji niejawnych o klauzuli „zastrzeżone” w komórkach organizacyjnych Biblioteki Narodowej oraz zakresu i warunków stosowania środków bezpieczeństwa fizycznego w celu ich ochrony

Zarządzenie nr 104/2021 z dnia 17 listopada 2021 r. w sprawie przyznawania nagród pieniężnych pracownikom Biblioteki Narodowej w roku 2021

Zarządzenie nr 105/2021 z dnia 22 listopada 2021 r. w sprawie ustalenia aktualnego podziału zadań Dyrektora i zastępców dyrektora Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 106/2021 z dnia 22 listopada 2021 r. w sprawie nadania symboli komórkom organizacyjnym Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 107/2021 z dnia 22 listopada 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Komitetu Sterującego projektu Polona dla Bibliotek 2.0.

Zarządzenie nr 108/2021 z dnia 22 listopada 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu Zespołu Zadaniowego „Zespół Projektowy do realizacji projektu Polona dla Bibliotek 2.0”

Zarządzenie nr 109/2021 z dnia 22 listopada 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Komitetu Sterującego projektu Polona dla Naukowców

Zarządzenie nr 110/2021 z dnia 22 listopada 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu Zespołu Zadaniowego „Zespół Projektowy do realizacji projektu Polona dla Naukowców”

Zarządzenie nr 111/2021 z dnia 26 listopada 2021 r. w sprawie powołania w Bibliotece Narodowej komisji inwentaryzacyjnej

Zarządzenie nr 112/2021 z dnia 30 listopada 2021 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Zakładu Zbiorów Muzycznych

Zarządzenie nr 113/2021 z dnia 1 grudnia 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia Regulaminu korzystania z Biblioteki Narodowej w czasie obowiązywania stanu epidemii

Zarządzenie nr 114/2021 z dnia 2 grudnia 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wyposażenia pracowników w środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze

Zarządzenie nr 115/2021 z dnia 5 grudnia 2021 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej pierwszego stopnia alarmowego CRP (stopnia ALFA-CRP) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego CRP

Zarządzenie nr 116/2021 z dnia 14 grudnia 2021 r. w sprawie wyznaczenia w Bibliotece Narodowej dni wolnych od pracy w związku ze świętami przypadającymi w soboty w roku 2022

Zarządzenie nr 117/2021 z dnia 14 grudnia 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wniosków o zakup lub przyjęcie darowizny materiałów bibliotecznych

Zarządzenie nr 118/2021 z dnia 21 grudnia 2021 w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego wartownika – konwojenta w Służbie Ochrony

Zarządzenie nr 119/2021 z dnia 21 grudnia 2021 r. zmieniające „Procedurę w sprawie kwalifikacji podatkowej nabywanych przez Bibliotekę Narodową towarów i usług pod względem prawa do odliczenia podatku VAT naliczonego”

Zarządzenie nr 120/2021 z dnia 23 grudnia 2021 r. w sprawie otwarcia Biblioteki Narodowej dla czytelników w dniach 27–31 grudnia 2021 r.

Zarządzenie nr 121/2021 z dnia 23 grudnia 2021 r. zmieniające Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 122/2021 z dnia 30 grudnia 2021 r. zmieniające Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Biblioteki Narodowej

Zarządzenie nr 123/2021 z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych z prowadzeniem przez Bibliotekę Narodową ośrodka międzynarodowego znormalizowanego numeru ISSN

Opracowanie: Maciej Szablewski
Redakcja: Agnieszka Konopka
Projekt graficzny: Goodnews Studio
Skład: Andrzej Dybowski
Fotografie: Jakub Certowicz, Paweł Morawiec, Maciej Sikorski

Copyright © Biblioteka Narodowa, Warszawa 2022

ISBN 978-83-8259-472-0

ISSN 0137-2734

Biblioteka Narodowa
al. Niepodległości 213
02-086 Warszawa
www.bn.org.pl